

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 13 december 2021

§ 2 Interpellation av Jan Valeskog (S) till trafikborgarrådet Daniel Helldén (MP) om stadens agerande för att efterleva, följa upp och utvärdera miljözonen som gäller från januari 2021 för tunga fordon i Stockholms innerstad

Anförande nr 1

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Tack för det! Miljözonen har som sagt var diskuterats här i fullmäktige många gånger, och det har varit en stor enighet om den viktiga betydelsen och hälsoeffekten av miljözonen för tunga fordon. Skärpningar infördes nyligen från januari i år, där enbart Euro 6-lastbilar tillåts, och det är mycket välkommet. Närmare 10 000 fordon kör normalt i Stockholms innerstad där zonen gäller, och faktum är ju att en äldre lastbil släpper ut tolv gånger mer koldioxid än en vanlig dieselbil. Enligt statistiken är också äldre personbilar, glädjande nog, mindre vanligt förekommande i innerstaden. Men det är en annan historia.

Det har som sagt varit mindre enighet om miljözonen på en enda gata, Hornsgatan, och miljöförvaltningen har enträget men för döva öron förklarat att en zon på en enda gata inte får någon effekt. En miljözon måste omfatta ett större område för att ge resultat, och de beräkningar som sedan skedde visar att effekten var försumbar. Det finns i alla fall ingen mätbar hälsoeffekt.

Om vi ska ta en kort historia uppfattades det under åren 2017–2019 att ett förbud mot alla dieselbilar skulle komma att införas i Stockholms innerstad. Det var visserligen felaktigt, men kommunikationen från staden gällande detta var faktiskt lite av ett mischmasch, om man ska vara självkritisk. Under dessa år blev resultatet dessvärre enligt statistiken en rejäl ökning av andelen bensinbilar med ökade koldioxidutsläpp som följd, detta jämfört med om växlingen till bensinbilar inte hade skett. Detta är ett tråkigt faktum liksom att det blev lite grann av en symbolhandling som både trafikkontoret och miljöförvaltningen varnat för. Med facit i hand fick både den tidigare sanningssägande trafikdirektören och miljöförvaltningen rätt.

Desto viktigare nu, om vi ser framåt, är det därför att staden agerar för att få en efterlevnad av miljözonen för tunga fordon. I svaret säger borgarrådet att positiva mätningar av efterlevnad för tunga fordon har skett på Hornsgatan men att risk för försämrade efterlevnad finns framöver. Det vore jättebra om borgarrådet kunde utveckla detta.

Jag tycker att staden regelbundet borde registrera den tunga fordonstrafiken på fler platser i staden för att få bättre statistik. Vi vet att när polisen agerar mot åkare och

bussbolag som kör med otillåtna fordon så sprids detta snabbt inom respektive bransch. För att åstadkomma det här måste staden dock bli bättre på att redovisa relevant statistik till polisen. Det är min andra fråga till borgarrådet: Hur kan vi ordna det bättre än hittills?

Anförande nr 3

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag kan bara konstatera att allt väl är försumbart som inte kommer från oppositionen. Det gäller alla saker som vi gör i den här staden.

Vad som har hänt är att det har inträtt hårdare regler för miljözon 1 för tunga fordon som började gälla den 1 januari detta år. Det är ett faktum; jag kan hålla med om att det har inträtt. Det finns inga undersökningar på hur det har slagit ännu, och det beror bland annat på att det fortfarande föreligger ett undantag för miljözon 1 som gäller till den 1 januari 2022. Tungta fordon får fortfarande köra med Euro 5-motorer eller reningssystem, men detta skärps den 1 januari 2022. Det är bra, för vi vill ju ha så rena fordon som möjligt oavsett om det är lätta eller tunga fordon.

Vi vet enligt många utredningar, diskussioner och så vidare att regelefterlevnaden både när det gäller lätta fordon och tunga fordon är problematisk eftersom det inte prioriteras av dem som ska övervaka, det vill säga polisen. Vi kan inte göra någonting på det här området. Jag har flera gånger framfört att vi borde få kommunala trafikövervakare som kunde göra detta. Det har utretts om parkeringsvakterna i viss mån skulle kunna vara inblandade i sådana här kontroller, men konstigt nog fastnar Transportstyrelsens utredningar på det området. Jag vet inte varför de gör det, om det har något att göra med Infrastrukturdepartementet eller något annat.

Jag skulle också gärna se att vi kunde använda trängselsnittskameror och så vidare. I dag har vi tagit bort nästan alla dispenser som fanns tidigare, och nu skulle man kunna använda dessa kameror för att övervaka och därmed veta precis hur det ser ut med antalet fordon som kör in i staden. Detta får vi inte göra i dag, och det vore tacknämligt om staten kunde hjälpa oss med det. Vi sätter alltså upp reglerna, men vi kan inte se till att de efterföljs.

Vi kan självklart utöka övervakningen, och det håller på nu. När det gäller Hornsgatan finns det ett system för att med sensorer och annat ta reda på hur trafiken ser ut. Sådana saker skulle vi kunna utveckla i högre grad. Jag tycker bara att det är beklagligt att vi inte får utnyttja statens system för att verkligen se hur det ser ut på stadens gator.

Alla skärpningar av reningsgraden på fordon är bra, och jag tycker att det är bra att det från den 1 januari 2022 blir ytterligare en skärpning, det vill säga att alla undantag försvinner. Det ser vi fram emot.

Anförande nr 4

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi är helt överens om till exempel det här med trängselportalerna – det är märkligt att man inte ska kunna använda dem och även trängselavgifterna på ett mer effektivt sätt. Det är delvis en annan debatt, men vad gäller kamerorna håller jag helt och hållet med.

Samtidigt tänker jag att vi ändå har mätt trafik tidigare, inte bara tunga fordon utan även andra fordon ur start- och målpunkter och mycket annat. Det har skett både via miljöförvaltningen och trafikkontoret genom åren. När det här nu införs för tunga fordon den 1 januari vore det av stort värde om man kunde ge uppdrag till trafikkontoret eller miljöförvaltningen för att få lite siffror på detta. Vi har som sagt siffror på hur många kör i innerstaden, men det ger inte hela bilden. Vi behöver det på fler ställen. Inte minst när det blir hårdare regler från den 1 januari men det här undantaget finns är det jätteviktigt att få grepp om de tunga fordonen för att kunna använda polisen i ett annat skede.

Det är det jag menar: Polisen struntar som bekant i privatbilar, men när vi har jämfört med miljözonen på Hornsgatan blir det ändå en effekt. Vi har ju sett det när polisen har agerat till exempel mot baltiska bussturistlinjer som tidigare har kört i Stockholm. Man har stoppat och bogserat bort fordonen. Sådana åtgärder ger en väldig effekt i branschen, åtminstone i de här länderna, så att de aktar sig för att köra med fel fordon. Jag tänker därför att det inte behövs så himla mycket för att polisen ska kunna agera. Men det är klart att staden kan hjälpa till att göra de här mätningarna. Det tycker jag vore bra.

Kommunala trafikövervakare i polisfunktion har riksdagen delvis sagt nej till. Jag tycker naturligtvis att de kommunala trafikövervakarna borde kunna hantera parkerade bilar med dubbdäck och annat, men att tro att dessa övervakare ska stå och stoppa trafik som rullar oavsett om det är tunga fordon eller inte – den myndighetsuppgiften är det en helt annan dimension på. Jag tror inte att folk vill ha parkeringsövervakare som har gått en utbildning i några veckor till detta, utan det är nog polisen som måste göra det.

Om vi tar till exempel det här med tunga fordon som kör i Stockholms innerstad olovligen tror jag ändå att staden kan hjälpa till med underlag och siffror på hur det faktiskt ser ut och föra dialog: Så här ser det ut, så här illa är det, så här ser det ut på dessa gator och nu måste vi agera. Jag tror att det blir lättare även för polisen att agera i ett sådant läge.

Anförande nr 5

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! När det gäller frågan om övervakning, att göra utvärderingar och titta på hur det ser ut i staden just nu har vi befunnit oss i ett ganska speciellt läge med pandemin. Vi gjorde utvärderingen av miljözon 2 2020, och det var någonting som fanns i beslut redan innan pandemin dök upp. Men pandemin gör också att trafikflödena inte motsvarar normalfallet. Och vi vet inte om vi kommer tillbaka till ett normalfall. Det beror på om pandemin fortsätter. Ur det

perspektivet kan man också säga att vi borde vänta in uppgifter om hur det egentligen ser ut för att göra de här utredningarna eller kontrollerna som är mer övergripande och ganska kostsamma. Vi tycker att det vore smakfullt om staten helt enkelt kunde hjälpa till med data som de facto finns via de system som redan finns på plats. Det vore det bästa i det här sammanhanget.

När det kommer till frågan om att använda sig av kommunala trafikövervakare handlar det inte om några veckors utbildning. Självklart skulle de i så fall ha längre utbildning. Jag brukar hänvisa till den utbildning som polisen ger till Sveriges militärpolis, som har samma befogenheter som polisen när det gäller rullande trafik. Det vore utmärkt. Den utbildningen är ungefär tre månader. Det skulle kunna vara ett sätt för staden att ta över vissa av de uppgifter som i dag inte görs, därför att man prioriterar andra saker. Jag har stor förståelse för att man gör en helt annan prioritering av polisens resurser i dag, men det skulle vara ett bra sätt att bredda stadens möjligheter att både sätta upp regler och också se till att de följs.

Anförande nr 6

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Angående den generella bilden som borgarrådet var inne på kring hur det ser ut med stadens luftkvalitet är det helt riktigt att det är kopplat till pandemin och det faktum att resandet har ändrats och helt säkert kommer att fortsätta att förändras i och med att närmare bestämt hälften av alla i Stockholms län enligt Seko har möjlighet att jobba hemma delar av veckan. Många väljer också att cykla de dagar de jobbar. Det är klart att detta fortfarande påverkar trafiken.

Vi har ju klarat miljö kvalitetsnormerna i innerstaden sedan 2019, och vad jag förstår kommer vi förhoppningsvis att klara dem även i år enligt preliminära beräkningar som jag fick från miljöförvaltningen. Det är till och med så att vi troligtvis kommer att klara miljömålet på alla innerstadsgator utom på Hornsgatan, vilket är en otrolig utveckling med tanke på att det inte var så länge sedan vi hade debatt om detta ämne och borgarrådet då menade att vi var ljusår från att klara det. Och nu är vi alltså ganska nära att klara det på alla gator utom Hornsgatan enligt preliminära besked jag fick i ett mejl.

Vi kan diskutera kommunala trafikövervakare här, men riksdagen har sagt nej till detta. Det finns ju en problematik i att folk uppfattar det som ett ingrepp även när polisen ska stoppa rullande trafik och ta prover och annat, och det är klart att även om de har tre månaders utbildning och inte tre veckor så är de ändå inte polisutbildade. Jag tror absolut att de skulle kunna utföra vissa uppgifter, men jag betvivlar starkt, precis som jag uppfattar att riksdagspartierna tycker, att det är realistiskt att de ska kunna stoppa rullande trafik. Så vi får nog släppa detta och hitta andra lösningar.

Jag håller återigen helt med om att vi borde kunna utnyttja trängselportalerna, kamerorna, avgifterna och det systemet. Men frågan är vad vi gör under tiden, innan de större förändringarna som önskas och som vi delvis också är eniga om. Vad gör vi innan dess? Då menar jag att vi måste kunna beräkningar, mäta och registrera i första

hand hur mycket tung trafik det är som går olovligen i innerstaden och kommunicera det med polisen för att få dem att agera. De har agerat förut med gott resultat, och det är som sagt ändå betydligt enklare att ge sig på åkerier och andra som kör olovligen här. Det är många bilar men ändå ett begränsat antal företag, så det borde gå att hantera. Vi ser också en stor andel lätta lastbilar som i och för sig är förhållandevis nya. Men just de tunga fordonen är fortfarande ett stort miljöproblem som det verkar.

§ 4 Interpellation av Salar Rashid (S) till arbetsmarknadsborgarrådet Karin Ernlund (C) om Samordningsförbundet Stockholms stads utveckling

Anförande nr 7

Borgarrådet E r n l u n d (C): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 8

S a l a r R a s h i d (S): I Sverige har kommuner och regioner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan sedan 2004 haft möjligheten att tillsammans bilda samordningsförbund för att finansiera insatser som riktar sig till individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och stöd från flera myndigheter eller kommunala eller regionala förvaltningar. I de allmänna bestämmelserna för lagen om finansiering av samordning understöds denna möjlighet att kunna uppnå effektiv resursanvändning, vilket har gjort att nästan alla kommuner i Sverige ingår i ett samordningsförbund.

Stockholms samordningsförbund har fyra ägare eller medlemmar: Stockholms stad, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm. Det finns många stockholmare som har omfattande behov av rehabilitering och stöd för att kunna ta sig in i eller tillbaka till arbetslivet. Det handlar om individer som lever med komplex problematik eller personer som har varit nollklassade. Samordningsförbundets olika samfinansierade insatser har därav varit av stor vikt för ett flertal målgrupper som ska kunna ha möjlighet att ta sig in i och tillbaka på arbetsmarknaden.

Finsams budget har legat på 32 miljoner kronor tre år i rad, trots överenskommelsen mellan medlemmarna att budgeten skulle höjas till 48 miljoner kronor 2020 och 54,7 miljoner 202. Under 2022 skulle man egentligen ha legat på 60 miljoner.

Under tre år har utvecklingsmöjligheterna för Stockholms stads samordningsförbund stått still eftersom finansieringen inte utökats i enlighet med medlemmarnas överenskommelse. Samtidigt har denna situation skapat verksamhetsmässiga planeringsproblem. Den moderatledda regionen har de senaste tre åren gett samma typ av anslag för 2019, 2021 och 2022 och därmed brutit överenskommelsen. Eftersom verksamhetsbidraget ska vara lika för alla medlemmar har inte de andra medlemmarna kunnat öka sin tilldelning.

Mot bakgrund av att regionen i dag hindrar utvecklingen för samordningsförbundet och försvårar arbetet för att stödja fler personer med komplex problematik att komma ut i egen försörjning vill jag ha svar på följande frågor: Har arbetsmarknadsborgarrådet Karin Ernlund fört samtal med sina blågröna partikollegor i regionen för att regionen ska öka sitt verksamhetsbidrag till Stockholms samordningsförbund? Vad tycker arbetsmarknadsborgarrådet om att regionen i dag bryter mot överenskommelser i enlighet med nationella rådets finansieringsmodell? Har arbetsmarknadsborgarrådet Karin Ernlund inför budgeten

2022 försökt hitta en överenskommelse om att finansieringsmodellen ska fortsätta att gälla?

Anförande nr 9

Borgarrådet E r n l u n d (C): Tack, Salar, för den här interpellationen! Det är jätteroligt att få prata om Finsam och samordningsförbund här i fullmäktigesalen även om det är lite glest.

Det är ett otroligt viktigt arbete som bedrivs inom Samordningsförbundet Stockholms stad, där vi i staden samarbetar med regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att ge gemensamma insatser för de individer som behöver samhällets stöd allra, allra mest.

Jag vill börja med att invända mot det som Salar Rashid säger i sitt anförande om att arbetet under de senaste två åren har stått still. Det har det absolut inte gjort. Vi sitter ju tillsammans i styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, och på i princip varje styrelsemöte fattar vi nya beslut om nya insatser, nya metoder och nya utvecklingsmodeller för att driva det här arbetet framåt. Arbetet står absolut inte still.

Däremot har Salar helt rätt i att den finansieringstrappa som vi gick in med när samordningsförbundet bildades för några år sedan inte har följt med, och det beror helt enkelt på att Region Stockholm i förra årets budget, det vill säga budgeten för 2021, valde att inte höja anslaget. Man har alltså inte sänkt anslagen, men man valde att inte höja anslagen till samordningsförbundet.

Jag har kontinuerlig kontakt med mina grönblå kollegor i regionen där vi bland annat diskuterar samordningsförbundet, och jag vet att olika samordningsförbund har lite olika förutsättningar. Regionen finansierar ju inte bara Stockholms stads samordningsförbund utan alla samordningsförbund som finns i Stockholms län. Jag vet att vissa samordningsförbund har haft ett väldigt stort eget kapital, men det är också så att regionen har haft en väldigt tuff situation med anledning av pandemin, både när det gäller ekonomin och när det gäller att betala tillbaka på den stora vårdskulden. Jag har därför full förståelse för att man har behövt göra väldigt tuffa prioriteringar.

Det tror jag var svar på den första och andra frågan. Som svar på den sista frågan vill vi från stadens och min horisont gärna se att samordningsförbundet fullföljer trappan när det gäller finansieringen. Som ni har kunnat se i både budget 2021 och budget 2022 här i vår fullmäktigesal har vi avsatt 1,6 miljoner båda åren för att vi från vår sida ska nå upp till vår del av finansiering.

Anförande nr 10

S a l a r R a s h i d (S): Precis, vi sitter båda i Finsam, du, Karin, som ordförande för Stockholms stad, och jag måste säga att du har gjort ett väldigt bra arbete även om andra har förhindrat utvecklingen.

Jag tycker ändå inte att jag får svar på mina frågor. Frågan var: Hur har diskussionen gått gällande att försöka att öka verksamhetsbidraget till Stockholms samordningsförbund?

Jag kan hålla med om att arbetet inte har stått still, men utvecklings- och planeringsmöjligheterna för samordningsförbundet att kunna gå fram med fler insatser – det har man pekat på från kontoret – har varit väldigt svårt, vilket Karin Ernlund också har varit medveten om.

Karin Ernlund säger i sitt svar på interpellationen att hon under sina år som ordförande i Samordningsförbundet Stockholms stad har verkat för att öka kunskap om och insyn i förbundets verksamhet för alla parter inklusive regionen. Det har skett genom medlemsråd, och just när det gäller medlemsråden undrar jag: Har du, Karin, verkligen fört fram att vi hindrar utvecklingen för vårt Finsam om vi inte ser till att de följer den utvecklingstrappa som alla medlemmar har kommit överens om?

Jag måste säga att jag fortfarande inte har fått svar på frågorna, även om Karin tycker att hon har svarat både i sitt svar på interpellationen och här i debatten.

Anförande nr 11

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Vi har medlemssamråd en gång per år. Både förra året och i år har vi diskuterat finansieringsfrågan. På de mötena representerar jag styrelsen och inte Stockholms stad, utan där har vi ju en annan representant från Stockholms stad. Det är lite olika hattar.

Om jag tar på mig ordförandehatten kan jag säga att jag två år i rad har tagit upp finansieringsfrågan i de medlemssamråd som vi har haft. Jag har inte sagt att det här stoppar Finsams utveckling. Vi har jobbat jättemycket med utveckling under här två åren. Vi har ju varit mitt inne i en pandemi som dels har inneburit att vi inte har kunnat fullfölja våra aktiviteter på planerat sätt, dels att de som är i vår målgrupp kanske behöver våra insatser ännu mer än tidigare, och vi har bedrivit ett stort utvecklingsprojekt för att se till att våra insatser fortfarande ska kunna nå ut till vår målgrupp. Jag skulle inte säga att finansieringsfrågan har hindrat den utvecklingen.

Jag tycker inte heller att vi ska överdriva hur mycket pengar det handlar om. Det handlar om 1,6 miljoner från Stockholms stad och 1,6 miljoner från Region Stockholm per år, och jag tror att vi har en total budget på 32 miljoner. Det är alltså inte så att det här på något vis raserar eller förstör samordningsförbundets arbete och absolut inte heller utvecklingsarbetet. Jag tycker därför att vi ska tona ned den debatten lite.

Men ja: Som ordförande har jag i de här medlemssamråden självklart tagit upp frågan, men jag vill också säga att jag har enormt stor respekt för att Region Stockholm behöver göra jättetuffa prioriteringar. Dels har man haft ett väldigt tufft ekonomiskt läge där den socialdemokratiska regeringen inte har kompenserat regionerna för de stora förluster som man har haft kopplat till kollektivtrafiken, dels

har man en enormt stor vårdskuld att betala av eftersom en hel del vård har varit tvungen att vänta.

Jag har dels påmint om finansieringsmodellen, dels uttryckt att jag har full respekt för att regionen gör allt som står i deras makt för att klara av vårdskulden.

Anförande nr 12

Salar Rashid (S): Det är lite märkligt att vi får en vårddebatt när vi skulle ha en debatt om arbetsmarknadsfrågor. Sedan kan jag väl bara säga att det faktum att regionens ekonomi ser ut som den gör väl mer handlar om de partier som i dag styr regionen och där det finns flera systemfel både i hur man har försökt att etablera vård och tillhandahålla vård till medborgarna. Men det är en annan fråga. Jag tänker inte gå in närmare på det.

Däremot är det väldigt intressant att Karin Ernlund lyfter pandemin. Självklart är pandemin en viktig aspekt som har gjort det lite svårare för Finsam att kunna bedriva sina verksamheter. Men det gör det ju ännu viktigare att försöka se till att man har en ordentlig budget för att kunna planera. Man ska också kunna ställa om utan att det för med sig svårigheter.

Jag håller med om att det kanske inte är så mycket pengar årligen. Det är 1,5 miljoner. Men om vi följer trappan skulle Finsam i dag har legat på 60 miljoner. Det är ett hopp från 30 till 60. Det är nästan dubbelt så mycket, så visst rör det sig om mycket pengar och visst är det pengar som är viktiga för verksamheten. Därför måste jag vidhålla att vi gemensamt måste kämpa för att Finsam ska kunna ha samma typ av möjligheter som alla andra Finsam- och samordningsförbund ute i riket.

Anförande nr 13

Borgarrådet Ernlund (C): Ordförande! Salar, det är du som har skrivit en interpellation till mig som handlar om regionens budget. Då blir det väldigt konstigt att du sedan kritiserar mig för att svara på den frågan som alltså rör regionens budget.

För att sortera i det här lite hade jag i mitt förra inlägg på mig ordförandehatten och kommenterade frågan utifrån det. Då ville Salar Rashid att vi skulle gå tillbaka och fokusera på arbetsmarknadsdelen i detta, och därför tar jag på mig hatten som arbetsmarknadsborgarråd. Då kan jag svara för vad vi gör i den här staden, vad vi gör här i kommunfullmäktige och vad vi gör inom arbetsmarknadsnämnden när det kommer till arbetet med Finsam.

Som ni har kunnat läsa i våra budgetar som vi har lagt fram och beslutat här i kommunfullmäktige både för 2021 och 2022 har vi prioriterat detta. Vi har budgeterat för vår del av finansieringstrappan. Vi deltar också väldigt aktivt både från stadsdelarnas sida och från arbetsmarknadsnämndens sida för att vara en aktiv part i samordningsförbundet och delta i utvecklingsarbetet. För det kan jag svara att jag och vi i den grönbå majoriteten är väldigt stolta över det arbetet.

§ 6 Interpellation av Arvand Mirsafian (V) till socialborgarrådet Jan Jönsson (L) om vilka kostnader marknadshyror innebär för kommunen

Anförande nr 14

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 15

H a s s a n J a m a (V): Som ni ser är jag inte Arvand, men jag måste ta den här interpellationen. Vi tackar borgarrådet för svaret.

Borgarrådet skriver i sitt svar att det aldrig har varit aktuellt att införa marknadshyror i Stockholms stad. Men det här var ju ett förslag som låg på bordet och som Liberalerna drev på riksplanet och som, ska tilläggas, villkorade ett samarbete med Socialdemokraternas förra regering. Det var alltså en väldigt viktig fråga för Liberalerna och Centerpartiet. Faktum är att om detta hade genomförts hade vi haft marknadshyror också i Stockholm.

Sedan vet inte jag om Liberalerna i Stockholm står bakom marknadshyror. Men faktum är att alla partier som ingår i majoriteten hade varit beredda att stötta det förslaget, och det hade medfört en risk att marknadshyror även skulle införas i Stockholms nybyggda hyresrätter. Det skulle också ha inneburit stora politiska förändringar av hyressättningssystemet, vilket skulle påverka stockholmarna och vanliga löntagare otroligt negativt.

Interpellationen handlar alltså om att det skulle ha fått stora konsekvenser vad gäller ekonomiskt bistånd genom att flera människor kanske hade behövt ett utökat ekonomiskt bistånd för att klara av sitt boende. Det är därför frågan ställs till socialborgarrådet.

Nu är vi här, och vi är glada att förslaget har fallit. Vi är också glada för den debatten och att det tack vare Vänsterpartiet och hyresgäströrelsen i alla fall temporärt har blivit inaktuellt. Annars hade vi haft en annan och allvarligare debatt i dag.

Jag vill samtidigt säga att vi håller med borgarrådet om att dagens bostadsmarknad inte fungerar tillräckligt bra, att ny politik behövs för att möta behovet att hyresrätter med rimliga hyror och att vi gärna diskuterar våra förslag med majoriteten.

Anförande nr 16

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Om jag börjar i det förslag som faktiskt aldrig hann komma upp på riksdagens bord handlade det om fri hyressättning i nyproduktion. Det var alltså inte det som Vänsterpartiet hela tiden har hävdad, det vill säga att det skulle bli marknadshyror i alla bostäder i hela Sverige. Det där har tyvärr varit en väldigt lite ifrågasatt lögn som har spridits ut över landet och som väldigt många människor dessutom har skrämts av.

Nu finns det som sagt var inte ens något förslag kvar på bordet, eftersom januariavtalet har fallit. Det finns inte heller några vidare värst nya förslag om hur vi ska få en bättre fungerande bostadsmarknad. Där har inte heller Vänsterpartiet kommit med några förslag än så länge.

Jag vill också framhålla att detta inte var Liberalernas viktigaste fråga inom januariavtalet. Vi kunde faktiskt till och med tänka oss att avstå hela frågan om det hade gjort att dåvarande statsministern hade kunnat sitta kvar. Nu valde Vänsterpartiet att rösta på Sverigedemokraternas initiativ och avsätta en socialdemokratisk statsminister för första gången i världshistorien. Ett mycket intressant samarbete, får jag säga! Det var alltså inte riktigt vårt fel.

För att återgå till denna fråga har vi bland annat det här som heter KBF, som förmodligen skulle ha blivit tvunget att justeras oberoende av hur hyresnivåerna skulle ha påverkats av det här. Då pratar vi återigen om nyproduktion. Sedan är jag ju inte bostadsborgarråd, så de övriga konsekvenserna av olika typer av hyreskonstellationer har jag svårt att svara för inom ramen för min föredragningskyldighet. Men det kommer säkert upp andra i debatten som kan prata mer om det.

Avslutningsvis och för att tydliggöra: Nej, det blir inga marknadshyror i Stockholm. Nej, Liberalerna i Stockholm driver inte att vi ska ha några marknadshyror. Däremot ser vi ett starkt behov av att få en bättre fungerande bostadsmarknad, och vi ser ett stort behov av att hitta reformer som möjliggör inte minst byggandet av fler hyresrätter. Jag tror att vi alla delar att det är ett problem.

Anförande nr 17

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Tack, borgarrådet Jönsson! Nu ska vi tänka. Man bygger i nyproduktion. Man kör fri hyressättning. Och vi bygger ju nyproduktion hela tiden. Vad blir det för marknad till slut, säg 50 år framåt? Då handlar det liksom om allt som byggts under 50 år, med marknadshyror. Därför är det ingen lögn, utan det hade varit ett första steg mot marknadshyror också i landets övriga hyresbestånd. Det tar vi från erfarenheter från andra länder som entydigt pekar på att förslag om marknadshyror i nyproduktion skulle följas av en mer extrem förändring som skulle innebära nyliberal svensk bostadspolitik. Vi kommer inte ifrån det.

Även om vi är överens om att Vänsterpartiet inte har något förbättringsförslag, år efter år här eller när vi styr, försöker vi att höja antalet hyresrätter vi bygger i staden genom att ge fler markanvisningar till våra allmänna bolag. Jan Jönsson säger att Vänsterpartiet inte har något eget förslag, men jag skulle kunna vända på det och säga att det är väl Liberalerna som har varit med när vi har sålt ut halva staden, 25 000 hyresrätter, eller ombildat dem. Ni har ju suttit i den majoritet som har gjort den omvandlingen. Jag ser att Björn Ljung är nästa talare. Han var en del av den majoriteten när det skedde så han kan väl svara på den frågan.

Jag säger så här: Jag är glad att förslaget om marknadshyror har fallit. Det är jättetråkigt att det fanns när mina vänner i Socialdemokraterna styrde. Men de var liksom tvungna att acceptera det här. Det var mer tvång än någonting annat, så jag skulle inte beskylla dem för det. Jag vet ju att Socialdemokraterna i den här staden inte står bakom några förslag om marknadshyror. Försök inte att vända det! Vi kommer väl överens!

Anförande nr 18

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tänkte återigen försöka mig på någon sorts beskrivning av hyressystemet. Jag inser dock att jag kommer att bli missuppfattad, omedvetet och medvetet – omedvetet för att jag kanske inte är tillräckligt pedagogisk, medvetet för att det gärna vantolkas.

Det är så här att om man hade genomfört fri hyressättning i nyproduktionen i Stockholm hade hyrorna inte ökat. Teoretiskt är det till och med så att vad gäller nyproduktion i Stockholm råder det i stort sett en jämn fördelning mellan efterfrågan och tillgång. Att hyrorna är så höga i nyproduktionen beror på att det är jättedyrt att bygga. Där har Vänsterpartiet en mycket stor skuld och Socialdemokraterna en viss skuld, eftersom det är så reglerat.

Det är rätt trist när man inte säger som det är. Vi kan hålla oss till fakta och ändå ha olika uppfattningar och tycka olika. Det är nämligen så att fri hyressättning i nyproduktionen finns redan i dag och kallas för presumtionshyror. Presumtionshyror betyder att det sätts en hyra som sedan inte får ifrågasättas på 15 år. Det som det här förslaget skulle ha inneburit var att man satte en hyra som inte ifrågasattes förrän efter ytterligare ett antal år. Sedan skulle hyran förhandlas mellan fastighetsägare och hyresgäst eller fastighetsägare och hyresgästförening. Det skulle ha bidragit positivt till att den som bygger får en säkerhet att inte råka ut för en plötsligen sänkt hyra så att hela produktionen riskerade att gå åt pipsvängen. Det hade ingen vunnit någonting på.

En annan sak som dagens hyressättning orsakar är att väldigt många bostäder hos privata fastighetsägare har omvandlats till bostadsrätter. Det blir ju ett bekymmer när man inte kan ta ut en hyreshöjning som räcker för planerat underhåll och restaurering. Plötsligt står fastighetsägaren i en situation att inte kunna ta ut hyra för en investering.

Jag vill alltså bara lugnt problematisera lite grann och konstatera att ingen någonsin har föreslagit marknadshyror, Hassan Jama.

Anförande nr 19

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är klart att det här förslaget var problematiskt. Precis som sas här i talarstolen var vi socialdemokrater i Stockholm absolut emot det här. Man kan naturligtvis å ena sidan med viss fog säga att det finns presumtionshyror som i praktiken är marknadshyror i Stockholm. Men det här

förslaget skulle omfatta hela landet, och det ser som bekant väldigt olika ut i olika delar av landet också när det gäller nyproduktion. Bland en del fanns ju även en politisk vilja att ändra hyressättningen mot en marknadsanpassning även i övriga beståndet. Det är klart att det skulle få väldigt negativa effekter i en region som Stockholm och särskilt i Stockholms stad.

Nu kan jag tycka, och det har vi också sagt från vår sida, att i Stockholm skulle vi nog ha kunnat hantera ett sådant förslag och få stopp på marknadshyror i praktiken. I Stockholm har vi som bekant också ett system med markhyror där vi tar ut 30 procent av marknadsvärdet som avgiftsunderlag, medan alla andra kommuner tar 100–150 procent. Det är klart att det är en subvention, och jag tror inte att någon i den här salen skulle tycka att den förmånliga subvention som vi i dag har för byggande av hyresrätter i Stockholm också i nyproduktion är någonting positivt, för det är ju det enda sättet vi kan bygga hyresrätter egentligen. Om det då skulle vara marknadshyror som skulle vara betydligt högre än presumtionshyrorna i dag är det klart att det inte skulle finnas någon anledning för den här församlingen att sitta still, utan då hade vi väl höjt avgiftsunderlaget och tagit ut vår andel av marknadens potential i stället för att överlåta hela vinsten till olika företag.

Summa summarum är det glädjande att detta blev stoppat, och jag tror och hoppas att debatten har lagt sig för några år framåt. Blir det en blåbrun regering vet vi förstås inte, och frågan lever därför i högsta grad. Vi vet att inställningen hos sverigedemokrater och moderater är att man vill införa marknadshyror generellt sett, vilket innebär kraftigt ökade hyror i beståndet, framför allt för dem som bor i hyresrätter. Det kommer vi att motarbeta allt vad vi kan.

Anförande nr 20

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I interpellationen nämns också att det här skulle få spridningseffekter och att det har gått väldigt illa om man tittar internationellt. Egentligen är ingenting av detta heller sant, för det är inget av de seriösa partier som finns i Sveriges riksdag i dag som har föreslagit att vi ska ha en sorts fri hyressättning också i det befintliga beståndet. Det finns heller ingen som påstår att vi ska ha någon form av marknadshyror i nyproduktion, utan vi har talat om fri hyressättning. En marknadshyra har vi ju inte ens för lokaler. Det finns ett besittningsskydd i Sverige, kringgärdat av en väldigt stark hyreslagstiftning, som ger väldigt mycket inflytande och makt till konsumenten, det vill säga hyresgästen. Det gäller dock inte fullt ut, eftersom det finns situationer – och det här vill jag säga är ett reellt problem – där hyran i samband med renoveringar accepteras att bli väldigt, väldigt hög trots att en del av de åtgärder som vidtagits varit väldigt moderata. Nu uttrycker jag mig mycket diplomatiskt.

Det här är någonting som jag tycker att hyresgäströrelsen borde ägna mer tid åt i stället för att försöka med någon sorts amsagor. Det gäller även Vänstern som säger sig vara hyresgästernas bästa vän. Försök då i stället att arbeta för sådant som verkligen är ett hot mot hyresgästerna och deras ekonomi!

Reformeringen av bostadsmarknaden säger de flesta går så långsamt i Sverige, oavsett bostadsminister. Jag tycker det mest intressanta som har hänt var när Stefan Attefall genomförde attefallshuset. Men det händer inte mycket.

Det som händer och som är positivt i Stockholm och som kan betyda någonting för hyressättningen är vidareutvecklingen av Stockholmshusen. Dem har ni på oppositionskanten fått många ord av beröm från oss för. Stockholmshusen är jättebra, och de ska verkligen utvecklas. Men ge också chansen till näringslivet. Använd näringslivet och dess innovation och kapital för att hjälpa till att bygga välfärd! Det brukar ni också säga på vänstersidan, och det är precis det vi gör nu när vi låter fler än de kommunalt ägda bostadsbolagen bygga hyresrätter.

Anförande nr 21

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Det var en hel del saker Björn Ljung slängde mot Vänsterpartiet, så vi börjar med det första.

Apropå vad Vänsterpartiet kan göra gällande upprustning av lägenheter och så vet jag inte om alla vet att jag jobbar för Hyresgästföreningen. Det visste du inte? Det gör jag, och då jobbar vi med det där. Det är en otroligt viktig fråga, för det är när man upprustar lägenheter som de stora hyreshöjningarna sker. Sedan skulle jag vilja hålla med Björn Ljung om att presumtionshyror som det är i dag utan investeringsstödet – någonting som tråkigt nog kommer att försvinna – är marknadshyror i dag. Presumtionshyror i nyproduktion är marknadshyror. Det håller jag med om. Men med investeringsstödet håller man dem nere.

Björn Ljung svarade inte på andra frågor som jag ställde. Han anklagade oss för att inte ha något förslag för att förbättra bostadspolitiken, förutom Stockholmshusen. Där minns jag faktiskt att borgarrådet Larsson en gång i tiden i en debatt med Ann-Margarethe Livh beklagade kostnaderna för dem, så det värmer att ni har tagit dem till hjärtat nu och vurmar för dem. Det gör det verkligen. Det är så det ska vara: Man ska vara glad när man genomför någonting som majoriteten sedan i efterhand tycker om.

Saken är att ni är en majoritet som ombildar hyresrätter. Ni ombildar! Ni går aktivt till val på att genomföra ombildningar av hyresrätter. Då förlorar vi hyresrätter. Vi bygger aldrig ikapp, och de hyresrätter vi ombildar är oftast billiga hyresrätter. Det är det ni gör. Björn Ljung satt med när det var den största ombildningen. Vi förlorade jättemycket.

Vi vinner val. Vi försöker att bygga ikapp det som ni har sålt ut eller ombildat. Ni kommer till makten – samma grej! Så om ni undrar varför Vänsterpartiet går jättebra i den här staden beror det på er bostadspolitik!

Anförande nr 22

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Naturligtvis ska jag hörsamma fru ordförandes maning att inte prata ombildning. Jag ska bara svara på Hassan Jamas inlägg och säga att en av de ombildningar som vi gjorde nu i Stockholmshems bestånd i Bäverdalen i Rågsved inte hade de lägsta hyrorna. Det är hus byggda i början på 90-talet, och de hade inte så låga hyror.

Om man nu vill ha blandade upplåtelseformer i Stockholm, och det säger vi att vi vill ha, så kan man uppnå det på flera olika sätt. Jag tror också att ett sätt att få en blandning är att ha både kommunala och privata hyresvärdar.

På socialroteln har vi självklart tittat på hyressättning ur ett socialt perspektiv. Ann-Margarethe Livh sa att det skulle bli billigt att bo i Stockholmshusen, med låg hyra. Då invände vi och sa att det kan bli relativt sett lägre hyra, men billigt kommer det aldrig att bli.

När vi nu har tittat på ett av våra färdigställda hus på Hagsätravägen kan vi se att de små tvåorna kan efterfrågas av det som vi slarvigt brukar uttrycka som fattigpensionärer, alltså pensionärer med garantipension, detta tack vare att vi har så generösa hyrestillägg som vi har i Stockholms stad. Då har vi kommit en bra bit på vägen i den sociala bostadspolitiken utan att behöva prata om social housing och annat.

LSS-boenden är faktiskt ett bekymmer i hela landet. Det är faktiskt så att hyresgäströrelsen i flera delar av landet inte är intresserad av att företräda hyresgäster i LSS-boenden och i övriga särskilda boenden, det vill säga äldreboenden, för de ser inte att de har någon möjlighet att göra det på ett rimligt sätt. Då är det svårt, och då får kommunen själv sätta hyrorna. Nu talar vi nationellt. I Stockholm har vi en annan ordning. Vi måste bygga 500 LSS-bostäder, tror jag, som saknas i Stockholm och det måste eventuellt ske i nyproduktion. Men enligt Liberalernas förslag ska vi även kunna omvandla kontor till bostäder, någonting som ni tidigare har tyckt varit fel eftersom det är svårt att få dem riktigt perfekta.

Summa summarum: Ska vi lyckas med det här måste vi dessvärre konstatera att kostnaden för LSS-hyrorna kommer att öka.

§ 9 Frågestund

Fråga nr 1. Elsparkcyklar

Anförande nr 23

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det här är Daniel Helldéns och mitt favoritämne, eller hur vi nu ska uttrycka det. Under de tre år som gått har det inte hänt särskilt mycket. Vi har varit oense om vilken lagstiftning som gäller. Det är vi i och för sig överens om nu. Vi har sagt att ni har suttit i knäna på elsparkcykelbolagen. Vi har kanske fått förklaringen nu, när vi har sett hur många tunga politiker som också varit lobbyister för de här företagen, inte minst Voi. Men min fråga till borgarrådet Helldén är: Vad händer på torsdag? Vi har ett förslag om tre till fem bolag och 12 000 till 14 000 cyklar. Är det detta som kommer att gälla för majoritetens beslut?

Anförande nr 24

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det förslag som trafikkontoret har lagt fram är det som vi har diskuterat nu i åtminstone en och en halv månad. De ber nämnden om möjlighet att få begränsa antalet elsparkcykelbolag till mellan tre och fem och att begränsa antalet elsparkcyklar till maximalt 14 000, har de skrivit, fast det i ärendet står att de vill att det ska vara 12 000. Sedan finns ju nu som en bilaga till ärendet både villkorsbilagan och de kriterier som har diskuterats ett antal gånger fram och tillbaka. Det är det förslag som trafikkontoret lägger fram. Nu är det upp till oss politiker att ta ställning till om vi vill göra på det här sättet. För majoritetens del får jag helt enkelt återkomma till den frågan längre fram i veckan.

Anförande nr 25

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Då kan jag tolka det som att det fortfarande råder en stor osäkerhet. Vi har i och för sig under flera år fått vänja oss vid osäkra och oklara situationer. Men vi hade hoppats på att man skulle komma fram till ett beslut om att låta samtliga bolag få ett visst antal, till exempel 500, och sedan lösa resten med de här kriterierna för att slippa en massa juridiska processer.

Men om inte borgarrådet vill besvara den frågan i dag får jag ställa en annan fråga. Det förslag som vi kan läsa nu är nästan exakt det som Voi har velat ha hela tiden, med tre bolag och 12 000 cyklar. Allt är deras förslag. De har onekligen haft ett stort inflytande. Här i korridorerna har vi ofta många lobbyister som springer, och det är kanske inte så konstigt. De kan ju rent av göra nytta också. Problemet är om lobbyisterna också har tunga politiska uppdrag i flera partier och får en särställning samtidigt som de sitter i valberedningar och annat. Hur ser borgarrådet på den problematiken, som de facto finns?

Anförande nr 26

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag vet att Valeskog gillar att insinuera saker och ting. Det kan han fortsätta att göra. Men nu är det här trafikkontorets förslag. Det är trafikkontoret som har föreslagit de här olika typerna av begränsningar. Det är det som läggs fram. Efter den diskussion som har förts om huruvida det var principiellt eller inte att göra de här begränsningarna är det utifrån detta vi nu kommer att fatta beslut politiskt. Jag har inte så mycket mer att säga om det.

Anförande nr 27

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu var ju min sammanhörande fråga ingen insinuation. Det är fråga om ett faktum, åtminstone vad gäller det som stått i tidningarna om lobbyister som har tunga politiska uppdrag i partier och samtidigt jobbar för Voi eller andra. Ser borgarrådet det som ett problem eller inte? Det är mer en principfråga. Det är ingen insinuation. Detta har varit en del av bilden. Sedan respekterar jag att ni inte redan nu vill tala om hur ni gör på torsdag, även om det hade varit positivt.

Det finns alltså en problematik som är kopplad till detta. Principiellt tror jag inte att någon av oss egentligen har något emot lobbyister. De kan som sagt göra stor nytta och se till att beslut blir tagna så att politik och annat kan fungera. Problemet är när lobbyisterna har tunga politiska uppdrag i partierna i valberedningar och liknande och samtidigt jobbar för till exempel Voi, som tidningarna har beskrivit. Det måste väl ändå kunna vara en principfråga som borgarrådet har en uppfattning om.

Anförande nr 28

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är trafikkontoret och vi på roteln som har hanterat den här frågan. Jag har under de här åren, ända sedan frågan dök upp 2018, vinnlagt mig om att träffa alla bolag. Jag har haft möten med alla bolag och diskuterat med alla bolag i olika konstellationer. Jag har också träffat alla bolag och alla aktörer enskilt och pratat med dem, och de har fått berätta om sin sak. Det nuvarande oppositionsborgarrådet tror jag också gjorde så i alla stadsbyggnadsfrågor under sin tid som borgarråd i majoritet. Det är så man gör. Jag ser inte det som någonting konstigt.

Det här är en delikat fråga på det sättet att vi arbetar med någonting som vi aldrig har gjort förut. Så fort vi gör någonting vet vi att Valeskog tycker att det är fel. Men nu arbetar vi med ett förslag som kommer fram på torsdag.

Fråga nr 2. Bostäder till samhällsviktiga grupper

Anförande nr 29

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande och åhörare! En ny rapport från Handelskammaren visar att tiotusentals personer i samhällsnödvändiga yrkesgrupper

inte har råd att bo i länet och framför allt inte i Stockholms stad. Detta gäller poliser, brandmän, undersköterskor och förskolepersonal. Vi i Vänsterpartiet har varnat för den här utvecklingen i årtal utan att ha tagits på större allvar. Nu står vi här. I stället säger majoriteten att det är bra att låta privata aktörer bygga hyresrätter, men de har oftast för höga inkomstkrav. Min fråga till finansborgarrådet är: Hur ska vi kunna rekrytera människor inom samhällsnödvändiga yrkesgrupper om de inte har råd att bo här?

Anförande nr 30

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Jag tackar för frågan. Nu ser vi ut att överträffa våra mål om markanvisade bostäder när vi bygger både hyresrätter och bostadsrätter.

Att storstäder i världen blir dyrare är någonting som vi känner igen oss i. Vi har en reglerad hyresmarknad. Frågan är vad Vänsterpartiet vill göra för att förändra den reglerade hyresmarknaden. I dag är hyrorna reglerade för både privata och kommunala hyresvärdar. Vi bygger både och. Nu finns det en stor efterfrågan på att kunna bygga hyresrätter hos den privata marknaden. Det avlastar inte minst kommunens skuldbörda. Därför ser vi ett värde av det. Vi undrar vad Vänsterpartiet vill. Det skulle vara intressant att höra era lösningar.

Vi har tittat på vad vi kan göra för att kunna sänka trösklarna till bostadsmarknaden i Stockholm. I våra budgetar under den här mandatperioden har vi tryckt på kollektivboenden, något som jag inte såg under föregående mandatperiod. Det är ett sätt att kunna få ned hyran för yngre genom att man delar gemensamhetsutrymmen. Då kan man ibland komma ned på en hyra på under 3 000 kronor. Det hör till de få exempel som finns med så låga hyror. Till andra sätt hör att vi har markanvisat och angett att lägre hyra kan vara en parameter.

Vi försöker navigera i ett system som är dysfunktionellt. Det är därför vi trycker på att det också behövs en ny nationell bostadspolitik som tar ett omtag om många av de här svåra frågorna.

Anförande nr 31

S a r a S t e n u d d (V): Vi kommer alltid att säga att det är kommunen som bör bygga det här. Det ska vara kommunala bostäder.

Det saknas 700 poliser i regionen. En nyanställd polis tjänar cirka 27 000 kronor. I Stockholms city är det något mer, cirka 29 000 kronor. Men det är fortfarande inte tillräckligt för att de ska kunna efterfråga en hyresrätt hos en privat hyresvärd. För många poliser handlar det om att behöva bo i andra eller tredje hand eller inackorderade. Detta gör att många söker sig bort från regionen och staden så fort de kan eller lämnar yrket.

Flera olika moderatstyren har dessutom under lång tid ombildat över 26 000 hyresrätter till bostadsrätter. Det är lägenheter som haft de hyror som vi kallar för rimliga. Det är ju er politik som har bäddat för att folk med vanliga inkomster, till exempel poliser, inte har råd att bo i den här staden. Hur ska ni i majoriteten, som pratar er varma om vikten av allt fler poliser, kunna få hit de poliser som behövs om de inte har råd att bo här?

Anförande nr 32

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Vi hade företrädare för Hyresgästföreningen här tidigare. De kan bland annat bekräfta att det långsiktigt mest ekonomiska är att äga sitt boende. Det är många som frivilligt vill ombilda sitt boende; vi har besittningsskydd, och det blir också en ekonomisk trygghet att veta att man kan bo kvar. Det finns alltså stora fördelar med ombildning i områden som domineras av allmännytta och hyresrätter. Men vi ska ha en blandad stad med både hyresrätter och bostadsrätter.

Vi vill höja lönerna för poliser med ett särskilt lönepåslag för Stockholmspoliser. Jag tycker därför att Vänsterpartiet borde rösta på Moderaternas budget nationellt. Då får poliserna mer pengar kvar i månaden att leva på och betala hyra med. De får också storstadstillägg, vilket de hade förr.

Anförande nr 33

S a r a S t e n u d d (V): Forskningen visar att långa pendlingsavstånd gör att människor får en stressigare vardag. Till slut orkar man inte. Det här är inte bra vare sig för samhället i stort eller för näringslivet.

Det som förvånar mig mest med er bostadspolitik är att ni inte lyssnar på vad samhället behöver och framför allt inte lyssnar på vad näringslivet behöver. Ni kan stå här och tjata om att regeringen inte tagit sitt ansvar inom en mängd områden, men det är faktiskt så att vi har som uppgift från staden att se till att tillgodose våra kommuninvånares behov av bostäder. Ska ni inte börja ta den uppgiften på allvar i stället för att utestänga hundratusentals människor från bostadsmarknaden?

Anförande nr 34

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Vi har historiskt höga nivåer av markanvisningar för både hyresrätter och bostadsrätter. Det är full fart i planeringen av nya bostäder i Stockholm. Men vi försöker också lösa problemen. Vi försöker se hur vi kan få fram billiga alternativ. Vi kanske kan omvandla vissa kontor i city till bostäder för unga med lägre hyra.

Men vad gjorde Vänsterpartiet under sin tid vid makten? Det var ju inte direkt så att vi såg en framdrift av billiga hyresrätter. Det är fortfarande så att vi är omringade av ett regelverk som i mycket styrs nationellt och som gör det svårt att komma ned i hyror. Men vi försöker göra vad vi kan för att sänka trösklarna till bostadsmarknaden,

exempelvis via kollektivboenden och hyrköp. Även vi vill sänka trösklarna. Det är lätt att säga i opposition att det bara är att bygga billiga bostäder. Det är mycket svårare i praktiken. Det visade Vänsterpartiet när de styrde sist.

Fråga nr 3. Modersmålsundervisningens mätbara resultat

Anförande nr 35

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Jag hade faktiskt hoppats att jag inte skulle behöva ställa den här frågan återigen. Vi hade den uppe i budgetdebatten, och vi behandlade den också vid kommunfullmäktiges senaste sammanträde med anledning av den motion som vi väckt.

Det pratas mycket siffror när det gäller modersmålsundervisningen. Det talas framför allt om mätbara resultat. Den enda siffra vi inte får framlagd från skolborgarrådet är siffran vad det här kostar för Stockholms stads skattebetalare. Man vill inte siffersätta kostnaderna för modersmålsundervisningen. Under den senaste debatten fick vi höra från företrädare för Socialdemokraterna att vi skulle dra bort 600 pedagoger. Med tanke på lönesättningen borde 600 pedagoger egentligen motsvara en halv miljard i runda slängar. Vi hade gjort en besparing på modersmålsundervisningen på lite drygt 300 miljoner, och vi tycker att vi ligger lågt med den siffran. Det skulle vara intressant att få detta siffersatt en gång för alla av skolborgarrådet.

Anförande nr 36

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Det är inte första gången som du och jag talar om modersmålsundervisning, Peter Wallmark, inte andra eller tredje gången heller. Det är i och för sig inte så underligt, för mycket av den skolpolitik som ni har handlar om modersmålsundervisningen. Ni skriver i budgeten att Stockholm ska fortsätta med den lagstadgade delen men sluta med det som går utöver den lagstadgade delen. Ni tar bort 320 miljoner kronor från utbildningsnämndens del för modersmål. Det är ju mer än hela kostnaden. Vi har en total kostnad på 280 miljoner kronor för modersmålsundervisningen. Ni har alltså tagit bort 40 miljoner mer. Det är i budgeten en besparing på 320 miljoner kronor som ni inte har ersatt någonstans. Det är 320 miljoner kronor mindre bara på den posten, vilket bekymrar mig oerhört, eftersom det är en lagstadgad verksamhet som vi måste bedriva.

Peter Wallmark! Ni oroar er mycket för integrationen, förstår jag. Men när vi i den här staden ger uppdrag som leder till att resultaten på Järva förbättras med 17 procentenheter till 80 procents gymnasiebehörighet vill ni inte prata om det. Då vill ni fortfarande prata om modersmålsundervisningen. Jag undrar uppriktigt: Varför vill ni prata om det? Vi vill motverka segregationen. Vi vill skapa höga förväntningar på de här barnen och ge dem samma chans som alla andra barn i den här staden. Jag vet att alla andra i den här staden oavsett parti är överlyckliga över de fantastiska resultat vi ser ute på Järva. Forskningen visar att detta inte är till hjälp för inläringen, säger

ni. Men den forskning som presenterades 2018 visar att det har varit just det. Hur tänker du, Peter Wallmark?

Anförande nr 37

P e t e r W a l l m a r k (SD): Först får jag tacka för ett svar som det har tagit lite drygt tre år att få, nämligen vad modersmålsundervisningen kostar skattebetalarna i Stockholms stad. Det är också intressant att höra att du delar våra integrationsprojekt, Isabel Smedberg-Palmqvist. Vi tycker att svenska är viktigare i det här fallet. Vi tycker att man först och främst ska lära sig svenska i skolan, beroende på de problembilder vi har.

Du lyfter som enda mätbara resultat fram att vi har höjt gymnasiebehörigheten med 17 procentenheter på Järva. Men Stockholm är större än Järva. Ni väljer ju alltid att prata om det. Skolpengen till Järva är dubbelt så stor som till många andra skolor, och man får mätbara resultat nu.

Vid den senaste debatten sa någon av dina kollegor att den danska undersökning som vi från Sverigedemokraterna lyfter fram är fake news. Det får stå för er i det här fallet. Vi vidhåller fortfarande att svenskundervisningen är det som vi behöver satsa mer resurser på framöver i Stockholms stads skolor.

Anförande nr 38

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag saknar ord för hur jag ska bemöta det här. Men jag kommer att fortsätta att driva den politik som jag vet att jag delar med alla i den här församlingen. Det handlar om att vi ska ge alla barn i den här staden samma förutsättningar, oavsett var de bor och var de kommer ifrån. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn. Språket är det viktigaste. Det är de satsningarna vi gör i dag i budgeten. Vi gör en massa språksatsningar i förskolan. Vi pratar om övergången från förskola till grundskola. Vi säkerställer att alla barn ska kunna få gymnasiebehörighet.

Vi har haft de tuffaste utmaningarna på Järva, och det är därför vi också har lagt mycket resurser där. Vi kommer att fortsätta med den arbetsmodellen över hela staden. Men man måste börja någonstans. Det var viktigt att vi började där ute på Järva, för det var där problemen var som störst. Nu ser vi en stor förändring med ökad gymnasiebehörighet. Det tycker jag är en framgång som vi alla kan glädjas åt i den här salen, även du, Peter Wallmark.

Anförande nr 39

P e t e r W a l l m a r k (SD): När det gäller taktiken att säga att alla här inne tycker så kan jag säga att du nog får titta vad vissa av dina allianskollegor egentligen tycker om den här frågan och titta vad de kommunicerar, framför allt på riksnivå. Det här är ett argument som kanske mer grundar sig på att ni i Liberalerna inte har så stort stöd längre.

Jag menar fortfarande att svenskundervisningen är det viktigaste i stadens skolor. Vi ser ett stort problem. Järva är inte en isolerad enhet. Det är inte en egen ö. Vi har Skärholmen, Hagsätra, Rågsved och så vidare – man kan räkna upp varenda förort där vi har exakt samma problem och där inte samma satsning görs. Jag förstår faktiskt inte Liberalernas vurm just för Järva. Varför hela tiden bara lyfta fram Järva som ett exempel? Prata om Stockholm, dess invånare och dess skolbarn! Stockholm är större än Järva. Det behövs satsningar överallt. Svenska språket är fortfarande det viktigaste som behövs som en nyckel för att komma in i samhället i dag. På så sätt kan man motverka den här segregationen, som ni från Liberalernas sida väldigt tydligt har varit med och skapat under lång tid.

Anförande nr 40

Borgarrådet *S m e d b e r g - P a l m q v i s t* (L): Fru ordförande! Jag är glad för att även du tycker att svenska språket är viktigt, Peter Wallmark. Men modersmålsundervisningen är en förutsättning för att man ska kunna ta till sig svenska språket. Jag tror att både du och jag är väl medvetna om att vi måste utgå från vårt svenska språk för att kunna lära oss ett annat språk, vilket det än är. Det behövs för att över huvud taget kunna slå upp i en ordlista vad ett ord betyder. Det går inte om man inte kan svenska språket och vice versa. Jag hoppas att du tänker så. Annars blir jag orolig för dig.

Jag är helt övertygad om att alla i den här salen tycker som jag i frågan rörande modersmålsundervisning. Det handlar om att ge alla barn i den här staden en likvärdig utbildning. Alla barn är lika värda. Man kanske måste satsa på dem som har haft det svårast hittills och sedan jobba sig uppåt. Alla som tycker som jag får gärna applådera när jag lämnar den här talarstolen.

Fråga nr 4. Socialtjänstens uppföljning av placeringar

Anförande nr 41

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Mot bakgrund av den rapport som har kommit om Sis-institutionerna, den viktiga uppmärksamhet som rapporten har fått och den debatt som har förts om detta skulle det vara bra att få höra från socialborgarrådet hur man med stadens socialtjänst har följt upp de placeringar som staden har och hur man tänker kring fortsatta placeringar. Sis-institutionerna är inte stadens egna, men staden placerar ju barn där. Det har kommit åtskilliga tydliga rapporter om avskiljningar och våld mot ungdomar på Sis-institutioner.

Anförande nr 42

Borgarrådet *J ö n s s o n* (L): Ordförande! Jag tackar för denna viktiga fråga. Vad gäller just Sis är det ju fråga om statens institutioner. När socialtjänsten placerar personer där till oerhört höga dygnskostnader ska vi kunna lita på att det också fungerar. Tyvärr har det visat sig att staten inte är någon särskilt bra drivare av

verksamhet för våra allra mest utsatta barn och unga. Uppföljningen av placeringar på Sis-institutionerna går till på precis samma sätt som om man är på familjehem eller HVB. Ofta är det till och med tätare kontakter, eftersom det ofta är ganska allvarlig problematik som de här barnen och ungdomarna har. Dessutom vill man så fort som möjligt få dem därifrån. Det är väl det första svaret på det hela.

Jag har även ett andra svar. Jag träffade för någon vecka sedan dem som jobbar med implementering av TFCO, som är en annan form av behandling av framför allt ungdomar i väldigt tung och avancerad kriminalitet. Det går ut på att man i stället för att bli placerad på en låst institution blir placerad i ett familjehem där man har väldigt mycket stödinsatser och avancerade metoder som det jobbas med. Det tyckte jag lät väldigt intressant. Vi har senast i dag pratat med socialförvaltningen om vad vi skulle kunna göra av det här. Det är förstås en lång resa dit. Men det verkar som att både Danmark och Norge går den här vägen. Min förhoppning är att vi kanske kommer att kunna ta bort ungdomar från de låsta institutionerna och i stället placera dem på detta sätt, vilket vore mycket bättre och billigare.

Anförande nr 43

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker att det låter jättebra att man äntligen har ett alternativ till Sis-institutioner. Det är klart att det här är svårt. Alla vet att det inte är optimalt, men man har inte alltid så jättemycket handlingsutrymme.

Det är klart att alla placeringar ska följas upp, men vi vet ju utifrån den här rapporten att en massa ungdomar har blivit kvar ganska länge, trots att det har förekommit väldigt grovt våld. Framför allt har detta våld faktiskt riktats mot unga små tjejer, vilket man i den här rapporten har tänkt har att göra med att det helt enkelt går att använda mycket våld mot dem, eftersom de är små och inte kan göra så mycket motstånd. Det är en fruktansvärd sak bara i sig.

Därför tänkte jag höra om det efter att allt detta kommit fram har vidtagits några ytterligare åtgärder för att säkerställa de placeringar som gjorts. Har uppföljningen varit så pass bra att man har fått fram rätt information? Har man någon tanke kring att undersöka ungdomar som har varit placerade på Sis och kompensera dem med exempelvis någon typ av samtalsstöd?

Anförande nr 44

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Såvitt jag vet har inga särskilda åtgärder vidtagits generellt utifrån just den här rapporten, utan det blir i de enskilda ärendena som det görs om man upptäcker övergrepp eller liknande. I så fall förutsätter jag att man omedelbart flyttar på de individerna, även om det är på en låst institution.

Det vi däremot jobbar med är att ha bättre digitala uppföljningsverktyg för socialtjänsten, till exempel Viewpoint, som bland annat Hägersten-Älvsjö är väldigt nöjda med. Det innebär att ungdomen själv kan kommunicera med sin socialsekreterare via det här verktyget, som jag har hoppats på att vi ska kunna

utveckla mer. Det kommer under 2022 ett förslag på ett sådant verktyg, vad jag har förstått. Det tror jag blir väldigt bra för de ungdomar som utsätts för det här och kanske inte har kunnat säga det vid ett möte.

Anförande nr 45

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tror ändå att man kan behöva se över detta, så att det här blir känt över staden. Det är inte så att man vet att alla placerande socialsekreterare sitter och följer Barnrättsbyrån och läser deras rapporter eller ens vet om det här, även om det har nyhetsrapporterats. Men man måste också se över hur uppföljningen går till. Det är ju ändå såklart så att det finns en maktobalans mellan dem som jobbar på institutionen och ungdomarna. Kommer ungdomen och säger en sak är det inte alltid man blir trodd ens av den mest välmenande socialsekreterare. Det kan sitta tre medarbetare där och säga: Nej, så var det inte, och det finns anledningar till att vi behövde göra så här.

Det är dysfunktionellt när den här typen av våld förekommer. Då kanske man inte heller kan gå på sin vanliga uppföljningsrutin. Detta är väl mer av en uppmaning. Det kanske ändå behövs särskilda rutiner, givet att man måste tänka sig att våld kan ha missats av alla möjliga placerande kommuner, däribland antagligen även Stockholm.

Anförande nr 46

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Den hemska sanningen är nog att det kan finnas sådana fall som inte har kommit fram än.

Den ena delen i det här är att våra riktlinjer säger att man ska få ett enskilt samtal, det vill säga att det inte ska sitta med annan personal som kan hindra vad man säger. Men det kan ändå vara så att man inte vågar berätta någonting. Där har bland annat digitala verktyg visat sig vara en väg; med dem kan man messa eller chatta på kvällen.

Den andra delen är att staten förstås måste ta ansvar för den usla vård man bedriver på sina institutioner. Här har ju underfinansieringen varit katastrofal i många år. Jag har varit på inte minst vår kära socialminister om att det måste göras någonting åt det här. Nu verkar det som att generaldirektören äntligen har fått det som äskats, så någon förbättring kanske kommer på sikt.

Fråga nr 5. Bromma flygplats

Anförande nr 47

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det var väldigt glädjande häromveckan att läsa att Moderaternas partiledare numera är överens med oss om att Bromma flygplats bör avvecklas och att vi ska flytta trafiken till Arlanda. Det innebär att det i så fall nu äntligen finns en majoritet i Sveriges riksdag för detta. Nu kommer ju beslutet om remissen på den statliga Brommautredningen upp till borgarrådsberedningen och så

småningom till kommunstyrelsen. Då är helt enkelt frågan: Är nu majoriteten i Stockholms stad beredd att äntligen vara överens med experterna om att vi är redo för en nedläggning av Bromma och att trafiken ska flytta till Arlanda, så att vi kan påbörja bostadsutvecklingen?

Anförande nr 48

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Innan jag svarar dig, Emilia Bjuggren, vill jag säga något till din kollega Jan Valeskog. Om man har frågor om processer, kopplingar och så vidare – ställ dem gärna till det parti som berörs! Jag har för min del också frågor – till Socialdemokraterna. Det finns aktiva ledamöter i er fullmäktige-grupp som även jobbar för ett antal bolag och etableringar. Vi kan ställa frågor till varandra framöver. Det ser jag fram emot. Men ställ gärna frågorna direkt till mig och inte till något annat parti!

När det gäller Bromma tror jag att man gör en övertolkning om man säger att Moderaternas partiledare nu har fattat beslut om att avveckla Bromma. Det man säger är att det behövs ett handslag om investeringar i Arlanda. Det är en nationell angelägenhet. Vi håller på att bli omsprungna av Kastrup och Köpenhamn. Vi tappar direktförbindelser. Det finns fortfarande inga tydliga investeringar som läggs fram i nationell plan, inte heller gällande kommunikationer till och från Arlanda. Det är det som vi trycker på nu – det behövs en långsiktig överenskommelse om Arlandas betydelse och om investeringar.

Sedan kan man diskutera Bromma. Här har vi varit tydliga hela tiden. Ur stadens perspektiv gäller fortsatt att vi inte kan säga upp avtalet ensidigt. Det måste man göra nationellt. Då är vi i så fall en tydlig avtalspart, och då handlar det om att Swedavia måste bära kostnader för sanering och annat. Sedan får man titta på vad man i så fall ska använda marken till. Det finns i översiktsplanen att det efter 2038 är ett möjligt stadsutvecklingsområde. Det behöver man gå vidare med då. När man nu har sträckt ut en hand till Socialdemokraterna handlar det just om tydliga investeringar på Arlanda, och det tror jag att även Emilia Bjuggren känner till.

Anförande nr 49

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Det är intressant att jag ”gör en övertolkning”. Det låter på finansborgarrådet som att Moderaterna fortfarande är emot en nedläggning av Bromma flygplats före 2038. Är det den sorgliga verkligheten?

Jag går tillbaka till min fråga för dagen. Vad betyder detta för de svar som staden nu tänker lämna på den här remissen? Innebär det att den blågröna majoriteten kommer att säga att man inte vill se en nedläggning av Bromma, eller kommer det att tas några initiativ för att vi ska faktiskt ska påbörja bostadsutvecklingen och kunna börja bygga en helt ny stadsdel för bostäder på det som i dag är Bromma flygplats?

Anförande nr 50

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det finns inget uppsagt avtal, så det är lite svårt att börja bygga bostäder. Det man säger är att det behövs tydliga investeringar och ett handslag gällande Arlanda. Men detta saknas i nationell plan. Det saknas tydliga besked om Arlanda och om förbindelser till och från Arlanda, vilket är olyckligt. Man kan säga att trafiken ska flyttas över och att vi ska förstärka Arlanda, men Socialdemokraterna har ju hittills inte visat att de avser att förstärka Arlanda framåt, så de frågorna hänger ju i luften. Man säger att man kan diskutera Bromma den dag då det finns tydliga besked om Arlanda, men de tydliga beskederna saknas ju fortfarande, inte minst som sagt efter presentationen av den nationella planen. Det handlar alltså till syvende och sist om Arlanda, och där får vi se vad man nationellt kan diskutera sig fram till.

Anförande nr 51

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för det svaret! Det förvånar mig ganska mycket om det är så att finansborgarrådet menar att majoriteten i Stockholms stadshus är överens om att en nedläggning av Bromma ska villkoras med en utbyggnad av Arlanda oavsett vilken kapacitet som behövs. De här utredningarna är ju väldigt tydliga med att det i dagsläget finns gott om kapacitet på Arlanda för att göra den här förflyttningen.

Sedan vet ju finansborgarrådet precis som jag att även dagens regering är med på att se över den långsiktiga kapaciteten på Arlanda, men det är inte det vi diskuterar här och nu. Nu diskuterar vi om vi kan få till en förtida nedläggning av Bromma, så att vi kan påbörja byggandet. Men det faktum att Moderaterna är helt låsta vid att det här ska villkoras med utbyggnaden av Arlanda leder mig till frågan: Är det då också aktuellt för den här majoriteten och för Moderaterna i Stockholm att förlänga avtalet för Bromma flygplats ytterligare efter 2038?

Anförande nr 52

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag kan konstatera att Socialdemokraterna i Stadshuset vill en massa saker. Men vi har inget avtal som är uppsagt nationellt. Det är till syvende och sist detta som det handlar om. Om man nu är så mycket för detta, varför säger man då inte upp avtalet? Man gör ju inte det. Däremot pratar man om att Bromma flygplats ska läggas ned, att man ska bygga bostäder och att vi ska investera i Arlanda. Jag kan bara konstatera att ingenting görs. Ni får prata med er regering om det är den frågan ni vill driva. Det är ju inte så att vi härifrån Stadshuset kan säga upp något avtal ensidigt. Ni får hantera konsekvenserna av det.

Vi fokuserar som sagt på att säkerställa att vi har en tillräcklig infrastruktur när det gäller flyg i vår region. Det är viktigt för vår konkurrenskraft. Vi vill också ha en grön omställning av flyget. Även där tycker jag att den socialdemokratiska regeringen har mer att ge. Vi behöver mer forskning om förnybara bränslen. Men det blir en annan debatt, som vi inte hinner med nu.

Fråga nr 6. Ser den styrande majoriteten ett behov av att vi ökar antalet företagsbostäder i Stockholms stad?

Anförande nr 53

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Bostadssituationen är allt annat än bra i Stockholms stad. Det är många stockholmare som har svårt att få en bostad. Det är även svårt för företag att hitta spetskompetens på grund av bostadsbristen. Det slår mot företagets tillväxt, och det slår även mot Stockholms stad, som får mindre skatteintäkter. Min fråga till borgarrådet Ernlund är: Ser den styrande majoriteten ett behov av att vi ökar antalet företagsbostäder i Stockholms stad?

Anförande nr 54

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag tackar Martin Westmont för frågan. Ja, vi i den styrande majoriteten skulle gärna se fler företagsbostäder i Stockholms stad. Kompetensbristen och bostadsbristen är de två stora hindrande faktorerna för företag att växa här i Stockholmsregionen. Vi behöver bygga fler bostäder, ett arbete som vi verkligen prioriterar i den grönblå majoriteten, vilket vi har gjort hela den här mandatperioden. Vi har satt rekord när det gäller antalet markanvisningar och nått historiskt höga nivåer.

Jag läste er budget, Martin Westmont, och såg där att ni har förslag just om det här med fler företagsbostäder. Det finns under arbetsmarknadsnämnden. Jag hoppas då att du har läst den grönblå majoritetens förslag till budget, där vi skriver under kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden att vi vill främja och få fram fler talangbostäder i Stockholm. Jag anser att det är ett arbete som framför allt behöver göras i de nämnderna, även om vi i arbetsmarknadsnämnden självklart också ska vara behjälpliga. Det är vi bland annat när det gäller öppnandet av International House, som är på gång i Stockholm. Det ska bidra till att hjälpa företag att få tag på den kompetens och de talanger som de behöver. Jag hoppas att det något så när var ett svar på din fråga.

Anförande nr 55

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar Karin Ernlund för svaret. Man får väl i alla fall en viss förhoppning om att det går åt rätt håll. Men vi kan inte bortse från att det är den grönblå majoriteten som styr. Ändå kan vi höra att företag har svårt med att hitta bostäder till sina anställda. Vi vet också att Stockholms handelskammare säger att det är svårt även för personer som arbetar inom omsorgsyркиn och säkerhetsyrken att få en bostad i Stockholms stad. Visst finns det i dag väldigt många privata alternativ, men många av de alternativen är ju alldeles för dyra för människor, även för många företagare. Har ni några specifika åtgärder för att öka antalet företagsbostäder i kommunal regi?

Anförande nr 56

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Det är egentligen helt obegripligt att Martin Westmont nu pratar så mycket om att vi behöver bygga fler bostäder för att råda bot på Stockholms företags kompetensbrist, med tanke på att Sverigedemokraterna gång på gång, både i exploateringsnämnden och i stadsbyggnadsnämnden, stoppar bostäder, stoppar markanvisningar och stoppar bygglov till bostäder som behöver byggas. Det är inte så att vi kommer att lösa problemet med kompetensbrist genom att bygga särskilda företagsbostäder eller särskilda talangbostäder. Vi behöver göra det *också*, eftersom vi behöver hitta sätt att få utländska talanger och talanger från andra delar av Sverige att snabbt kunna komma till Stockholm, få en bostad och ta ett jobb.

Men för att lösa det verkliga långsiktiga problemet behöver vi bygga fler bostäder. Då måste man också vara beredd att rösta för de markanvisningar som finns i exploateringsnämnden.

Anförande nr 57

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag kan väl säga detsamma åt er i majoriteten, Karin Ernlund. Vi har också lagt fram flera förslag som skulle innebära tusentals nya lägenheter, bland annat på Gubbängsfältet, men som ni motarbetar. Men nu handlar det inte först och främst om att vi ska bygga fler bostäder. Jag tycker att det är en annan debatt. Nu talar vi just om företagsbostäder, men jag förstår att du har ett intresse av att flytta fokus. Jag talar mer om att vi ska kunna erbjuda våra företag mer flexibla lösningar, så att företag känner att Stockholm är en stad de vill etablera sig i och växa i.

Du känner ju själv till problemet – om vi inte kan erbjuda företagen detta finns det en risk att de kommer att lämna Stockholm, och det är det vi vill undvika. Det är det här jag vill höra om från dig. Jag skulle vilja höra om ett tydligt initiativ från borgarrådet för hur vi ska behålla våra företag, till exempel genom att erbjuda flexibla och bra boendelösningar. Vad har ni för idéer på det området?

Anförande nr 58

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Som jag precis sa i mitt förra inlägg kan vi lösa den här frågan genom att bygga fler bostäder, och det är också det vi gör. Vi har som sagt satt rekord i antal markanvisningar. Ert enda förslag är att bygga bostäder på Gubbängsfältet, Martin Westmont. Det är ju det enda förslag som ni hela tiden återkommer till. Men att Sverigedemokraterna vill bygga på Gubbängsfältet kommer inte att lösa alla de problem som vi har på Stockholms bostadsmarknad. Där har vi inte möjlighet att bygga billiga bostäder för ungdomar, för nyanlända, för talanger, för barnfamiljer och så vidare, utan vi behöver ha en bred bostadspolitik där vi förtätar och bygger stad.

Jag tycker att det är jättebra att ni läser Handelskammarens rapporter. Jag uppmanar er att läsa fler av Handelskammarens rapporter. Det här är nästan första gången, tror

jag, som jag hör er i Sverigedemokraterna möta de verkliga problem som vi har. Jag hoppas att ni nu också röstar för våra förslag i exploateringsnämnden.

Fråga nr 7. Reimers specialförskola

Anförande nr 59

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Reimers specialförskola är en förskola för barn med intellektuell funktionsnedsättning samt ytterligare funktionsnedsättning. Det kan vara rörelsehinder, epilepsi eller hörselskador. Det är en oerhört liten grupp. Förskolan finns på Reimersholme. Det är en kommunal verksamhet som drivs av stadsdelen, men stödet kommer från staden centralt. De har inte fått sin ersättning uppräknad sedan 2014. Det är två majoriteter som är skyldiga till det här. Möjligtvis kan jag tycka att den senare är lite skyldigare än den förra, men det kanske beror på att jag är socialdemokrat. Hur som helst vill jag fråga skolborgarrådet: Hur har ni tänkt när ni inte har räknat upp den här summan?

Anförande nr 60

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag ber om ursäkt, Anders Göransson. Under ditt anförande befann jag mig utanför salen och försökte lösa en annan sak per telefon. Skulle du kunna upprepa frågan?

Anförande nr 61

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Det handlar om Reimers specialförskola. Det är en specialförskola för barn med intellektuell funktionsnedsättning. Om du känner till den kan jag stryka den delen av anförandet, så slipper de andra höra mig upprepa det. Så här är det: Förskolan har inte fått sitt anslag uppräknat. Stadsdelen driver förskolan, men det är staden som ger pengarna. De får en klumpsumma, men anslaget har inte blivit uppräknat sedan 2014. Jag konstaterar att det har funnits två skyldiga majoriteter, men jag tycker kanske att problemet har eskalerat. Då var min fråga varför det inte har räknats upp och hur ni har resonerat.

Anförande nr 62

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag ber om ursäkt. Jag blandade ihop det här. Jag har många bollar i huvudet ibland.

Jag fick kontakt med vår förskolechef inför debatten och frågade om detta. Men hon visste inte vad frågan kunde tänkas handla om, eftersom jag bara hade fått rubriken. Jag ber om ursäkt och ber att få återkomma. Det enda jag kan säga är att det här är en av de förskoleverksamheter som vi verkligen värnar, eftersom det är en målgrupp som är särskilt skyddsvärd och som jag i allra högsta grad vill ska ha den allra bästa verksamheten.

Jag ber att få återkomma. Jag vet faktiskt inte. Jag visste inte att det var just det här frågan handlade om. Jag ringde och frågade vad det kunde vara som var på gång på den förskolan, men de visste inte det. Jag kan inte ge ett bättre svar än så, men ber att få återkomma.

Anförande nr 63

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag har absolut full förståelse för att det inte är helt lätt att svara på den här frågan. Men jag vill skicka med någonting. I dag är det 13 barn på förskolan. Man har möjlighet att ta emot 15, men man har inte råd att göra det. Det finns 3 barn i kö. Det är 2 barn som skulle kunna tillkomma. Det är inte så mycket, men det är väldigt speciellt. Man kan tänka sig att värdet av att få de där platserna är enormt både för barnen och för föräldrarna. Mitt medskick i den här diskussionen är att jag hoppas att skolborgarrådet kan undersöka frågan ordentligt och se om det inte går att hitta en möjlighet, så att man kan säkerställa att man utnyttjar den fulla potential som förskolan har.

Anförande nr 64

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag delar helt ditt perspektiv, Anders Göransson. Det är klart att jag tycker att vi måste ha fulla förskolor om det finns plats. Jag tar med mig det här. Jag tycker att frågan är jätteviktig. Det förstår du. Jag hoppas att kunna ge dig ett vettigt svar. Jag kommer att göra det så fort jag har fått ett sådant. Jag kommer naturligtvis att undersöka detta mycket noga, inte minst med tanke på den otroligt känsliga och viktiga verksamhet de bedriver på just den förskolan. Tack för frågan, och tack för att du uppmärksammade mig på det här! Jag kommer som sagt att ta med mig detta. Jag ber åter om ursäkt för att jag krånglade till det lite.

§ 15 Ny mandatperiod: val av ledamöter och ersättare i nämnder, val av ledamöter, suppleanter och revisorer i bolag och stiftelser

Anförande nr 65

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Fru ordförande! Jag ska be att få yrka på en förändring i ersättarordningen för de moderata ersättarna till socialnämnden på så vis att Eva Rüdlinger flyttas ned till sista ersättare för Moderaterna, vilket gör att Natalia Ringblom blir första ersättare.

§ 16 Uppföljning av budget 2021 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Anförande nr 66

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Ordförande! Jag tänkte bara yrka bifall till vår reservation, vilket jag antar att jag måste göra för ordningens skull.

Anförande nr 67

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Jag tänker inte heller återupprepa debatten. Den finns filmad för dem som vill se.

Jag vill bara hänvisa till vårt särskilda uttalande där vi tar upp frågor som klyftorna i skolan, förebyggande arbete för att stoppa rekryteringen till gängen, lågt bostadsbyggande i våra detaljplaner och vårt mål när det gäller boendekostnader och annat, men jag tänker inte dra igång den debatten utan som sagt bara hänvisa till vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 68

O r d f ö r a n d e n : Det tackar vi speciellt för.

Anförande nr 69

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Detta var en rask debatt. Det gläder mig som blev inkallad i dag då hela fullmäktigegruppen var sjuk. Jag passar på att hänvisa till vår ersättaryttrande, där vi understryker att mer behöver göras för stadens trygghetsfrågor än vad som hittills har gjorts.

Vi instämmer i Vänsterpartiets reservation.

§ 20 Skola och bostäder inom fastigheterna Packrummet 9-12 samt del av Årsta 1:1 i Liljeholmen – projekt Packrummet

Anförande nr 70

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! I kvällens ärende, som vi har fått från exploateringsnämnden, föreslås ett beslut som kommer att bidra till 900 stycken bostäder i ett bra kollektivtrafikläge i anslutning till Årstabergets station. Projektet är en del i stadsutvecklingsprojektet för Liljeholmen.

Totalt omfattar området kring Årstabergets station fem olika bostadskvarter. Två är redan klara, ett är precis byggstartat och två stycken områden återstår. Här har också byggts en skola för 1 200 elever vilken togs i bruk 2019. Det mycket goda kommunikationsläget med pendeltåg, spårväg, bussterminal och regionalt cykelstråk gör det nya Årstaberget till en plats som kommer att uppfattas som en naturlig fortsättning på innerstaden.

Det som vi i dag har att ta ställning till är en förändring av de sista etapperna som tillsammans med utvecklingen av den allmänna platsen beräknas vara färdigställda omkring 2028. Enligt överenskommelsen om exploatering ska de bostäder och förskolelokaler som omfattas av överenskommelsen upplåtas med bostadsrätt, men de aktuella bolagen har nu meddelat staden att de önskar ha möjlighet att även upplåta bostäderna med hyresrätter, ägarlägenheter eller 3D-fastigheter för lokaler. Med anledning av detta föreslår exploateringskontoret ett tilläggsavtal till det gällande avtalet, och det är alltså detta som vi har att ta ställning till i dag.

Jag tycker att Stockholm ska präglas av blandade upplåtelseformer med en balans mellan hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. I det ärende som nu föreligger för beslut finns alltså en möjlighet att öppna upp för flera upplåtelseformer än den ursprungliga, bostadsrätter. Detta ser jag väldigt positivt på. Exploateringskontoret gör, som ni kan läsa i ärendet, bedömningen att önskemålen från bolagen är rimliga på så sätt att det är genomförbart att ändra upplåtelseformen till även hyresrätt och äganderätt.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 71

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi är helt överens om att det ska byggas bostäder. Vi är dock inte överens om upplåtelseformen.

Majoriteten har, utan några egentliga principiella beslut, öppnat upp för att vi numera ska bygga allt fler ägarlägenheter i Stockholm. Man kan fråga sig varför. Vad är skillnaden med ägarlägenheter? Vi har ju redan en form av ägande av bostad i flerbostadshus, nämligen bostadsrättsförening. Den stora skillnaden är att man inte har någon gemensam kontroll över hur bostäderna används. Därför är ägarlägenheter ganska vanligt i till exempel Åre och andra utpräglade semesterorter, där man vill

kunna hyra ut sin bostad fritt. Då kan man fråga sig: Vill vi att man i vår stad helt fritt, utan motivering, ska kunna hyra ut sin bostad? Vad kan det få för konsekvenser?

En konsekvens är att det kan bli fler semesterbostäder. Vi ser runt om i Europa hur man har utmaningar med att innerstaden alltmer blir en hotellstad i stället för en bostadsort. Det är kanske den lätta delen. En annan konsekvens är att man får mindre kontroll över den typ av verksamhet som ingen av oss vill ha i våra bostäder. Det är när man använder sin bostad till att exploatera människor som inte kan få bostad på annat sätt eller när man använder bostäder för att rymma migrantarbetare som bor under helt vidriga förhållanden. Då är frågan: Ska vi använda vår demokratiska makt för att styra så att vi undviker att det allra värsta händer? Vårt enkla svar på den frågan är ja.

Jag hade en helt annan debatt med Dennis Wedin om bostäder och utförsäljningar och beståndsförsäljning av bostäder där Wedin uttryckte det så att staden var naiv vid utförsäljningen. Jag vill att ingen ska kunna säga i efterhand att staden var naiv när man tillät ägarlägenheter här. Tvärtom ska vi alla vara medvetna om vilka det är som nu sitter här inne och röstar för att vi ska öppna upp för mindre kontroll och fler skumma upplägg med våra flerbostadshus i Stockholm. För det är faktiskt vad man öppnar upp för när man säger att vi inte behöver ha någon gemenskap eller demokratisk kontroll över hur våra lägenheter används.

Jag yrkar därmed bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 72

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Du tittade så mycket åt mitt håll, Emilia, så jag kände mig träffad och tänkte att du ville bjuda upp mig hit.

Jag tycker att det är en lite trist beskrivning att äganderätter skulle föra med sig så mycket fuffens, ruffel och båg, människohandel och allt möjligt som lika gärna kan inträffa i Stockholm i vilket boende som helst i dag. Det finns ingenting som säger att det måste ske just i ägarlägenheter.

Jag tänker så här: Byggaktörerna har ansökt om att få denna möjlighet, och de kommer självfallet att bygga endast om det finns en efterfrågan. De kommer inte att göra det utan anledning. Om det finns en efterfrågan från stockholmarna att gå in i formen äganderätter och få lite större frihet att till exempel göra om i bostaden, sälja till vem man vill eller hyra ut enklare under kortare perioder vill inte vi säga nej till det. Men det ska självfallet ske under rimliga, kontrollerade former.

Jag tycker att det är tråkigt att ni vill begränsa och att det egentligen bara är hyresrätter som ni är intresserade av.

Anförande nr 73

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det finns många saker som stockholmare efterfrågar men som vi klart och tydligt säger att vi inte vill tillåta i vår stad. Knark är en sådan produkt som många stockholmare tyvärr efterfrågar.

Äganderätter är, precis som du säger, Johan Nilsson, enklare att hyra ut. Det är den enda fördelen jämfört med bostadsrätter. Det blir lättare att hyra ut, och det blir lättare att äga på ren spekulation. Detta öppnar upp för en bostadsmarknad som kommer att vara negativ och där det skapas mindre kontroll och mindre gemenskap i Stockholm. Jag är helt säker på att när vi, eller förhoppningsvis någon annan, har denna debatt om tio år kommer ni att stå här igen och stamma och säga: "Det var inte det här vi tänkte. Det skulle inte bli så här." Men det kommer att bli precis så. Det kommer att skapa mer oordning och fler problem med kriminalitet.

Anförande nr 74

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag tänkte ta vid där Emilia och Johan slutade, om det finns en efterfrågan. Skälet till att vi har en stadsbyggnadsnämnd och en exploateringsnämnd är ju att vi inte bara går på efterfrågan. Det är själva grundskälet, att offentligheten måste ha en syn på detta.

Sedan tänkte jag berömma Dennis Wedin, om han är här. Jag tycker att han har fel i sak, men han har varit bra på att argumentera för att man ska omvandla. Vi har inte hållit med, men han har stått här uppe och gång efter gång argumenterat för det. Jag tycker att det är ett problem att majoriteten, som Karin Wanngård uttryckte det, har genomfört ett paradigmskifte men att det är första gången som jag hör Johan Nilsson säga något om ägarlägenheter. Jag har heller inte hört någon från Liberalerna, Centerpartiet eller Kristdemokraterna uttrycka en åsikt om ägarlägenheter, trots att det faktiskt är ett paradigmskifte. Äganderätter nämns på två ställen i exploateringsnämndes verksamhetsplan, men det finns ingenting annat. Där står ingen förklaring om varför det skulle vara bra.

Jag googlade på Johan Nilsson, exploateringsnämnden, äganderätt och ägarlägenheter och hittade en artikel där han uttalade sig. Han sa att markanvisningar till ägarlägenheter inte var ett mål men att det är bra om marknaden vill ha det. Det var argumentet. Jag fortsatte att googla en stund, och då hittade jag faktiskt ett ganska tydligt argument från 2008 som kanske förvånade mig lite. Jag vill ha ett klagörande om den delen. Det var från Joakim Larsson här i KF, när vi fick en remiss om ägarlägenheter. Då skrev Joakim Larsson som, om jag inte missminner mig, var stadsbyggnadsborgarråd vid det tillfället: "Det är nödvändigt att så snart som möjligt införa ägarlägenheter också i det befintliga beståndet." Om det är så tycker jag att vore intressant att höra om Centern, Liberalerna, KD och MP har samma syn. Hur har ni resonerat?

Det är ändå ett paradigmskifte på en marknad som är central och där vi alla har identifierat att vi inte kan överlåta till marknaden att själv bestämma, och så diskuterar vi inte frågan! Är inte det lite märkligt ur demokratisk synvinkel?

Anförande nr 75

P e t e r B a c k l u n d (L): Tack för frågan, Anders! Du nämnde Liberalerna, och det var ju trevligt. Vi är för ägarlägenheter. Vi tycker att det är bra. Låt tusen blommor blomma! Det kan vara så att det blir på marginalen, men jag tror att bostadsrätter kommer att vara fullständigt dominerande i Stockholm även framdeles.

Jag skulle vilja fråga dig något. Ni pratar i reservation jättemycket om att det är ideologiskt betingat när vi förordar ägarlägenheter, men då måste jag fråga dig: Är det verkligen inte ideologiskt betingat när ni hela tiden klankar ned på en upplåtelseform och inga andra? Det är väl det som är ideologi i så fall.

Anförande nr 76

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag hoppas att det är ideologiskt betingat och att man faktiskt drivs av idéer i politiken. När Johan Nilsson diskuterade här tidigare fick jag intrycket att det marknaden som bestämmer vad Johan Nilsson ska tycka. Jag tror att socialdemokratin förbehåller sig rätten att tänka själv och inte överlåta det åt marknaden.

Sedan, när det gäller att klanka ned på en form, vill jag säga att HSB är en del av arbetarrörelsen. Bostadsrätter är centralt där. Vad vi ser och lyfter upp i vår reservation är att Hyresgästföreningen, bostadsrättsföreningar och så vidare kommer att ha ett större perspektiv och se på tillvaron lite större. De kommer att ta ansvar för Årsta, inte bara för sin egen lägenhet. Vi ser risken att vi tappar det som är samhällsdimensionen i stadsbyggandet. Vi ska inte bara bygga bostäder, utan vi ska bygga stad och samhälle.

Anförande nr 77

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag får informera Anders Göransson om att ansvarig minister när äganderätsreformen infördes i Sverige råkade heta Mats Odell. Han är en gammal känd kristdemokrat, så vad Kristdemokraterna tycker om ägarlägenheter är nog ingen hemlighet. Det är vi mycket för, och vi tycker att det är bra att det har kommit också till Stockholm. Vi skulle gärna vilja gå vidare så att man kan ombilda i befintligt bestånd. Det tycker vi skulle vara bra. Det skulle kunna vara ett sätt för inte minst hyresgäster som vill äga sitt boende att kunna göra detta utan att behöva bilda en bostadsrättsförening, exempelvis.

Ni får det att låta som att ägarlägenheter är något skumt. Det finns i hela Europa och i stora delar av världen, också i Sverige. Villor och radhus är äganderätter. Men så fort man bygger bostäder ovanpå varandra ska det tydligen vara helt omöjligt med äganderätter. Det är väldigt konstigt. Det är som Peter Backlunds sa tidigare: Låt tusen blommor blomma! I det blandade beståndet ska också äganderätter finnas.

Anförande nr 78

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Min poäng, Erik, är att ni kommer upp och svarar på mitt anförande. Vi har kollat på detta och har försökt lyfta upp frågan ett antal gånger men inte mötts av svar.

Oavsett om man är för ägarlägenheter eller inte gissar jag att även Erik Slottner kan se att det finns problem med varje form och med varje val man gör. I ett demokratiskt samhälle är demokratins relativa fördel att man, om man är höger, kan säga att det är de olika idéerna som konkurrerar på en marknad där den bästa vinner. Men då är det viktigt att man argumenterar för det man vill. Detta var skälet till att jag lyfte fram Dennis Wedin. Jag tycker att han har argumenterat, inte väl, för jag delar inte hans åsikt. Men han har argumenterat för det han vill, medan ni har genomfört detta paradigmskifte utan att argumentera.

Anförande nr 79

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag tror inte att du är så bra på att googla, Anders, om du inte har hittat att Centerpartiet gillar olika typer av upplåtelseformer: ägarlägenheter, hyresrätter och bostadsrätter. Vi vill till exempel också vill se fler möjligheter till kollektivboende. Det är en ganska illa dold hemlighet, om du nu trodde att det var en hemlighet, att Centerpartiet tycker att vi bör bygga ägarlägenheter.

Precis som Erik Slottner sa är det massvis med människor i Stockholm som äger sitt boende i dag. Man äger sin villa, man äger sitt radhus och man äger kanske en sommarstuga. Är Socialdemokraterna helt plötsligt emot det också? Jag förstår inte riktigt varifrån det kommer att det skulle vara något skumt med detta. Jag tycker nog att det är upp till er nu att verkligen förklara vad ni menar med att det skulle vara ett demokratiskt underskott och att det skulle finnas något skumt i detta.

Anförande nr 80

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Om vi ska införa en ny ägandeform och det är ett paradigmskifte på bostadsmarknaden är det viktigt att diskutera det.

Anförande nr 81

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande! Jag har nu googlat på mig själv, Anders, och hittat det du syftade på. Jag säger så här: "Vi är för blandade upplåtelseformer och därför anser vi att det är bra att marknaden också vill bygga ägarlägenheter." Det fick du till att jag har sagt att det enda skälet till att vi är för ägarlägenheter är att marknaden ska bestämma. I er värld kanske det är så att det är det socialdemokratiska partiet som ska bestämma vad alla människor vill ha, men jag tror inte på det.

Jag tror att marknaden är stockholmarna. Marknaden hittar inte på och gör ingenting om ingen vill köpa eller betala för det. Det är liksom en del i hela marknadsekonomin. Stockholmarna får alltså vara med och bestämma vad

stockholmarna vill ha. Om det finns en efterfrågan är vi för ägarlägenheter, av precis samma skäl som vi är för att bygga hyresrätter, bostadsrätter, seniorlägenheter och studentlägenheter. I en levande storstad behövs alla boendeformer, och då tycker vi att även ägarlägenheter passar där för dem som vill ha det.

Jag kan inte förstå vad det egentligen är som ni är emot. Är ni helt plötsligt emot äganderätten?

Anförande nr 82

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Marknaden är ett särintresse – ett legitimt särintresse. Det finns ett antal särintressen som det är politikens och allmänintressets uppgift att väga samman. Min poäng i denna diskussion är att ni inte har genomfört er del av ansvaret, det vill säga att vara allmänintresset och att väga ihop det hela.

Anförande nr 83

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare och Anders! Miljöpartiet vill inte ombilda hela bestånd – den saken är helt säker – men Miljöpartiet välkomnar absolut fler upplåtelseformer. Mångfald är bra. Det gäller biologisk mångfald men också mångfald på bostadsmarknaden, som kollektivboende, kooperativt boende och byggemenskaper.

Att säga att det är ett paradigmskifte tycker jag är att ta i lite väl mycket. Att jämställa ägarlägenheter med knarkköp och skumma affärer är lite överdrivet. Det är inte så att alla villor och radhus i Stockholm som är äganderätter är bordeller eller brottsplatser.

Anförande nr 84

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Nu var det faktiskt inte så Emilia menade. Hon jämställde inte med knark, utan hon konstaterade att vi inte tillfredsställer allt som efterfrågas, vilket ju var argumentet. Sedan nämnde hon ett exempel på något som vi faktiskt inte tillåter.

Jag har kanske fel, men jag tycker fortfarande så: Varför har vi en exploateringsnämnd och en stadsbyggnadsnämnd om människor ska få göra som de vill och efterfrågar? Det är ju ingen som vill detta, utan vi är oerhört noggranna. Jag har inte suttit i samma nämnd som du, Cecilia Obermüller. Men andra har gjort det, och du har varit väldigt noga och i många fall oerhört politiskt skicklig i att stoppa vissa förändringar i villaområden och annat där det har funnits personer som har ägt och som har velat göra saker och förändra dessa områden. Då har du sagt att allmänintresset är viktigare. Du har ju identifierat det som en oerhört central uppgift, men i fallet med äganderätter är det inte så viktigt att argumentera. Jag tycker att det är konstigt.

Anförande nr 85

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag har blivit citerad från en tid då Google knappt fanns. Men Göransson hittade Google och hittade mig, och där sa jag något som jag lika gärna hade kunnat säga för en vecka sedan. Det var klokt sagt, Göransson, klokt! Det var nämligen så att jag tydligen debatterade frågan om möjligheten att i befintliga bestånd ombilda till ägarlägenheter och inte bara till bostadsrättsföreningar, som är ganska stora mastodonter. Det tycker jag fortfarande vore vettigt.

År 2015 stoppade Socialdemokraterna ett sådant lagförslag som var på väg fram. Det var mycket sorgligt. Socialdemokraterna är nämligen obegripligt starkt emot detta med att äga. Det är obegripligt ur den aspekten att mångfalden berikar även bostadsutbudet. Var inte rädd för marknaden, Göransson! Den är inte ett särintresse utan något helt annat.

Anförande nr 86

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Vi är oense om huruvida det är ett särintresse eller inte.

När det gäller olika ägandeformer är ju Riksbyggen också en del av arbetarrörelsen historiskt. Arbetarrörelsen har varit oerhört duktig på att driva fram nya former, men det har skett utifrån samhällets perspektiv, där vi inte bara ser till den egna individen och möjligheten att göra snabba pengar eller vad det nu är. Det har varit vårt argument.

Mitt argument i detta sammanhang är något som jag tycker är lite belysande. Det är ingen som säger något om vad man sagt, utan nästan varje hänvisning är till vad de tycker på riksplanet. Däremot är det ingen som har varit uppe här och argumenterat för ägarlägenheter. Jag tycker att ni skulle göra det oftare och bättre, så blir det lättare att förstå.

Anförande nr 87

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunfullmäktige.

Chockerande nog tycker inte heller Vänsterpartiet att ägarlägenheter är någon speciellt bra idé. Vi anser inte att det finns någon anledning att bygga ägarlägenheter då det egentligen inte finns någon efterfrågan på det eftersom det är en ganska ny form.

Det finns redan en upplåtelseform, bostadsrätten, som fyller behovet av ägd lägenhet i flerbostadshus. Boende i ägarlägenheter har inget inflytande över vilka andra som nyttjar bostäder i huset eller om grannar använder lägenheter för att spekulera eller till annan verksamhet. Men det kan förstås verka attraktivt, inte minst för den som vill investera och spekulera i bostäder.

Vi ser dock flera betydande nackdelar. Spekulationsinslaget på bostadsmarknaden kommer att öka, och andelen som har osäkra hyresförhållanden likaså. Vidare har bostadsrättsföreningar och Hyresgästföreningen varit starka deltagare i stadsutvecklingen, där de ofta har tvingat politiken att skärpa sina argument för nybyggnation eller annan stadsutveckling. Med fler ägarlägenheter riskerar denna dynamik att kraftigt försvagas.

Vi säger därför som vi brukar säga: Det som Stockholm behöver är fler bostäder till överkomlig hyra. En stilla önskan är att den grönbå majoriteten skulle prioritera det i stället för att experimentera med spekulationsbostäder och utförsäljningar.

Anförande nr 88

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag vill börja med att yrka bifall till den reservation som är gemensam för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och FI.

Det är inte så himla många nyheter här. Även vi är kritiska till att man satsar på denna upplåtelseform, särskilt nu när det har framkommit att samhällsberärande funktioner som poliser, vårdpersonal och andra faktiskt inte har råd att bo i Stockholm. Det hade såklart varit bättre att satsa på bostäder som gör att vi kan fylla behoven av människor som behövs i staden och som behöver komma hit och bo men inte har råd med det. Det blir kontraproduktivt att satsa på en helt annan form av boende.

Med detta yrkar jag bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 89

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Packrummet är ett väldigt trevligt område, centralt i Årsta och med utmärkta kommunikationer. Där kommer att finnas både pendeltåg, tvärbana och – i framtiden, vad jag förstår – dessutom tunnelbana. Det är naturligtvis också lämpligt med en hel del arbetsplatser i närheten. Det här är mycket en debatt om ägarlägenheter, men jag ville ändå säga något om själva området, som verkligen har framtiden för sig.

Om vi tittar på ärendet ser vi att det är blandade upplåtelseformer i området. Här vill man ha flexibilitet att välja mellan hyresrätter, bostadsrätter och ägarlägenheter. Jag måste beröra det som vi har pratat om och diskuterat här tidigare, nämligen ägarlägenheter. Det blir lite konstigt att säga att det är ett paradigmskifte när man samtidigt konstaterar att intresset är ganska litet. Jag skulle säga att detta kanske också har framtiden för sig. Vi får se om det finns ett jättestort intresse, men att det finns intresse kan vi konstatera.

När det gäller ägarlägenheter brukar man bilda någon form av samfällighet för att klara gemensamma åtaganden. Det är väl bra om man kan göra det. Sedan kan jag inte tycka att det är fel att det är lättare hyra ut sin bostad, till exempel. Det finns uppenbarligen ett intresse också för detta, precis som det finns intresse för att köpa

villor och radhus. Jag blir lite fundersam över att man gärna tillåter ägande när det gäller radhus och villor men att detta tydligen är fullständigt omöjligt. Vad är skillnaden? Vad har man egentligen emot att folk som bor staplade ovanpå varandra också ska kunna äga sina lägenheter, precis som de med villor och radhus? Det är en fråga som jag ställer mig.

Anförande nr 90

Ulf Walther (S): Då gräver vi vidare lite i varför vi motsätter oss detta. Det finns en bostadsbrist i Stockholm. Experiment på bostadsmarknaden måste väl åtminstone sikta på att försöka lösa ett problem, men vad är det vi löser här? Blir det fler bostäder i Stockholm? Blir de billigare? Jag menar att vi redan har den ägandeform som ni vill uppnå, Peter. Den finns inom ramen för bostadsrätterna, och de gör något väldigt viktigt som ägarlägenheterna inte uppnår, nämligen att säkra att den person som äger bostaden faktiskt också bor i den.

Jag menar att ägarlägenheterna riskerar att driva fram spekulation, dyr andrahandsuthyrning och dyrare bostäder i Stockholm. Jag undrar: Vilka fördelar ser Liberalerna egentligen med ägarlägenheter framför bostadsrätter?

Anförande nr 91

Peter Backlund (L): Vi vet att det finns ett intresse för ägarlägenheter – annars skulle de absolut inte uppstå – och då provar vi gärna den varianten. Vi får se hur det kommer att se ut i framtiden. Jag är inte alls säker på att äganderätter på något sätt kommer att ersätta bostadsrätter. Jag tror inte att det kommer att ske.

Du får inte lov att svara nu, vilket är lite synd, men menar du att det är samma sak med villor och radhus, där man också hyr ut bostäder på spekulation? Det ser ju inte ut så, utan jag hävdar att de flesta som bor i ägarlägenheter är intresserade av att äga sin lägenhet. Och det kommer att skapa fler bostäder totalt – det är jag övertygad om.

Anförande nr 92

Borgarrådet Boucher (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Bostadsfrågan är inte riktigt mitt bord, men det blev en så snurrig diskussion här att jag kände att jag var tvungen att gå upp i talarstolen.

Om vi nu ska införa ägarlägenheter hoppas och utgår jag verkligen ifrån att ni har gjort världens konsekvensanalys av vad det innebär och en områdesbevakning. Det är det minsta man kan kräva. Jag har faktiskt själv bott som hyresgäst i en ägarlägenhet i Paris, som har otroligt många fler ägarlägenheter än vad vi har. Där bodde jag med min då blivande man, min nuvarande man, som hade bott där hur länge som helst. I Paris finns ett otroligt stort problem med Airbnb. Det har vi i Stockholm i dag också, men det är inte tillnärmelsevis så stort som i Paris. Det håller verkligen på att utarma hela bostadssituationen där, och ägarlägenheter underlättar den typen av transaktioner.

Ja, man kan hyra ut bostadsrättslägenheter också, men det är svårare. Man kan naturligtvis hyra ut sin egen villa eller radhus, men de flesta villor och radhus bebos av den som äger dem. Det är betydligt lättare att sätta i system att köpa upp ägarlägenheter, med det regelverk som finns för sådana lägenheter i dag, och sedan hyra ut dem för andra syften än att bo där.

Jag tycker att var lite kul det där med att marknaden är stockholmarna men att politiken tydligen är Socialdemokraterna. Det fattade jag inte riktigt, och jag vill protestera mot det. Som vänsterpartist känner jag mig otroligt delaktig också i det politiska, så det vill jag ha utklarat.

Anförande nr 93

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Vi är för mångfald på bostadsmarknaden. Det gynnar också en flyttkedja med hyresrätter, bostadsrätter eller vad man nu vill kalla det.

Det var glädjande att för första gången höra Miljöpartiet gå upp och säga att de är för byggemenskaper, så jag hoppas att de kommer att stödja vår motion framöver när den kommer upp på agendan här i fullmäktige.

Vi har lagt fram förslag om att bygga flera tusen hyresrätter på Gubbängsfältet, men detta har Vänsterpartiet kategoriskt röstat ned i alla instanser där det har varit uppe. Varför är ni emot det, Torun, om ni vill främja hyresrätter så mycket? Och kan du förklara en sak? Under budgetdebatten sa ni att priserna för Stockholmshusen skulle kunna sänkas med cirka 30 procent, men ni och Socialdemokraterna hade helt olika ingångar i den frågan. Ni menade att volymerna främjar en kostnadssänkning, medan Socialdemokraterna menade att det var statliga subventioner som skulle främja en lägre kostnad för hyresrätterna. Du får gärna förklara diskrepansen er emellan.

Anförande nr 94

B o r g a r r å d e t B o u c h e r (V): Jag tror att jag svarade om Gubbängsfältet under budgetdebatten. Jag tror att jag fick exakt den frågan då också. Vi värnar helt enkelt om grönområden, och med tanke på den klimatsituation vi har i hela världen och även i Stockholm behövs alla grönområden som vi har säkrade. Det handlar också om vattenavrinningsproblem och så vidare.

Jag ska erkänna att jag inte är någon bostadspolitiker, så jag har inte de procentsiffror som du efterfrågar, Peter. Du kanske kan kolla det utanför denna debatt. Det verkar ändå vara en teknikalitet.

Anförande nr 95

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, fullmäktige, ledamöter! Ni som vill ha ägarlägenheter pratar om mångfald. Mångfald är inte något bra i sig. Man kan prata om mångfald när det gäller både det ena och det andra – saker som vi inte vill ha och som vi lagstadgar emot. Det har från början kanske varit en mångfald, men

sedan är det inte något som vi vill ha. Så det är inte automatiskt bra, utan man måste ändå väga in vad man vill ha för något.

Torun pratade om konsekvensanalys, och jag undrar: Har ni i majoriteten sett er om i Europa på övriga delar? Har ni undersökt detta? Den ena huvudstaden efter den andra blir i praktiken ett Airbnb-boende, mitt i staden, och där bor i princip inga människor. Eller nej, nu överdriver jag, men de bor inte där långsiktigt och värnar om det.

För bostadsrätter finns det en förening där alla som bor i huset är medlemmar, och man bestämmer tillsammans om vissa regler för andrahandsuthyrning och sådant. Detta gör man gemensamt, och man har koll på huset och hur det funkar.

Flera har sagt att framtiden får visa hur det går. Vadå framtiden får visa? Vet ni inte hur det funkar runt omkring? Jag tycker att det är anmärkningsvärt.

Som Anders sa hade det varit bra om vi hade haft en debatt om ägarlägenheter. Det är skillnad på villor och radhus jämfört med ett stort hus med oerhört många lägenheter där var och en äger sin egen lilla och det inte finns något samröre. Dessa lägenheter används för att hyra ut och – inte jämt, men ibland – för att exploatera människor som har svårigheter att hitta något på bostadsmarknaden. De får hyra ett tag, och när det har gått ett år, eller 11 månader och 28 dagar, får de flytta. Det är så länge man får hyra ut för Hyresnämnden innan hyresgästen får besittningsrätt, så sedan får de inte bo kvar. Så där rullar det på.

Bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 96

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Det är helt uppenbart att ni är livrädda för detta, Margareta. Ni är verkligen oroliga för möjligheten att människor skulle få äga sin lägenhet på riktigt, med lagfart och allt vad det innebär. Jag tycker att det är lite tråkigt. Det är ett väldigt litet antal bostäder som det är fråga om nu, särskilt i denna detaljplan.

När vi pratar om att mångfalden kan berika även bostadsmarknaden är det för att vi tror att det är en fördel att det finns olika upplåtelseformer och olika modeller för boende och att det finns en mångfald i alla dess delar. Poängen är att mångfalden berikar mer än enfalden. Sedan lägger du annat i den värderingen, men jag tror att det är väldigt bra att det i olika skeden av livet finns möjligheter att bo på olika sätt, så även i detta fall. Ni utgår alltid från det värsta scenariot, men vi utgår ifrån att de allra flesta kommer att sköta detta lika bra som man gör på bostadsmarknaden i övrigt.

Anförande nr 97

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Det är ju det jag säger, Joakim. Har ni tittat er omkring i Europa och sett hur det ser ut? Det är klart att ett enda hus med ägarlägenheter inte påverkar en stad, men när man har startat byggs det fler och fler.

Jag fattar inte. Man kanske inte får säga så, men jag tycker att det är naivt – oerhört naivt.

Stockholm är till för alla stockholmare, även de som inte har så höga löner och som inte har råd att efterfråga så mycket. Det kan bli så att de som har gott om pengar köper upp en väldig massa ägarlägenheter och hyr ut dem till människor som inte har något att säga till om.

§ 23 Markanvisning för kontor inom fastigheten Norrmalm 4:41 på Norrmalm till Stenhöga Utveckling 3 AB

Anförande nr 98

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi föreslår att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutar att återremittera detta ärende.

Därefter vill jag anföra att Vänsterpartiet är positivt till en utveckling av detta område som syftar till att minska trafikens påverkan till förmån för bättre gång- och cykelstråk samt en trevligare och mer levande vistelsemiljö. Planeringen bör generellt inriktas på att minska privatbilismen i Stockholm samt på ökad och mer tillgänglig kollektiv- och godstrafik.

Området är dessutom visuellt mycket exponerat, vilket enligt stadsbyggnadskontoret ställer krav på en bebyggelse av mycket hög arkitektonisk kvalitet. Exploateringsnämnden har i redovisningen av ärendet sänkt kraven i fråga om att tala om hög arkitektonisk kvalitet. Där anges att markanvisningen har genomförts genom en anbudstävling där fastigheten sålts till högstbjudande och där övriga kriterier är underordnade. Detta förfarande strider mot andan i det av riksdagen antagna policydokumentet om gestaltad livsmiljö, som anger att hållbarhet och kvalitet inte får underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.

Vi är mot bakgrund av detta mycket kritiska till förslaget att villkora föreslagna insatser för att minska trafiken och göra miljön mer levande med en kommersiell exploatering av ett ur miljö- och stadsbyggnadsperspektiv mycket känsligt område. En satsning från stadens sida i området måste i stället ingå i en planering av området i stort, Tegelbacken inräknad, och som en del i en större trafikplan. I stället för att utveckla och sälja av delarna styckvis – processen kring spårområdet norrut har ju redan påbörjats – bör staden ta fram realistiska underlag och utreda möjligheten till bebyggelse genom att anordna en allmän arkitektävling. Vidare menar vi att området bör reserveras för en offentlig byggnad.

Anförande nr 99

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag vill yrka bifall till den reservation som vi har tillsammans med Vänsterpartiet i kommunstyrelsen, av de skäl som Sara redogjorde för mycket väl. Vi är såklart för att minska biltrafiken, men inte till förmån för kommersiell exploatering.

Anförande nr 100

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vill att ärendet ska avgöras i dag, bara för att vara tydlig med den saken.

Inriktningen för detta projekt utgår från stadens vision för city, där det betonas att city ska innehålla arbetsplatser och service i anslutning till både city och kollektivtrafikens hjärta.

Klara City View kommer att ge ett tillskott på ungefär 15 000 kvadratmeter kommersiella ytor för kontor. Samtliga byggnaders bottenvåningar planeras att fyllas med publika verksamheter som restauranger, kaféer och butiker. Projektet beräknas kunna uppfylla flera av stadens övergripande mål i budgeten och andra styrdokument som vi har, såsom att skapa hållbara attraktiva stadsmiljöer och ett gott näringslivsklimat samt bidra till fler arbetsplatser och såklart ökad trygghet i denna del av Stockholm, där det just nu kan kännas lite mörkt och övergivet.

Utvecklingen ligger också väl i linje med stadens översiktsplan, där den centrala stadens attraktionskraft ska användas specifikt för cityområdet genom att stärka sambanden mellan stadsdelarna och möjliggöra olika värdeskapande kompletteringar. Projektet skapar också bättre kopplingar mellan Klarabergsviadukten och kajplanet nere vid Klara sjö, vilket ger möjlighet för fler människor att röra sig utmed kajen. Det brukar jag gärna omnämna här i fullmäktige, för jag tror att stockholmarna vill få mer tillgång till Stockholms vatten. Detta vill vi verka för.

Med detta sagt går det såklart att konstatera, som vi hörde i tidigare inlägg här, att projektet helt klart är komplicerat. Det finns en del osäkerheter i det, så det gäller att ha en god bevakning på vägen framåt, så att säga. Försäljningsinkomsterna beräknas bli goda, och exploateringen, som vi tittar på, beräknas i nuläget bli lönsam.

Det är viktigt att planeringen av projektet sker i nära samverkan mellan både exploateringsnämnden och trafiknämnden. Som går att läsa i ärendet kommer alla befintliga konstruktioner att rivas, och det kommer att behöva byggas nya brokonstruktioner, vägtunnel och tekniska installationer. Kaj- och vägytor ska omdanas och så vidare och ska sedan kunna tas över av trafiknämnden för drift och underhåll.

Avslutningsvis vill jag, apropå tidigare inlägg, säga att mot bakgrund av det centrala läget kommer krav att ställas på en hög arkitektonisk kvalitet vid exploatering på denna plats. Detta kommer att utredas senare inom stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

Med detta sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 101

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande! Nu lät det nästan som att vi är emot att detta område ska utvecklas. Det är egentligen inte alls det vi säger, utan vi hade hoppats på en lite mer genomtänkt försäljning av det här området och att vi inte bara hade sålt det till högstbjudande. Vi är också väldigt införstådda med att det självklart måste finnas en bra ekonomi i detta. Jag har också läst, och vi är generellt sett lite oroliga över hur finansieringen av detta ska gå till.

Detta handlar också ganska mycket om att vi just nu från Vänsterpartiets sida tycker att områdena plottras upp lite för mycket. Vi hade gärna sett att man gjort detta tillsammans med till exempel Tegelbacken. Det är därför vi skulle vilja återremittera det – för att få en lite bättre plan.

Min fråga till dig är egentligen: Kan inte du också se faran med att vi plottrar upp de här områdena på detta sätt?

Anförande nr 102

J o h a n N i l s s o n (M): Tack så mycket för förtydligandet från er! Det är jättebra att veta. Jag tror att vi, med tanke på det du sa, Sara, ändå står väldigt nära varandra i detta. När det gäller ekonomin gör jag ingen hemlighet av att det rör sig om jättedyra konstruktionsarbeten som ska göras. Vi vet inte i dag den exakta prislappen för dem, men det finns såklart beräkningar. Detta är också en anledning till att vi tycker att förfarandet med högstbjudande är rimligt för att få in någon form av fungerande kalkyl i det hela.

Huruvida det är plottrigt eller inte – ja, det kan man kanske tycka. Hade vi stått här för 20 år sedan hade vi kanske tänkt lite annorlunda när det gäller det som exploateras i närheten. Nu är det redan gjort, och vi har den här platsen kvar. Jag tror nog att vi med hög arkitektonisk kvalitet och noggranna överväganden i stadsbyggnadsnämnden under resans gång kommer att få till en bra och trevlig plats i centrala Stockholm, där alla människor känner sig trygga att vistas.

Anförande nr 103

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jag kunde inte begära replik i skiftet med Sara. Men jag tänkte ändå fråga – du kanske kan svara på det – hur ni har tänkt er att detta hänger ihop med Tegelbacken. På vilket sätt hänger det ihop? Detta är ju en annan del av området. Vi har ett spårområde däremellan som vi inte kan göra så mycket åt, och det går inte att göra så mycket med broarna i det sammanhanget. Därför förstår jag inte hur Tegelbacken kopplas till detta projekt.

Det är alldeles utmärkt att vi kan täcka in den här delen av trafikleden. Vi kommer åt Klara strand – ett område som vi har jobbat länge med i trafiknämnden för att se om man kan göra något där. Om detta projekt kommer till stånd blir det en fantastisk plats.

Anförande nr 104

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande! Det vi egentligen tänker oss är att se till att Tegelbacken utvecklas samtidigt som det här planområdet. Vi tycker att man kunde ta ett helhetsgrepp om det. Man kommer att behöva göra om trafiksituationen vid Klarabergssjön. Vi anser att vi kunde ha kopplat ihop detta även med Tegelbacken, för vi har gemensamt i staden pratat ganska mycket om att vi behöver göra något med Tegelbacken. Det är tyvärr ett av de tristaste områdena i staden, som dessutom ligger

väldigt centralt. Därför skulle vi gärna vilja se att detta skedde gemensamt. Jag har inte något jättebra förslag på exakt vad som bör göras, utan vi tycker bara att det borde ha ingått i detta ärende.

Du får gärna svara på detta. Det var inte någon direkt fråga till dig, utan jag svarade mer.

Anförande nr 105

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När det gäller Tegelbacken står det ett jättelikt hus där som ska rivas och byggas upp igen. Men när detta är gjort finns planer på hur man skulle kunna göra om det, och de hänger inte ihop med det huset. Det går alltså alldeles utmärkt att göra detta först och sedan ta itu med Tegelbacken så att vi får en fantastisk bra front för Stockholm.

§ 24 Redovisning av motioner, inlämnade före den 1 januari 2021, som inte behandlats av kommunstyrelsen

Anförande nr 106

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Jag vill yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen i detta ärende. När jag ändå är här uppe tänkte jag också ta tillfället i akt och säga att ni nu måste få lite fart även på besvarandet av interpellationer, så vi får ha lite interpellationsdebatter.

Anförande nr 107

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Detta ärende är lite grann ett tecken på vissa administrativa problem som majoriteten har; det är lite trist att konstatera. Mig veterligen har listan inte någonsin varit så lång som den är i den här redovisningen. Där utlovas också att de ska hanteras det här sista kvartalet, men vad jag förstår är det flera motioner, inte minst finansroteln, som fortfarande står kvar. Det kanske kan bli bot och bättring – vi har ju tjatat om det flera gånger. Det är naturligtvis ett demokratiskt problem att de här inte blir redovisade. Hur svårt kan det vara, tänker man. Man har underlag att få fram ärendena. Men vi kanske kan få något bra svar.

I övrigt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 108

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Nej, det stämmer inte att finansroteln är den största boven i detta. Men det har varit pandemi; det har varit lite annat att hantera. Vi har inte heller alltid kunnat svara på interpellationer eftersom det har varit förkortade sammanträden i fullmäktige. Jag ser fram emot ett intensivt 2022, när vi ska svara snabbt på alla era interpellationer. Vi kommer att ha massor av interpellationssvar. Jag känner mig inte alls otrygg i denna fråga – vi ska kunna både debattera och diskutera interpellationerna. Det är såklart viktigt. Men det har varit pandemi, och vi har haft lite annat att göra. Det kommer att bli ett händelserikt 2022, helt enkelt.

Anförande nr 109

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Jag räknade lite snabbt och uppfattade det ändå som att finansroteln hade flera kvar fast det skulle vara redovisat och klart det fjärde kvartalet. Men vi får hoppas att ni rycker upp er ordentligt!

Anförande nr 110

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag vill yrka bifall till vår gemensamma reservation tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och hoppas på bot och bättring från styret när det gäller motionsbehandlingen.

§ 25 Dam-EM i fotboll 2025 – stadens medverkan i förstudie inför en eventuell ansökan från de nordiska fotbollsförbunden

Anförande nr 111

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Nu till något betydligt trevligare: fotbolls-EM för damer. Vi har sedan tidigare kammat hem ishockey-VM 2025 och handbolls-VM 2023. Vi har samlat alla näringar i Stockholm tillsammans med Fastighetsägarna, handelskammaren och många andra och sagt att Stockholm ska bli norra Europas ledande evenemangstad. Detta kommer att bidra till att stärka vår attraktionskraft och locka fler turister och besökare till Stockholm, vilket också innebär fler fullbelagda hotell och fler uppbokade restauranger efter pandemin. Sammantaget står hela evenemangsnäringsen för hela 36 miljarder kronor årligen och sysselsätter 45 000 personer i vår stad. Så detta är en otroligt viktig näring.

Nu har vi ett VM-kansli på plats, som kommer att jobba för att attrahera fler stora internationella evenemang. Tillsammans med Solna, som har Friends Arena, står vi väl rustade. Vi har många arenor som håller hög internationell klass. Tele2 Arena är särskilt byggd för just internationella fotbollsmatcher, så den är väl lämpad. Detta innebär som sagt att vi kommer att anmäla vårt intresse. Sedan är Svenska Fotbollförbundet också givetvis en nyckelaktör, och vi ska fortsätta processen tillsammans med dem.

Stockholm markerar att vi står redo att arrangera fotbolls-EM för damer. Det kommer att vara ett av de största och mest uppmärksammade evenemangen i Stockholm genom tiderna. Vi hoppas också att detta kommer att kunna ge avtryck bland de yngre så att fler unga tjejer, inte minst, kan få nya förebilder, att vi satsar på både herr- och damidrott och, som sagt, att fler unga får möjlighet att prova på denna idrott, som redan i dag är bred men där vi ständigt söker efter nya talanger och stjärnor.

Det är en stor förmån att kunna yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Nu är jag glad att min kära kollega idrottsborgarrådet Karin Ernlund tar vid!

Anförande nr 112

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Tack, Anna – jag tar så gärna vid och säger några ord om detta ärende och passar på att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Detta är en viktig del i återstarten av Stockholm men också en viktig del i återstarten av idrotten. Vi visar att vi satsar på idrotten och att vi välkomnar stora idrottsevenemang till Stockholm. Breddidrotten behöver de här stjärnorna, de här förebilderna, och jag tror att det är jätteviktigt för breddidrotten att vi också från stadens sida visar att vi tycker att detta är viktigt.

Jag vill också säga något om vikten av att vi i Stockholm också visar att vi kan arrangera hållbara evenemang. Vi har arenor; vi har infrastrukturen på plats. Vi har

möjlighet att ta emot dessa stora evenemang på ett hållbart sätt, vilket detta ärende visar, liksom att vi får hit ishockey-VM 2025 och handbolls-VM 2023. Vi har faktiskt också ganska snart bandy-VM här i Stockholm. Redan i januari nästa år får vi välkomna världen hit.

Detta är viktigt inte bara för besöksnäringen och idrotten, utan det är också viktigt för att vi ska få en levande stad där vi satsar på evenemang och visar att vi har ett gott samarbete mellan staden, besöksnäringen och idrotten.

Med detta, återigen: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 113

P e t e r W a l l m a r k (SD): Jag tänkte vara lite snäll: Vi yrkar också bifall till detta i kommunstyrelsen; vi tycker att det är ett väldigt bra initiativ. Jag är bara lite orolig. Som nämns är detta bra för Stockholm och så vidare, men hur ser det ut med kostnadstäckningen om det värsta händer och sponsorer hoppar av? Vad har staden tagit på sig för åtaganden för att kostnadssäkra detta?

Anförande nr 114

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Peter Wallmark, för frågorna! Det framgår av ärendet att vi i detta skede godkänner en kostnad på 2,5 miljoner kronor. Evenemanget kommer såklart att kosta mer, om vi får hit ett EM. Men det är uppdelat i dels en förberedande fas, dels själva genomförandefasen, som såklart kommer att kosta mer än de förberedelser vi gör. Men detta framgår ganska tydligt i beslutspunkterna.

Anförande nr 115

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Jag vill också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tror att detta kommer att bli ett evenemang som väcker engagemang i hela staden och även i hela landet. Förhoppningsvis får vi se fotbollsfeber i Stockholm. Man ska komma ihåg att fotboll är den idrott i Stockholm som engagerar flest flickor sett till antalet utövare. Detta är något man ofta glömmer bort, när man ser fotboll som en mansdominerad idrott. Men det är faktiskt den största flickidrotten i Stockholm. Man kan inte nog betona behovet av kvinnliga förebilder för dessa unga tjejer som spelar fotboll.

Socialdemokraterna har en stolt historia av att stå upp för damfotbollen i Stockholm. Så sent som förra mandatperioden tog vi beslut om att rusta upp Kanalplan för just elitverksamhet, både allsvenskan och internationella matcher. Detta kan man läsa mer om, om inte annat i Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas reservation mot det beslutet.

Detta evenemang har potential att väcka drömmar och spelglädje, när stämningen stiger på läktarna och bollen kommer i rullning. Det idrottspolitiska programmet slår fast att unga flickor, särskilt de med utomnordisk bakgrund, är extra svåra att få in i

idrottsrörelsen. Det är därför extra viktigt att vi har dem som en prioriterad målgrupp. Jag hoppas att vi kommer att kunna arrangera bra event även runt detta, för att se till att vi får fler att börja spela fotboll när detta evenemang förhoppningsvis kommer till Stockholm.

Jag hoppas att detta på sikt kommer att betyda ett otroligt lyft för folkhälsan här i staden. Det känns avslutningsvis härligt att även denna majoritet ser nyttan av stora evenemang i den här staden.

Anförande nr 116

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Jag har inte tänkt säga så jättemycket, för jag tycker att det mesta som sas av finansborgarrådet, idrottsborgarrådet och Alexander var jättebra. Jag kommer att säga något som jag inte ofta säger: Vänsterpartiet ställer sig också bakom förslaget, så jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 26 Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022–2025

Anförande nr 117

Borgarrådet L u h r (MP): Förra veckan var det ovanligt kallt i Stockholm. Det var faktiskt ovanligt kallt i hela landet för att vara i december. För oss som gillar vintern var det till största delen härligt. Men om man tittar på den övergripande klimatstatistiken för Stockholm ser det inte riktigt lika glädjande ut för oss som gillar vinter. Vinterhalvåret har faktiskt varit 1,8 grader varmare i Stockholm jämfört med tiden före 1990. Under samma period har antalet dagar med snö på marken minskat med cirka 20 procent.

Världen och Stockholm blir alltså varmare och varmare. Detta leder inte bara till mindre snö utan också till fler och längre värmeböljor på sommaren och fler perioder av torka. Det regnar mer när det regnar, ibland väldigt mycket mer. Vi märker detta här i Stockholm redan nu. Vi hade 2018 den längsta värmeböljan någonsin i Stockholm. I början av sommaren i år hade vi två regn som ställde till med ett flertal allvarliga översvämningar; speciellt söderort var väldigt hårt drabbat. Detta behöver vi ta på stort allvar, för det är något vi kommer att se mer och mer av i framtiden.

Därför är det både skönt och viktigt att vi i dag får vår nya klimatanpassningshandlingsplan på plats. Denna handlingsplan omfattar för första gången både skyfall och värmebölja och går i första hand ut på att minimera risken för människors liv och hälsa. Sedan handlar det såklart också om att förhindra allvarliga störningar av samhällsviktig verksamhet, till exempel tunnelbanan, och verksamhet som är viktig för stadens funktionalitet samt om att minska risken för allvarliga materiella skador och allvarlig påverkan på miljön. Planen har alltså många delar.

Att anpassa staden för kommande skyfall är ett arbete som pågått under en längre tid. Skyfallsmodellen lanserades för några år sedan och ligger till grund för mycket av den planering som görs i dag. Det handlar till exempel om planerna för Humlegården, Observatorielunden och Rålambshovsparken – exempel som ligger nära oss. Även i Spånga och Tensta pågår arbete, till exempel runt Bällstaån. Även på många andra platser i staden förbereder vi för översvämningar.

Arbetet med värmeböljor är nyare. Här är det viktigt att vi säkrar att sårbara verksamheter kan skyddas och åtgärdas, till exempel våra vård- och omsorgsboenden, då speciellt våra äldre riskerar att drabbas väldigt hårt av värmeböljor. Det är sedan länge fastlagt att det vid värmeböljor finns en ökad dödlighet, och speciellt äldre och små barn ligger i riskzonen då de har svårare att reglera sin egen kroppstemperatur och att få i sig tillräckligt med vätska. Här krävs i första hand rutiner för hur man minskar risken för dessa grupper när värmeböljorna slår till.

Det är också väldigt viktigt att vi vid den fysiska planeringen, vid byggande och genom verksamhetsanpassning, långsiktigt tar hänsyn till ett förändrat klimat. Att till exempel planera in grönska i staden sänker temperaturen genom att växtligheten både ger skugga och avger vattenånga. Beroende på hur städer är uppbyggda kan det finnas stora skillnader i hur olika platser upplevs. Oftast är parkerna svalare än centrala gator. För Stockholm finns en värmekartering som olika dagar visar på skillnader mellan olika bebyggelsestrukturer och beroende på förekomsten av träd och annan växtlighet.

Då väldigt många av de grejer som behöver planeras in också går in i andra åtgärder, till exempel åtgärder för biologisk mångfald, klimatanpassning, vattenrening och andra ekosystemtjänster, är det väldigt viktigt att vi lyckas samplanera dessa olika saker. Detta kommer att kräva ett tätare samarbete och samplanering mellan stadens olika nämnder och bolag framöver. Det kommer att bli ett jätteviktigt och spännande arbete att få ihop alla dessa åtgärder.

Kommer det att kosta pengar? Ja, det kommer det att göra. Men redan i dag kostar både översvämningar och långvarig värme väldigt mycket pengar. Exempelvis översvämningarna i somras var väldigt dyra för staden. Ju mer vi kan förebygga i dag, desto bättre kommer vi alltså att klara oss framöver. Vi har stora utmaningar att ta tag i.

Därför är jag väldigt glad över att ha klimatanpassningshandlingsplanen på plats. Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och till den nya planen för klimatanpassning.

Anförande nr 118

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill bara ur ett stadsövergripande perspektiv kommentera varför vi tycker att dessa frågor är så viktiga. Internationellt ser man just nu hur städer alltmer måste anpassa sig. Det var inte så länge sedan som Köpenhamn hade de stora skyfallen. Det kostade då den staden 7 miljarder danska kronor. Under klimattoppmötet i Glasgow kunde jag prata med en kollega, en borgmästare från en stad i Kanada, som berättade om British Columbia. Där dog 600 personer under tre dagar när temperaturerna nådde 49,9 grader. Jag säger inte att detta nödvändigtvis kommer att ske här, men vi vet att det kommer stora värmeböljor framåt.

Här jobbar vi just nu, tillsammans med KTH och MIT, med sensorer för att proaktivt kartlägga staden. Var kommer vi att om tio år få stora värmeböljor? Vad kan vi göra i dag för att få in mer grönska och växtlighet som kan stå emot de värmeböljor som kommer? Det är otvetydigt så att vi även kommer att behöva anpassa oss. Vi måste fokusera inte bara på att minska utsläppen och den globala uppvärmningen, utan vi måste också bättre kunna anpassa oss till bland annat skyfall och större värmeböljor. Därför är detta oerhört viktigt i vårt strategiska arbete.

Vi kartlägger nu var det finns risker i staden, där stora översvämningar kan ske. Vi fokuserar på dagvattenanläggningar, biokol och annat som kan fånga upp översvämningar så att de inte drabbar familjer så som skedde i somras, som miljö- och klimatborgarrådet nämnde. Vi behöver stå beredda och jobba proaktivt med handlingsplaner, med att anpassa våra verksamheter och med att kartlägga var i staden riskerna finns. Vi behöver redan i dag, som sagt, satsa på olika insatser för att kunna stå emot värmeböljor och skyfall.

Därför är detta viktigt för oss och något som präglar alla våra verksamheter. Alla våra bolag ska jobba med detta. Skyfallen kommer att öka de närmaste hundra åren, och vi ser också att temperaturerna ökar. Detta drabbar som sagt inte minst våra äldre. Man kan genom smart stadsplanering skydda de äldre på ett annat sätt om man vet var de är som mest sårbara och vilka material vi i framtiden ska använda när vi bygger nya boenden och annat.

Detta är en jätteviktig fråga för oss. Vi är väldigt stolta över att framlägga klimatanpassningsplanen. Vi ser fram emot att jobba med dessa frågor proaktivt för att skydda våra invånare och bättre stå emot vad som komma skall.

Anförande nr 119

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ska också göra en sak som jag kanske inte heller gör så väldigt ofta och säga att den klimatanpassningshandlingsplan som klimatborgarrådet och finansborgarrådet har lagt fram är väldigt bra. Vi välkomnar att vi tar ett helhetsgrepp och verkligen arbetar även med klimatanpassningen. Precis som har sagts här tidigare kommer vi inte att klara att bara stoppa klimatförändringarna. Som klimatborgarrådet sa har vi på våra breddgrader redan en högre uppvärmning än målet i Parisavtalet. Som tur är betyder inte detta att vi har drabbats av de värsta konsekvenserna ännu. Men det är oberäkneligt, och vi vet inte vilka skyfall som kan komma och när. Finansborgarrådet nämnde våra grannar i Danmark, men i somras fick man också i Tyskland helt förödande konsekvenser av plötsligt regn.

Vi tycker alltså att detta är bra. Vi beklagar såklart att det inte blev gjort i tid, men vi kan också leva med att vi gör detta gemensamt och att det då blir lite försenat. Jag hoppas att vi kommer att vara lika överens och göra detta gemensamt också när det gäller att tillhandahålla de resurser som kommer att krävas för att vi ska ha grönska i våra parker, för att dessa parker ska kunna driftas och för att vi ska ha en helhetsplanering när vi bygger i vår stad. Detta kräver att man inte bara tittar på en liten plätt i taget där marknaden så önskar utan faktiskt har en helhetsplanering som tar hänsyn till att regnvatten måste kunna ta vägen någonstans och så vidare.

Tack för detta, och upp till bevis lite grann!

Anförande nr 120

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag vill som ordförande för Stockholms grönaste stadsdel säga att vi här kan hämta in så mycket energi i det byggande som vi ska göra nu, när vi ska anpassa utifrån alla de planer som har tagits fram under denna mandatperiod. Nu handlar det om hur själva klimatanpassningen ska gå till.

Jag tänker på just COP-mötet, där flera av oss var. FN:s klimatanpassningsfond har fått mycket kritik för att det var en väldig dominans av män i den. Men nu är det fler kvinnor än män i fonden. Inom miljörelsen är det väl nästan så, om vi tänker efter, att det är kvinnor som jobbar med det praktiska och med det lokala hantverket för att ställa om. Och så har vi fler män i toppen och när det gäller finansieringen. Men här har vi gjort lite annorlunda; här har vi kvinnor på båda posterna. Det kan aldrig vara fel.

In med mer grönska i våra stadsbyggnadsplaner! Kanske måste vi till och med ompröva översiktsplanen och titta på hur vi behöver anpassa den utifrån alla dessa planer så att den håller från början. Det är bättre att göra rätt på en gång. Jag tror att vi kommer att ha en del samarbete och diskussioner om detta framöver. Jag ser fram emot dem, för vi ska alla göra detta tillsammans, eller hur?

§ 28 Detaljplan för Täbylundsvägen, del av Nälsta 5:2 m.fl. i stadsdelen Nälsta (ca 86 bostäder)

Anförande nr 121

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag vill egentligen inte konkurrera med lucia i någon större omfattning. Men jag tänkte ändå försöka få igång debatten lite. Vi vill ju prata bostäder i den här salen. Nu har vi på Täbylundsvägen 86 bostäder som vi kan debattera, om vi vill. Det finns inte så många reservationer, men jag tänkte: Om jag i detta förslag ändrar från bostadsrätter till ägarlägenheter, kan vi få igång debatten då? Fast det kanske är sent. Nej, jag ändrar mig! Vi gör inte så – jag yrkar bara bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 30 Västerbron – breddning av gång- och cykelbanor

Anförande nr 122

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det här ärendet om breddning av gång- och cykelbanor på Västerbron är riktigt bra. Efter att under lång tid ha tittat på och utrett hur vi skulle kunna göra med Västerbron just för att gående ska få det bättre där har trafikkontoret kommit fram till att det går alldeles utmärkt att bredda framför allt gångbanan så att de gående inte är hoptryckta där, far ut i cykelbanan och på olika sätt riskerar att skadas, för det är för trångt där. Vi har stora cykelflöden. Vi har inte så stora gångflöden i dag, men vi räknar med att de ökar. Men de som går där har det inte bra.

Västerbron är en av våra praktkonstruktioner, invigd 1935. Alla har varit där; alla har sett den och vet vad det är. Turisterna går dit. De vandrar upp där, ställer sig på höjden och blickar ut över staden. Det är en utsiktspunkt. Detta gör det extra problematiskt när det är för trångt. Det blir ansamlingar av människor som står där och hamnar ute i cykelbanan – det är inte bra.

Nu har vi ett ärende som innebär att vi kan bredda gång- och cykelbanorna på båda sidor. Vi tar yta från biltrafiken – inte så att det påverkar den, utan vi tar bort överflödigt utrymme och ger det till de gående. Vi går från 1,3 till 2,5 meter för gående; det är ett perfekt utrymme. Man kan gå där i bredd eller på annat sätt åt två håll – för man kan gå åt två håll där men bara cykla åt ett håll. Detta kommer att lösa sig.

Diskussionerna har länge rört huruvida detta är möjligt att göra med tanke på att bron är gammal och behöver renoveras. Den är lika gammal som Slussen var. Slussen har vi rivit, och vi håller på att bygga en helt ny. Det visar sig att Västerbron är i mycket bättre skick än vi trodde. Det gör att den stora renoveringen av Västerbron kanske kan vänta i 10–30 år. Från början var frågan om detta var möjligt att göra eftersom vi behövde göra en större renovering. Men nu visar det sig att vi kan göra detta nu.

När det gäller den siffra över kostnaden som står i ärendet, 68 miljoner kronor, har det efter att ärendet skrivits fram konstaterats att skicket är så mycket bättre att man räknar med att påslaget för risk, för vattenbilning och annat, inte kommer att behövas. Vi ligger därmed runt 50 miljoner för den här åtgärden, vilket gör att vi egentligen kanske inte hade behövt ta upp detta i fullmäktige, utan trafiknämnden hade kunnat ta det på delegation.

Men nu har vi det här, och vi tar det. Vi kommer att klubba det i dag och sätta igång och bygga andra kvartalet nästa år. Sedan, 2023, kommer allt att vara klart. Då kommer man att kunna gå och cykla alldeles utmärkt där, och bilarna kommer att komma fram. Vi har omdisponerat utrymmet. Det är så vi ska arbeta när det går. Det går inte alltid att göra på detta smarta sätt, men jag är glad att vi kan göra det den här

gången. Jag ser fram emot att få vandra uppför denna bro med perfekta gångbanor och lite bredare cykelbanor.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 123

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Vi har haft uppe denna fråga i trafiknämnden, och vi har diskuterat den tidigare. Jag ska börja med att yrka bifall till vårt avslagsyrkande i kommunstyrelsen.

Att vi väljer att avstyrka detta förslag beror på att den utredning som ligger ska vara klar 2022 och att vi då ska sätta igång en påbyggnad för 60–70 miljoner; det är den initiala kostnaden. Jag tycker att Daniel har varit ganska otydlig med att den här betongkonstruktionen ändå är 85 år gammal. Tidsspannet på 10–30 år är ganska långt. Utredningen är fortfarande inte klar; vi vet inte att den siffran stämmer.

Bron är så pass gammal. Vi är inte emot att vi gör en omformatering av bron på sikt, så att avfärda oss med att vi inte vill att det ska vara gående på Västerbron är bara osakligt. Vi står gärna för det. Men gör vi så här stora investeringar i staden har vi en skyldighet att vara kostnadseffektiva. Då bygger vi inte på en bro, framför allt inte när utredningen ännu inte är färdig.

Jag yrkar fortsatt bifall till vårt avslagsyrkande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 124

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Under de senaste åren har man successivt gått igenom den här bron för att se i vilket skick den är. Allteftersom man har gjort detta har man hela tiden konstaterat att den är i mycket bättre skick än man någonsin hade trott. Från början fanns faktiskt förslag om att bygga en helt ny bro, vilket i och för sig är absurt eftersom den är ett sådant landmärke. Det vi vet nu är att man inte behöver göra tillnärmelsevis så stora åtgärder som man trodde från början eftersom bron är i så mycket bättre skick. Jag vet att ni reserverade er i trafiknämnden därför att kostnaden hade gått upp då. Vad man konstaterat efter att vi tog upp det i trafiknämnden är att skicket är sådant att de påslagen inte behövs.

Jag hoppas verkligen att Sverigedemokraterna går med på detta ärende i stället för att försöka stoppa det. Detta är verkligen något vi behöver. Vi behöver se till att de prioriterade trafikslagen får det utrymme de behöver.

Anförande nr 125

P e t e r W a l l m a r k (SD): Som du vet, om du har läst vår budget, prioriterar vi alla trafikslag, både gående, cyklister och bilen i stort.

Jag förstår inte brådskan i detta projekt. Vi har inga problem med att vi gör en omformatering av bron, men då ska vi göra det med en ordentlig utredning i åtanke.

Där ligger problemet i dag. Du säger själv att gångtrafiken inte utgör någon stor belastning. Det är vissa turister som går upp och ställer sig där och tittar på utsikten. De får plats där i dag. Den trafikmätning som utgör underlag för det här beslutet överensstämmer inte riktigt med sanningen i detta fall.

Gör om det här! Återremittera ärendet så kommer vi säkert att stödja ett bättre förslag på sikt, när bron är utredd.

Anförande nr 126

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag ska inte förlänga debatten, som man brukar säga, och sedan börjar man prata, vilket ju innebär att man förlänger debatten. Jag tycker att detta är ett alldeles utmärkt ärende. Det är viktigt att vi fortsätter att bygga ut infrastrukturen på det sätt som nu kommer att ske när det gäller cykling och gång på Västerbron.

Vi har ju erfarenhet från stadens sida – vi ska vänta, titta och utreda. Vi vet ju vad detta har lett till när det gäller Slussen. Jag tycker att det är alldeles utmärkt att man nu tar ett beslut kring dessa frågor.

Vi vet att vi också har ett ärende i trafiknämnden som handlar om Liljeholmsbron. Därmed kan man få ett bra stråk för både gående och cyklister längs hela denna väg, vilket faktiskt skulle kunna bidra till att alla som bor vid Liljeholmskajen och på den sidan mycket lättare kan ta sig över till Kungsholmen och vice versa.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 127

P e t e r W a l l m a r k (SD): Fru ordförande! Ulla, tycker inte ni från Moderaternas sida att vi ska göra en genomlysning av detta innan vi tar ett beslut om 70 miljoner? Vi kan titta på hur det har sett ut tidigare – alla projekt har blivit dyrare. Vartenda cykelstråk ni har gjort i stan har haft en kostnadsökning. Vi har inte hållit budgeten i ett enda projekt.

Jag hoppas att Moderaterna delar uppfattningen att vi ska tillgodose alla trafikslag i Stockholm. Ska vi värna om att bygga ut för gående när även trafikborgarrådet säger att det inte skett någon mätbar ökning av antalet gående på bron? På sikt är det ingen som är emot det. Men är det klokt att använda skattebetalarnas pengar till att investera i något som vi inte vet håller vid ombyggnationen?

Anförande nr 128

U l l a H a m i l t o n (M): Jag tycker att det som Daniel Helldén säger är klokt: att det nu har visat sig att bron är i mycket bättre skick än man tidigare trott och att man därmed kan göra dessa investeringar nu. Jag tycker att det är ett klokt beslut.

Anförande nr 129

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tänker förlänga debatten lite! För det första – när man breddar ytan för gående är det för att om det kommer två gående i bredd hamnar de på cykelbanan. Det är det som är det stora problemet: De gående kommer inte fram. Vi vet också att när man skapar bättre ytor kommer människor att i större utsträckning förflytta sig den vägen. Detta kan man ha olika åsikter om, men vi vet att det är så.

Det har gjorts en ordentlig genomlysning av projektet. Det finns inga problem med det; det är bara att köra!

Det är intressant att kostnaden ökar varje gång Peter Wallmark går upp. Nu är den 70 miljoner, fast vi är nere på 50. Det är lite konstigt.

En annan sak som jag också måste kommentera är att vi ska prioritera alla trafikslag. Jag vet inte hur man kan prioritera allt. Då är det per definition ingen prioritering.

Anförande nr 130

P e t e r W a l l m a r k (SD): Kostnadsminskningen levererar du nu. Att du skulle ta höjd för att säkerställa skattebetalarnas pengar när det gäller investeringar för cykelkörfält måste man väl ändå se som en utopi. Inte ett enda av dina projekt i staden har hållit kostnadsmässigt.

Att hänsyn ska tas till alla trafikslag får man väl uttrycka hur man vill. Vi värnar alla trafikslag i staden. Två personer kan inte gå hand i hand på Västerbron – vi har många cykelkörfält och gångstråk i staden vi måste bygga om för att kunna tillgodose det behovet. Man kanske får rätta sig lite efter utrymmet. När ni ska bygga sönder Munkbroleden och dylikt kommer det att bli stora investeringar som inte kommer att komma stockholmarna till gagn.

Anförande nr 131

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan hålla med om att det finns många platser vi behöver bygga om i staden, och det gör vi, för att alla ska komma fram på ett bra sätt.

Jag vet att Peter Wallmark inte har suttit så länge i trafiknämnden. Vi hade en genomlysning av alla cykelärenden. Ungefär hälften gick över budgeten, och hälften gick under. Det kan vara intressant att ha med sig i detta sammanhang.

Nu reviderar du frågan om prioriteringar. Nu pratar du inte om prioriteringar, utan i stället vill du värna allting, på något sätt. Men man måste ta ställning i sådana här frågor. Jag förstår om du tar ställning åt ett håll och bort från de prioriterade trafikslagen gång och cykel.

Det är också intressant att du uppenbarligen inte har läst ärendet. Det står i ärendet, i mina synpunkter och i den första texten, att man nu har konstaterat att det blir

billigare. I det ärende som vi gått fram med från trafiknämnden var det dyrare, men därefter har man ändrat det.

§ 31 Inriktning för Stockholms stads Integrationspakt

Anförande nr 132

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Det känns jätteroligt att få debattera detta ärende i fullmäktige. Det finns många företag och samhällsaktörer som verkligen vill vara med och bidra till integration, ta ett stort socialt ansvar och främja mångfald.

När vi bildade den grönbå majoriteten efter valet var bildandet av en integrationspakt med näringslivet ett av de allra första uppdrag vi sjösatte. Vi såg nämligen att det fanns en stor vilja och en väldigt stor kraft i näringslivet att bidra till bättre integration och få fler i arbete. Samtidigt såg vi att det fanns ett stort behov av nätverksbyggande och av att se till att skapa snabbare vägar för människor att komma i egen försörjning.

När vi började detta arbete hade vi en väldigt stor öppenhet inför exakt hur vi skulle få till stånd Integrationspakten. Vi ville göra det i stort samarbete och med mycket dialog med våra medlemmar. Men det vi från början visste att vi ville fokusera på var dels mentorskap, dels nätverksbyggande, dels att hjälpa företagen att möta kompetensbehovet.

När vi lanserade pakten i september 2019 var det redan på inskrivningsdagen 200 företag som anslöt sig. I dag har vi 335 medlemmar. Vi har under de här två åren matchat 559 mentorspar. Vi har bidragit till 347 anställningar och 449 praktikplatser i medlemsföretagen. Detta är såklart utöver det ordinarie arbete som varje dag sker på arbetsmarknadsförvaltningen.

Det vi har sett under de här två åren är att näringslivet vill mer. Man efterfrågar också konkreta och mätbara mål, och det är detta vi nu levererar med det här inriktningsärendet.

Vi har redan fattat beslut i arbetsmarknadsnämnden, men vi fattar nu också beslut här i kommunfullmäktige för att bekräfta att hela Stockholms stad är med på detta arbete. Vi är en stor arbetsgivare. I princip alla förvaltningar och bolag deltar i egenskap av arbetsgivare aktivt i Integrationspaktens arbete. Vi har också väldigt många verksamheter som på olika sätt berörs av detta arbete, och det är därför vi lyfter frågan till kommunfullmäktige för beslut.

Poängen med Integrationspakten är också att den ska bidra till att skapa *en* väg in till alla delar av Stockholms stad för dem som vill bidra till att korta vägen in på arbetsmarknaden. Det ska vara lätt för dem som vill vara med och bidra till integration, och staden ska vara en möjliggörare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 133

M a r t i n W e s t m o n t (MP): Fru ordförande! Karin Ernlund, du känner ju till Sverigedemokraternas ställningstagande när det gäller Integrationspakten – vi tror att det är fel väg att gå. Du säger att det är många som vill vara med. Du nämnde till exempel att det var 200 medlemmar 2019 och nu, två år senare, 335. I Stockholm finns, som du vet, ungefär hundra tusen företag. Hur kan du då påstå att detta skulle vara en sådan enorm framgång? Jag skulle säga att det är tvärtom. Det är väldigt få bland företagen som vill vara med på den här lösningen. Det borde väl ändå väcka en del frågor hos framför allt dig. Detta kanske inte är en bra väg att gå med tanke på att intresset är så pass lågt bland företagen.

Anförande nr 134

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Martin Westmont, för frågan! Alla företag som vill bidra till integration är ju inte medlemmar i Integrationspakten. Detta är en pakt vi har ingått med dem som vill vara med i just det arbete vi bedriver inom ramen för pakten. Sedan samarbetar vi varje dag med Stockholms tusentals företag för att korta vägen, både inom vuxenutbildningen med våra branschråd, på jobbtorg och genom allt det arbete som görs inom ramen för Stockholm Business Region.

Detta är en del av det arbetet, men det finns många, både organisationer och företag, som varje dag är med i detta arbete. För den sakens skull behöver man inte vara medlem i pakten.

Anförande nr 135

S a l a r R a s h i d (S): Tack för den fina redogörelsen och introduktionen, Karin Ernlund! Jag har väldigt enkla frågor till dig. Du radade upp en massa siffror gällande både anställningar och praktikplatser. Hur många av dessa har staden stått för? Det är min första fråga.

Min andra fråga gäller Agenda 2030. Redan nu brister vi när det gäller att uppnå de mål som är satta enligt Agenda 2030. Hur ser du att arbetet med Integrationspakten ska fullföljas i enlighet med målen i Agenda 2030?

Anförande nr 136

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Salar, för frågorna! Svaret på den första frågan är att jag faktiskt inte vågar svara på hur många av dessa mentorspar, praktikplatser och anställningar som är i Stockholms stad. Jag skulle nog ändå våga mig på att säga att den absolut övervägande majoriteten inte är i Stockholms stad utan i privata företag. Staden är sedan tidigare väldigt duktig på att samarbeta internt när det gäller att erbjuda praktikplatser på förskolor och i vård- och omsorgsverksamheterna exempelvis för dem som läser våra yrkesutbildningar. Där tror jag inte att vi har behövt paktens arbete för att se till att det funkar, utan det har funkat väldigt bra ändå. Där har vi också väldigt tydliga budgetuppdrag.

När det gäller frågan om Agenda 2030 är det detta som är ärendet. Hur ska vi fullfölja målen? Det är själva ärendet som vi i dag har att fatta beslut om.

Anförande nr 137

Salar Rashid (S): Fru ordförande! Vi socialdemokrater har alltid välkomnat alla mål som syftar till att korta vägen till arbete, svenska språket och egen försörjning. Vi ställer oss därför bakom Integrationspaktens målsättning och ambitioner. Den stora frågan är dock om Integrationspakten i sitt arbetssätt och sin utformning verkligen adresserar de utmaningar och behov som vi ser på Stockholms arbetsmarknad. Här är svaret är faktiskt oklart.

Arbetslösheten är i dag till stor del tudelad och etnifierad. Om den borgerliga majoriteten verkligen brydde sig om att bryta segregationen i vår stad hade man väl sett till att inte försämra Jobbtorget förutsättningar under 2019–2020, samtidigt som man hade sett till att ge en större tilldelning 2021. Nu för 2022 är den ungefär på samma nivå.

Vi har full förståelse för att pandemin delvis har försvårat Integrationspaktens arbete, av naturliga anledningar. Men Integrationspakten skulle vara den stora, centrala arbetsmarknadspolitiska reform som skulle se till att vi förenklade vägen för nyanlända till egen försörjning och bröt segregationen. Så har det dock inte blivit.

Oavsett läge och pandemi borde väl den blågröna majoriteten ha skalat upp sitt arbete med att bekämpa arbetslösheten. I dag brister man i sitt arbete med att uppnå målen inom Agenda 2030. Detta har också delvis lett till att långtidsarbetslösheten generellt sett har ökat i Stockholm. Samtidigt har man tagit både personalresurser och medel från ordinarie verksamhet i anspråk till förmån för Integrationspakten.

Resultaten av Integrationspaktens arbete är hittills väldigt svaga med tanke på den reform staden har sagt att det skulle vara – att se till att fler stockholmare har egen försörjning. Inga ordentliga utvärderingar har gjorts av effekten av insatser och av hur resurser har använts inom projektet. Hur effektivt har projektet egentligen varit när det gäller att se till att fler stockholmare har egen försörjning? Dessa frågor är fortfarande obesvarade.

Vidare saknas även en generell och stor analys av hur jämställdheten ska främjas och hur staden ska uppnå ekonomisk jämställdhet, vilket är lite anmärkningsvärt, måste man säga, eftersom fler nyanlända kvinnor halkar efter när det gäller etablering på arbetsmarknaden. Likväl gäller projektet att generellt sett nå kvinnor som står långt bort från arbetsmarknaden.

Den utvärdering som har gjorts gjordes under 2020. Den visar att merparten för fram kritik gällande otydlighet i roll- och ansvarsfördelning. Vissa frågor också hur projektet och dess aktiviteter ska fullföljas. Vi har också sett att man har urvattnat Integrationspaktens syfte eftersom fler och fler målgrupper har lagts till.

Stockholm har redan tappat tid under pandemin. Vi har inte råd att förslösa ytterligare tid och resurser. Stockholmarna förtjänar en politik som på bästa sätt möter arbetslösheten och tar den på större allvar.

Anförande nr 138

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag vet inte om du ställde några frågor, Salar, men jag vill ändå gå upp och bemöta några av de påståenden som du kom med under ditt anförande.

Vi har inga köer, och det har vi inte heller haft under hela mandatperioden. Vi har varken haft köer till att skrivas in och få stöd och hjälp på jobbtorg eller köer till komvux. Alla som söker får plats så länge vi har tillräckligt många sökande.

Du säger också att det här är vår stora reform på arbetsmarknadsområdet. Då vill jag säga att det här inte är en stor reform; det här är ett arbetssätt. Det här är inte, som du säger, ett arbete som tar resurser från ordinarie verksamhet. Det här *är* ordinarie verksamhet. Integrationspakten handlar om ett arbetssätt inom ramen för den ordinarie verksamheten för att samarbeta med företag.

Anförande nr 139

S a l a r R a s h i d (S): Tack för att du bemöter en del av den kritik som jag har lagt fram! Jag må vara tondöv, men jag läser de remissvar som finns. När det gäller företagen i Stockholms stad och företagsgrupperna i Stockholm efterfrågar man fortfarande uppföljning av vad som har åstadkommits när det gäller exempelvis frågan om anställningar. Det handlar också om att de parallella jobbspåren i stadens egen regi försvårar i förhållande till de företag som existerar. Det är lite svårt när det finns en fastställd kritik.

Jag ser en verklighet där ute, Karin Ernlund. Jag ser att ungdomsarbetslösheten ökar, och jag ser att långtidsarbetslösheten ökar, så möjligtvis är det så att vi gör någonting fel. Vi gör ju någonting fel i vår uppsökande verksamhet, och vi gör någonting fel när det är människor som behöver komma i egen försörjning. Vi lägger medel på dessa områden, och det gör inte ni.

Anförande nr 140

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Integrationspakten startades 2019 av Stockholms stad för att underlätta för arbetsgivare att hitta kompetens och samtidigt korta vägen till arbete för de stockholmare som står utanför arbetsmarknaden.

Den utvärdering av Integrationspakten som gjordes under hösten 2020 konstaterade att merparten av medlemmarna upplevde det som otydligt vilket resultat Integrationspakten kan leda till för deras organisation. Det är ett stort underbetyg från medlemmarnas sida eftersom Integrationspakten då hade existerat i mer än ett år. Vi noterar att majoriteten sätter stort hopp till Integrationspakten fast den hittills har

varit tämligen verkningslös. Vi efterlyser fortfarande rejäla resultat och insatser i Integrationspakten för att den ska vara en effektiv arbetsmarknadsåtgärd. Vi efterfrågar stärkta krav på näringslivet att engagera sig i integrationsprocessen genom att erbjuda fler deltagare konkreta och kvalitativa etableringstillfällen på arbetsmarknaden.

Syftet med Integrationspakten är gott, men det kommer inte att räcka för att lösa hela utmaningen. I första hand måste insatserna som tydligt ger resultat prioriteras så att de nyaste medborgarna snabbt kommer ut i utbildning och arbetsliv.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 141

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Riskerna med den här sortens arbetsmarknadsåtgärder är att de öppnar upp för att människor ska utnyttjas, och risken är att vi får en snedvriden konkurrens på arbetsmarknaden. Företag kan helt enkelt sätta i system att ta in personal som innefattas av den här typen av skattesubventionerade arbetsmarknadsåtgärder i stället för att nyanställa personal som är dyrare. Vi ser även en problematik med att företag som har varit en del av Integrationspakten inte har uppnått kraven på goda arbetsvillkor. De har helt enkelt blivit uteslutna. Det är därför vi förespråkar mer av en centralisering när det kommer till den här sortens åtgärder som ligger under Arbetsförmedlingen.

Fru ordförande! Med det sagt yrkar jag på vår reservation som vi har lagt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 142

A n d r e a H e d i n (M): Ordförande, åhörare! Jag tänker att jag tar vid där arbetsmarknadsborgarrådet avslutade, för Integrationspakten är verkligen värd att lyfta fram.

Stockholm är platsen för alla som kan jobba och vill jobba, oavsett om man är född här eller har kommit hit i vuxen ålder. För att fler ska kunna komma ut på arbetsmarknaden behöver vi hitta nya sammanhang där potentiella arbetsgivare och arbetstagare kan mötas. Men det handlar också om ett forum för Stockholms stad att beskriva hur behoven ser ut och för arbetsgivare att kunna lyfta fram nya idéer. Ett sådant forum är Integrationspakten, och det har den också varit. Det är en möjlighet för offentliga och privata arbetsgivare att vara med och dra sitt strå till Stockholm.

Trots pandemin och periodvis ganska dåliga förutsättningar har Integrationspakten inte bara överlevt utan också växt och utvecklats. I dag är över 300 arbetsgivare anslutna och bidrar med kunskap och engagemang. En av Integrationspaktens absoluta styrkor tycker jag är bredden av arbetsgivare. Offentlig sektor, civilsamhälle och näringsliv är med och bidrar från lokal nivå till internationella företag. Det är en

enorm källa till kraft och potential i detta. Nu tydliggör vi mål och aktiviteter ytterligare för att ta nästa steg.

Jag tror att både Sveriges och Stockholms arbetsmarknad har en lång resa att göra för att sluta det arbetslöshetsgap som finns mellan inrikes och utrikes födda. Jag är helt övertygad om att vi kommer att behöva justera mål och inriktning för olika projekt många gånger framöver men att vi har en väldigt god bas att stå på med Integrationspakten.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 143

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Tack, Andrea, för mycket av det du säger är bra! Det är över 335 företag som är medlemmar i Integrationspakten. Jag har en fråga till dig: Hur många av de här medlemmarna är våra egna kommunala verksamheter?

Jag ställde en fråga också till din kollega. Här har ni radat upp 559 som är matchningsstöd och 347 andra. Men hur många har verkligen fått jobb? Och hur många av medlemmarna från näringslivet i Integrationspakten handlar det om?

Anförande nr 144

A n d r e a H e d i n (M): Tack för din fråga! Karin fick ju i princip samma fråga. Jag hann inte hitta svaret på den medan jag satt i salen, så jag tänker att vi får återkomma med fördelningen när det gäller Stockholms stad och andra. Jag kan inte ge något annat svar än det arbetsmarknadsborgarrådet gav.

Däremot tänker jag att vi behöver utvärdera verksamheten löpande. Jag reagerade på Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen, där man antyder att det är sent att utvärdera en verksamhet efter ett år. Jag tycker precis tvärtom: Det är en hög ambitionsnivå att utvärdera en verksamhet redan efter ett år. Vi ska fortsätta att göra det.

Jag reagerade också på Vänsterpartiets skrivningar när det handlar om att få ut kvinnor på arbetsmarknaden, och jag tänkte att jag skulle passa på att berätta att i september, senast när det var medlemsträff med Integrationspakten, var hela temat att få ut kvinnor med utrikes bakgrund på arbetsmarknaden. Jag hoppas att vi kan fortsätta den dialogen.

Anförande nr 145

S a l a r R a s h i d (S): Om man hade velat utvärdera Integrationspakten hade man kunnat göra det tidigare. Den har inte bara existerat i ett år, utan den har snart existerat i tre år. Hade den funnits en ambitionsnivå från majoriteten att försöka utvärdera och se vilken typ av effekter Integrationspakten har gett hade man gjort detta mycket tidigare. Men det var inte det jag skulle fråga om.

Det jag ska fråga dig om är i stället: Vad är det ungdomar ska integreras till? På vilket sätt är integration viktigt för ungdomar? Då vill jag bara säga att alla arbetslösa ungdomar i den här staden inte är arbetslösa för att de är nyanlända eller på grund av andra strukturella problem som handlar om att de är utrikes födda. Min fråga är därför: Varför urvattnar ni projektet? Vad är det ni försöker uppnå om man inte lyckas uppnå att integrera nyanlända?

Anförande nr 146

A n d r e a H e d i n (M): Jag tror inte att man kan beskriva det som att alla ungdomar har samma behov eller att Integrationspakten är lösningen för alla som står långt ifrån arbetsmarknaden. Tvärtom: Det här ska ses som ett av många olika verktyg för att hjälpa män och kvinnor, personer som har varit längre eller kortare tid i Sverige, ut på arbetsmarknaden. Det här är *en* pusselbit som kan leda till att knyta den där första kontakten med en arbetsgivare, att få ett mentorskap och att på olika sätt få ett större och ökat sammanhang. Där finns det vissa verktyg som passar vissa ungdomar bättre och andra verktyg som passar andra.

Anförande nr 147

Borgarrådet J ö n s s o n (L) Ordförande! Vad gäller sakinnehållet har borgarrådet Karin Ernlund och nu också Andrea sagt allting som behöver sägas. Jag tänkte mer göra reklam för att man inom den här pakten kan dra sitt eget strå till stacken. Jag har nu varit Stockholmsmentor i två omgångar för två olika unga killar, och det har varit väldigt roligt. Vi har träffats ungefär en gång i månaden, och däremellan haft lite telefon- och sms-kontakt. Det som är roligt är att när vi har börjat på våren har de haft väldigt mycket funderingar kring vad de ska bli, hur de kan söka sig vidare i studiesystemet och så vidare. Som gammal lärare och rektor har jag givetvis hela tiden tjatat om vikten av att göra sina läxor, satsa i skolan och så vidare. Till min stora glädje har båda gått vidare inom utbildningssystemet. Den senaste håller nu på att utbilda sig till sjuksköterska, vilket ju är ett jättebra yrke. Vi behöver fler sjuksköterskor!

Det är mycket enkelt att vara en sådan här Stockholmsmentor, och jag tycker att fler här inne och även på andra håll ska bidra till detta. Det är ett enkelt sätt att guida in en person, antingen ung eller vuxen, i vårt samhälle, att prata svenska och att bidra till de här unga människornas framtid i vårt land. Man får också en hel del ut av det själv, så det kan jag rekommendera alla att göra.

Anförande nr 148

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande och åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till vår gemensamma reservation med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

Det är klart att det är bra med alla försök att få människor i arbete som inte har det. Det tänker jag ändå att jag vill säga. Det som är tydligt med Integrationspakten är

kanske att man skulle behöva titta på vissa målgrupper lite tydligare. Vi saknar en tydlig inriktning på exempelvis utrikes födda kvinnor eftersom man vet att de står längst ifrån arbetsmarknaden. Jag tycker att det hade varit bra om det hade varit en tydligare inriktning i Integrationspakten. Det vi har sett tidigare är att man behöver jobba med uppsökande verksamhet, vilket finns i form av Stadsdelsmammorna och så vidare. Men man borde kunna koppla ihop det på ett bättre sätt även här.

Sedan är det svårt att säga utifrån vad man nu har utvärderat vad detta har gett. Men det är klart att också jag förstår att saker kan behöva mer tid på sig. Frågan är väl hur effektivt det här har varit. Det är ändå uppenbart att man behöver slipa på vissa saker. Det var väl inte optimalt med Foodora, till exempel, för att man inte har några vettiga avtal. Vi vill inte gå in i företag som behandlar sina anställda illa; det hoppas jag att vi kan vara överens om.

Det är bra om ni tydliggör på vilket sätt ni behöver förbättra detta för att komma åt de fel och de målmissningar som blir. Jag tycker som sagt att allting som gör att vi har fler stockholmare som kommer i jobb är bra. Men då måste vi se till att man når dem som är svårast att nå och som har störst behov och att man också når dem på ett sätt så att de faktiskt inte blir utnyttjade på arbetsmarknaden. Det är annars risken om man har företag som inte har ordentliga avtal för att ge sina anställda en dräglig arbetsmiljö.

Anförande nr 149

P e t r a G a r d o s E k (M): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Det är så roligt att höra argument för hur hemskt det här projektet är. Jag förstår inte varför det ena måste utesluta det andra. Jobbpakten är väl klockren på sitt sätt; sedan finns det tusen andra saker man kan göra för att få folk i arbete. 200, 250 eller var det 300 personer som de facto arbetar – är inte det bättre än noll? Det måste det ju ändå vara. Tänk – de här personerna kanske kan köpa sitt eget hem med äganderätt! Det är helt galet! Alla kanske dessutom blir kriminella eftersom de har en äganderättsbostad.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 150

O r d f ö r a n d e n : Jag vill påminna fullmäktige om att debatten inte handlar om ägarlägenheter utan om Integrationspakten.

Anförande nr 151

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Det är klart att de åtgärder från stadens sida som ger resultat är jättebra. Men vi ser inte några resultat från Integrationspakten, och vi har siffror som vi inte vet varifrån de kommer. Vi vet inte vilka det är som har fått jobb – är det genom kommunens egen verksamhet eller andras? Det är jättesvårt att veta vad som ger någonting. Men samtidigt handlar det om vad det finns för kompetens hos de företag som är medlemmar i

Integrationspakten. Vi vet inte det. 335 medlemmar – vad vet vi om deras kompetens?

Anförande nr 152

P e t r a G a r d o s E k (M): Jag förstår inte. Var det inte så att borgarrådet svarade just på detta? Hon nämnde inte den exakta siffran, men hon svarade väl i alla fall att de flesta inte var i Stockholms stad. Så uppfattade i alla fall jag svaret.

Jag förstår inte heller riktigt vad du menar med kompetens hos medlemmarna. Förklara det, för jag förstår inte! Jag förstår nu av ordföranden att ledamoten inte får svara, så jag tar tillbaka frågan i min kontrareplik.

Anförande nr 153

J o a k i m H e d e l i n (-): Fru ordförande, ledamöter! Först: Kredd till Jan Jönsson – klockrent! Många behöver göra det jobb du gör.

Det är jätteviktigt att alla de här människorna kommer i arbete. Vi behöver skattebetalare. Men det fuskas ganska mycket. Jag har själv insikt i byggbranschen, och det är inte bara företag utan även enskilda som fuskar. Man ser till att skicka folk på utbildningar, och man ger dem inte riktiga anställningar. Vi har folk som gör de här kurserna och försöker ta sig in på arbetsmarknaden men som kanske inte ens är intresserade av att få ett jobb.

Det jag skulle vilja veta innan vi yrkar bifall till detta är: Hur kontrolleras verksamheten? Hur mycket pengar är det som försvinner från kärnverksamheten?

Anförande nr 154

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Tack för debatten! Jag noterar att vi ändå allihop verkar vara överens om att själva Integrationspakten är någonting bra. Jag hör hur ni vill jaga på för att få mer resultat. Jag antar utmaningen, men jag vill också utmana er. Jag hör väldigt mycket kritik från talarstolen: Det är inte tillräckligt mycket resultat, det är inte tillräckligt mycket verkstad och man borde göra mer. Men snälla, kom inte bara med kritik! Kom med konkreta förslag på andra åtgärder, så kan vi säkert också hitta sätt att implementera dem! För det här är ett ständigt pågående arbete som bygger väldigt mycket just på nätverkande, dialog, samtal och kunskap.

När det gäller konkreta resultat räknade jag upp ett antal sådana. Det kan låta som att det är ganska lite, men det är konkreta resultat. Det är också de resultat som vi faktiskt kan mäta. Det är individer som finns i våra verksamheter och som matchas ut i jobb hos privata företag. Sedan händer det en massa andra saker när människor möts och får samtala med varandra. Då skapas nya arbetssätt och nya nätverk. Det här arbetet stannar inte bara vid stadens jobbtorg, utan jag tror att det skapar väldigt mycket mer resultat men som samtidigt är svårt för oss i staden att mäta.

Jag vill också poängtera att det här inte är hela arbetsmarknadsförvaltningens arbete, utan det är ett arbetssätt som vi implementerar i den ordinarie verksamheten. Sedan pågår också massor med annat arbete. Vi har stadsdelsmammor, och vi har branschråd som samarbetar med våra yrkesutbildningar för att vi ska säkerställa att de verkligen ger de kunskaper som behövs på arbetsmarknaden. Om vi börjar räkna konkreta resultat där kommer vi att komma upp i väldigt höga siffror på hur många människor vi hjälper att komma i arbete. Vi har också massor med jobbparterskap på våra jobbtorg som inte är inräknade i Integrationspaktens medlemsregister.

Jag hör vad ni säger, och jag tycker att det är roligt att det finns ett starkt engagemang. Men kom med förslag och inte bara med kritik, så ska vi nog kunna se till att göra ännu mer verkstad!

Anförande nr 155

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande och Karin! Det är viktigt med resultat i verksamheter och åtgärder som staden har. Det är därför vi tjarar om resultat. Vi vet vilka som ger resultat. Vi har Stockholmsjobben, som är mycket populära och som kan ge fler arbete. Du vet själv! Vi har andra åtgärder som riktar sig till ungdomar. Vi har massor med annat.

Det är därför vi frågar. Ska vi satsa våra skattepengar på en sådan här verksamhet och sådana här åtgärder måste vi ställa krav på resultatet. Det är därför vi tjarar. Det är därför vi vill att man ska kolla medlemmarna i Integrationspakten. Vad finns det för kompetens hos dem? Hur länge har de jobbat? Vi vet att Arbetsförmedlingens stöd och matchning har kraschat. Nu är det Rusta och matcha. Är det samma väg som staden ska gå?

Anförande nr 156

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Verkligen – vi ska följa upp! Det är precis det som vi gör, och det är också därför jag kan redovisa precis hur många jobb som har matchats och precis hur många mentorskap som vi har matchat. Men som jag också har sagt är det här *en* del av arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag. Vi har väldigt många andra saker också, som inte syns i de här siffrorna.

Det som kanske är ännu viktigare är det som sker utanför våra verksamheter när företag börjar prata med varandra. Under pandemin hittade till exempel hotellföretag vård- och omsorgsföretagare och såg själva – utan att staden lade sig i – till att snabbt bilda hotellpersonal för att de skulle kunna börja jobba inom vården och omsorgen. Det händer väldigt mycket saker i medlemsnätverket som vi inte får in i våra siffror och i vår statistik. Men det är också det som är hela poängen: Staden kan inte göra allt.

Anförande nr 157

S a l a r R a s h i d (S): Jag började mitt inledningsanförande med att säga att vi socialdemokrater alltid välkomnar alla mål som syftar till att korta vägen till arbete, svenska språket och egenförsörjning – med andra ord att försöka se till att fler kan vara en del av samhällskontraktet och att fler kan integreras inom vårt samhälle. Det är inte det vi är emot, precis som du antyder.

Men det är klart att det sticker i ögonen när man i år efter år inte har gett jobbtorgen de resurser och medel som hade behövts. Och när vi pratar om beprövade metoder och förslag som ger bra resultat är det ju det som jobbtorgen sysslar med. Det är evidensbaserat. Det är det som leder till att vi kan få ut fler människor i arbete. Vi är för att Integrationspakten ska finnas. Det är självklart. Men då kan man inte samtidigt alltid dra ned på andra områden som har varit nödvändiga eller låta bli att ge dem tillräckligt med medel.

Anförande nr 158

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Vad är det som sticker i ögonen när vi inte har några köer till jobbtorg och när vi ser till att alla som skrivs in på jobbtorg får en individuell handlingsplan inom fem dagar? Vad är det som sticker i ögonen när vi inte har några köer till våra komvuxutbildningar och till våra yrkesutbildningar? Så länge vi har tillräckligt många sökande startar vi utbildningarna. Vad är det som sticker i ögonen när vi samverkar med det privata näringslivet för att skapa innovation och nätverk för att öka kunskapen och kompetensen? Det är så många som vill, men det är också väldigt många som efterfrågar mer kunskap och mer kompetens. Det är inte alltid enkelt.

Jag förstår faktiskt fortfarande inte vad som är Socialdemokraternas arbetsmarknadspolitik förutom att ni vill göra allt det som vi redan gör. Ni vill satsa mer pengar, men ni redovisar aldrig vad ni vill göra med de extra pengarna. Välkommen tillbaka till debatten med lite konkreta förslag!

Anförande nr 159

J o a k i m H e d e l i n (-): Det är nog självklart att vi måste lägga pengar på den här verksamheten. Det är det ingen som ifrågasätter. Jag kan förstå att borgarrådet inte kan ge mig en siffra, men är det din uppfattning att det förekommer fusk eller att det inte gör det? Och den viktigaste frågan: Hur kontrollerar ni verksamheten?

Anförande nr 160

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack för frågorna, även om jag inte är helt säker på att jag förstår frågan när det gäller fusk! Det enda krav som vi ställer på de företag som är medlemmar i Integrationspakten är att de vill vara med och korta vägen och skapa fler jobb för dem som står utanför. Det är kravet för att bli medlem.

Om man sedan ska gå vidare och samarbeta med staden måste man uppfylla alla de regler och riktlinjer som vi har antagit här i kommunfullmäktige i våra inköpsprogram och upphandlingsriktlinjer. Det är precis samma regelverk som gäller i all ordinarie verksamhet.

Jag tror att du också hade en fråga om kostnader. Jag har det inte exakt i huvudet, men det går att läsa i våra budgetar som vi har lagt här i kommunfullmäktige. Jag tror att det var 4 miljoner 2021, om jag inte minns helt fel. Men det går alltså att läsa.

§ 32 Nolltaxa under hela året för föreningars barn- och ungdomsverksamhet i stadens anläggningar

Anförande nr 161

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Borgarrådet vet hur överlycklig jag är över det här beslutet. Som Daniel Helldén sa: Det här är ett otroligt bra ärende på idrottssidan! Stockholmsidrotten har under pandemin lidit av sviktande medlemsantal och en jobbig ekonomisk situation. För att idrotten inte ska hamna långt efter behöver vi öka stödet till den i flera år framåt och ge föreningarna en ärlig chans att starta om efter pandemin. Det här är ett väldigt specifikt ärende, och jag är jätteglad att majoriteten tillsammans med idrottsborgarrådet Karin Ernlund har gjort det här till ett eget beslut. Jag har ingenting annat att säga än att man är glad när man i minoritet får med någonting man vill ha.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 162

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Det här är en jättefin julklapp som vi här i fullmäktige ger till Stockholms barn och unga. Detta är ett stort och viktigt beslut. Jag tycker egentligen inte att vi i politiken ska ha en åsikt om vilken tid på året barn idrottar, och jag vill att fler barn ska ha möjlighet att idrotta året runt.

Pandemin visade väldigt tydligt idrottens enorma kraft – idrottens enorma kraft att både ställa om och, kanske framför allt, ställa upp för alla barn och unga under en väldigt svår tid. Det här visade också möjligheterna som idrotten har. Smittspridningen brydde sig inte om säsongerna som vi här i kommunfullmäktige en gång i tiden fattade beslut om, utan vi har under förra året trixat och fixat så att det blev möjligt för till exempel ishockeyn att träna ända in på tidigare sommaren med nolltaxa.

Vi har också sett till att vi har plogat mer än någonsin utomhus under den här tiden för att ge fler möjlighet att träna utomhus. Vi har sett till att lysa upp fler bollplaner utomhus för att verkligen tillgängliggöra utomhusidrotten. I dag tar vi ett stort och viktigt steg, och det är att vi gör det kostnadsfritt för alla barn och unga att idrotta i Stockholm under hela året. Jag vill särskilt tacka för att vi får möjlighet att göra detta enigt över blockgränserna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 163

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Jag tror att det här är ett väldigt viktigt beslut. Men jag ska ändå hålla lite smolk i glädjebägaren och höja ett varningens finger. Jag

vill trycka extra på det som sas i idrottsnämnden när vi hanterade frågan: Det är viktigt att det här utvärderas för att se vad det får för effekter.

Det finns en risk att detta leder till en tidig specialisering, där man tar samma idrott och fortsätter med den året runt. När vi har tillfällig nolltaxa, som nu, har det bland annat lett till att sexåringar har fotbollsträning året runt. Just nu är de i idrottshallar, och till våren går de ut på konstgräs. Vi vet att tidig specialisering, där man kör en och samma idrott, leder till fler skador och till att man tröttnar snabbare på sin idrott. Man blir också sämre på den. Man blir bättre om man har flera idrotter. Forskningen är jättetydlig med att det är bra att ha flera idrotter och ett allsidigt idrottande.

Vi ser redan i dag att barn slutar för tidigt med idrott. Detta skulle jag verkligen vilja att vi tar vara på och följer upp. Från och med elva års ålder börjar folk sluta idrotta. När det gäller barn i Stockholms är puckeln, som man brukar tala om, i elvaårsåldern, och sedan minskar idrottandet. Jag är lite rädd för att de sexåringar som i dag spelar fotboll året runt och inte börjar med någon vinteridrott kanske kommer att lägga av lite tidigare. Det är i alla fall vad forskningen säger.

Jag tycker att ni ska läsa Riksidrottsförbundets kampanj *Min andra idrott*. Där pratar man mycket om det här och fokuserar just på nyttan av allsidig träning. Man tar upp exempel som Mikael Tornéus, Sveriges bästa längdhoppare, och att han upp till 18 års ålder spelade fotboll och jobbade med taekwondo. Man pratar om Charlotte Kalla, som spelade basket långt upp i tonåren. Det allsidiga idrottandet är så viktigt.

Men rätt hanterat kan det här beslutet bli väldigt bra. Det kan sänka trösklarna, det kan göra det billigare att idrotta och det kan stärka föreningarnas ekonomi. Men fel hanterat, och om vi inte vidtar andra insatser för att se till att tidig specialisering inte förekommer, kan det också bli ett dåligt beslut.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag, och så fortsätter vi att jobba hårt för ett allsidigt idrottande här i Stockholm!

§ 33 Stockholms stads strategi för nattklubbar och livescener

Anförande nr 164

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var med anledning av att jag visste att mina två jätteviktiga strategier låg sist på dagordningen som jag verkligen ville att vi skulle få tid till detta. Jag var orolig för att luciatåget skulle komma för tidigt!

Det är som jag brukar säga: En stad som lever och låter är en stad som mår bra. Stockholm ska vara en rolig, attraktiv och kreativ stad. När vi kom till makten 2018 tog jag direkt tag i att utveckla och säkra nattlivets plats i Stockholm. Vi har slitit, och vi har opinionsbildat. Mina medarbetare och mina grönblå kollegor har lyckats rädda flera av stadens mycket uppskattade scener – både små och stora. Under pandemin har stadens förvaltningar jobbat hårt och flitigt med att arbeta snabbt för att hjälpa Stockholms kulturliv att komma på benen igen efter pandemin.

Detta gör vi för att vi tar utvecklingen av Stockholms och Sveriges musik- och kulturliv på största allvar. Vad vore en storstad utan den attraktionskraft, livskvalitet och kreativitet och de jobb som de växande kulturella kreativa näringarna tillför staden? Alla ska ha rätt att fritt utöva sin konst och hitta sitt eget uttryck. Den kreativa glöden växer när man får spela musik och visa sin konst inför en publik, oavsett om det är 10 eller 10 000 personer i publiken.

På Stockholms nattklubbar och livescener sliter ljudtekniker, videokonstnärer, krogpersonal, graffitikonstnärer, bokare, discjockeys och musiker för att skapa oförglömliga stunder. I mötet med Stockholms närmast explosiva tech-, mode- och dataspelsscen uppstår kreativ magi. Detta måste staden värna och uppmuntra. Stockholm ska vara en nattklubbs- och livescensvänlig stad, för Stockholm måste vara en möjliggörare och inte en bromskloss. 2019 gav vi staden i uppdrag att utreda och undersöka förutsättningarna för stadens livescener. 2020 la vi stort fokus på de problem och möjligheter vi såg i utredningen, och vi gav staden i uppdrag att främja fler kulturlokaler och scener och underlätta för kulturaktörer att tillfälligt nyttja rivningsfastigheter, outnyttjade platser med mera.

Det var ett helhetsgrepp som resulterade i den strategi som vi ska fatta beslut om här i kväll. Det ska vara enkelt att etablera och driva livescener i Stockholm. Vi ska guida, vägleda och stötta alla kreativa och företagsamma eldsjälur, ofta unga och ofta utan tjocka plånböcker eller tjocka telefonböcker, när diverse lagar och regler krockar med varandra och gör det svårt för de här aktiva människorna att förverkliga sina idéer. Olika delar av staden ska jobba tillsammans för tydligare, mer samordnade och mer proaktiva tillstånds- och tillsynsprocesser. Vi ska ha effektiva kontaktvägar. Där har vi vår kulturlotsfunktion, som ska vara det främsta kontaktleddet för de kreativa aktörerna. Vi ska ha nattklubbs- och livescensverksamheter och uppmuntra till stadens egna verksamheter, i våra egna lokaler och på stadens egen mark.

När vi tog fram uppdraget visste vi inte att vi några månader senare skulle stå inför ett helt lamslaget nattliv. Nu tar vi de nya premisserna på allvar. Vi ska se till att våra nattlivsaktörer får allt det stöd som den här strategin kan bidra till för en enklare och snabbare återstart för Stockholms kulturliv.

Därför är det för mig som kulturborgarråd och centerpartist en stor ära att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag för Stockholms och kanske Sveriges första strategi för nattklubbar och livescener.

Anförande nr 165

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är såklart också glad att det tas fram en strategi. Jag tänker att hela scendöden och den oro som många klubbarrangörer känner är någonting som vi alla delar. Därför blir jag också glad när jag hör kulturborgarrådet säga att medarbetarna har räddat flera scener. Jag tycker att det vore härligt att få höra vilka scener det är som ni har räddat.

Anförande nr 166

Borgarrådet N a d d e b o (S): Det kan jag absolut berätta. När det gäller Debaser Strand vid Hornstulls strand har vi varit med och sett till att de inte behövde stänga ned under den tid som vi skulle kontrollera vägbanan, bland annat. Det var ytterligare en scen i ytterstaden – Melodybox – som vi såg till att vara extra kreativa med när vi skulle läsa de olika avtalen.

Jag brukar säga att alla medarbetare gör sitt allra yttersta för att uppfylla sin roll. Men ibland gör de här stuprören det omöjligt att orientera sig för aktörerna. Karin och jag brukar säga: Nu hör de av sig – då har man väl spelat Sänka skepp med dem igen! Det måste vi sluta med som stad. Vi kan inte bara skjuta det här till någon annans bord, utan vi måste ta näringen på allvar och se till att göra allt för att vara möjliggörare och inte vara stoppklossar i det här fallet.

Anförande nr 167

M i c k e S e i d (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Här står jag med mitt tal på två minuter, men hur följer jag upp kulturborgarrådets brandtal? Jag kan väl inte göra mycket annat än att hålla med, för jag vill inte vara den som gör att det inte blir något luciatåg i år. Jag tycker att det är ett lysande förslag som vi har jobbat fram, och jag vill bara säga att jag stod här för sju år sedan och tyckte att detta var en bra idé. Och nu har den blivit verklighet.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 168

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Ursäkta att jag fördröjer luciatåget lite grann, men i alla fall: Vi har inte på något sätt reserverat oss mot strategin utan lämnat ett särskilt uttalande. Det är naturligtvis stora utmaningar.

Jag kan dock inte låta bli att lyfta Birkaterminalen, eftersom jag trots allt har skrivit en interpellation, som jag fortfarande inte har fått svar på, när det gäller just den. Jag var där när det var Market Art Fair i Birkaterminalen, och jag tänkte: Det var en så himla bra idé som jag hade om den här terminalen! Det borde väl vara ett bra ställe för er att fortsätta utveckla. Jag tänker att ni kommer att säga: Jättebra, vi är helt överens om det här! Men det kanske ni inte kommer att säga.

Anförande nr 169

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Torun! Det är jättebra att du tror att den här idén är din! Den är inte heller min. Vi har en hel rad med aktörer som vår kulturlots har arbetat med för att stötta dem i det här arbetet. Den marknad som du deltog i var ett steg i detta, och jag vet att det finns många fler aktörer. Vi jobbar stenhårt på detta, och jag lovar dig att så fort vi har någonting klart kommer kulturborgarrådet att tala inför världspressen och redovisa detta. Vi har mycket spännande på gång i denna anläggning. Men det var varken din eller min idé, får jag understryka.

Anförande nr 170

Borgarrådet B o u c h e r (V): Absolut – jag vet att det inte är min idé! Men det var jag som skrev interpellationen.

Anförande nr 171

U l f W a l t h e r (S): Jag var i Slaktkyrkan, en klubb i Slakthusområdet, för några år sedan. Då upptäckte jag ganska snabbt att jag nog kände mig mer hemma i soffan framför *På spåret* än på det svettiga dansgolvet.

Men det finns andra som behöver livescenen. För oss socialdemokrater är klubb- och musikscenen en viktig del av kultur- och nöjesutbudet i Stockholm. I vår vision om femtonminutersstaden behövs klubbarna och scenerna även utanför tullarna, exempelvis i Slakthusområdet också efter att det har bebyggts med nya bostäder. På förra fullmäktige talade vi en del om kulturhus och vikten av mötesplatser. Där nämnde jag att det för kulturen inte räcker med formuleringar i ett strategidokument; det måste också till verkstad. Då blir det viktigt att säkra förutsättningarna. Det måste finnas lokaler för scen och klubbar att tillgå. Lokalerna får gärna ägas av en privat fastighetsägare.

Gemensamt för klubblokaler och scener är dock att det ofta rör sig om stora ytor som en stor del av tiden står tomma, även om det finns ambitioner att fylla dem med annan verksamhet. När nyttjandegraden blir låg kan det innebära svårigheter att ta ut en tillräcklig hyra. Det här är ett problem som gör att staden måste ha en backup-plan och ett tänk för att se till att lokaler byggs eller finns kvar även när det kan finnas annat som är mer lönsamt för en fastighetsägare.

En del av backup-planen handlar såklart om finansiering till det fria kulturlivet. Den andra delen är att det när det byggs nytt måste säkras att det tillkommer nya lokaler. Här har strategin en ambition som jag välkomnar, men jag blir också lite orolig för att den bygger på en missuppfattning – detta eftersom det talas om att det i planbestämmelser ska anges verksamheter som nattklubb och livescen. Planbestämmelserna tar stadsbyggnadsnämnden. Det går förvisso i teorin att skriva så i planbestämmelser, men då är det för sent att väcka frågan. Den måste tas in redan i markanvisningen när avtal skrivs, det vill säga i exploateringsnämnden. Det finns få byggare som när de redan har fått marken plötsligt vill bygga mindre lönsamma lokaler för klubb- och musikscener. Att det är för sent är exempelvis något vi kan se på Årstafältet, där det nu inte finns möjligheter att ordna med en större scen. Tåget har alltså allt som oftast gått när det kommer till stadsbyggnadsnämnden.

Viktigt att tänka på är också att det kan vara svårt, även om man är ute tidigt, att över huvud taget finna fastighetsägare som vill bygga eller hyra ut lokaler till klubbar. Därför måste staden kunna arbeta genom sina verktyg, som i huvudsak utgörs av allmännyttan och centrumområden. Men det förutsätter i sin tur också att staden har de här kvar under sin kontroll.

Jag hoppas att kulturförvaltningen inser det här trots sitt sätt att formulera sig i strategin. Men denna förhoppning ska vi bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 172

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag delar helt din åsikt, Ulf, att det är hela staden som behöver agera i detta ärende. Det är därför strategin är på fullmäktiges bord. Den kommer att stödja all den verksamhet som vi kommer att jobba med oavsett om det är exploateringsnämnden eller stadsbyggnadsnämnden som ska jobba med detta.

Det vi också gör är att arbeta utifrån kulturkalkylen, där man kan beräkna det värde som en kulturlokal bidrar med utöver det exakta nominella värdet. Det är viktigt för att man ska kunna fatta rätt beslut med rätt underlag. Kritiken brukar vara att kulturen är viktig för sin egen skull. Ja, men i det här fallet är kulturen faktiskt också bärare av ett värde in i stadsbyggnadsprocessen. Det vill vi synliggöra genom att jobba med kulturkalkylen.

Jag var ute och träffade Atrium Ljungberg och Stockholms konstnärliga högskola och försäkrade mig om att de stora scener som man kommer att bygga, dels en teaterscen, dels en operascen, i det nya hus som ska byggas där ute också kommer att vara tillgängligt för andra aktörer att hyra och använda.

Anförande nr 173

U l f W a l t h e r (S): Tack, det där låter ju fantastiskt! Jag tror att du sa Slakthusområdet när du nämnde Atrium Ljungberg, eller var det någon annan plats du nämnde?

(Borgarrådet N a d d e b o (C): Det ska ligga på Slakthusområdet, ja.)

Vad härligt! Där finns det i planerna, och det är jättebra. Där har man börjat tidigt, och det var därför jag blev lite orolig för hur det formulerades i strategin när man pratar om planarbetet. Det kommer ju så pass mycket senare. Det var det jag ville belysa: Man måste ta det redan när man jobbar med avtal och markanvisning. Det var den ena delen.

Den andra del som jag vill understryka när vi pratar om kulturkalkyler och viktiga underlag är att man för att uppnå en femtonminutersstad också kan överväga att se till att göra en ordentlig inventering av hela staden. Då ska man ringa in var det saknas stora livescener och möteslokaler, till exempel, och jobba utifrån detta. Då kommer man att få bra kvalitet och verksamhet, tror jag.

§ 34 Mer relevant än någonsin – biblioteksplan för Stockholms stad 2022–2025

Anförande nr 174

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu ska jag börja med att citera: ”Möjligheten att kunna läsa utan att överväga om man har råd, den magiska känslan för ens barn att få röra sig fritt bland hundratals böcker och få bläddra och välja. Så mycket glädje och nyfikenhet som väcks av ett biblioteksbesök!”

Det är en av många röster som har fått komma till tals i den nya biblioteksplanen för Stockholms stad. Biblioteksplanen har titeln *Mer relevant än någonsin*, och det tycker jag säger väldigt mycket om planen. Bibliotekens roll som samhällsviktig aktör har under flera år framträtt alltmer. Under pandemin blev det extra tydligt. Då fick vi se att det var till Systembolaget och till biblioteken som folk köade. När annat i samhället stängde ned var det många som sökte sig till de öppna biblioteken.

Men det ökade behovet av bibliotekens samhällsviktiga funktion såg vi redan före pandemin. Många människor behöver biblioteken för att kunna delta i samhället, för att söka kunskap, litteratur och information, för att använda en dator, kopiera, skanna och söka jobb och utbildningar och ha en dialog med myndigheter och förvaltningar. Behovet är extra stort i vissa stadsdelar.

Nu lägger vi fram en biblioteksplan som tydligare kan möta förändrade behov i användarbeteenden. Vi slår fast att stadens bibliotek har i uppdrag att erbjuda grundläggande medborgarservice i form av datorer, skrivare och kopiatorer för att motverka ett digitalt utanförskap.

Men planen befäster även bibliotekets läsfrämjande uppdrag, speciellt i samarbete med stadens förskolor. Att tidigt erbjuda barn ett brett utbud av litteratur och läsfrämjande aktiviteter har stor positiv effekt på språkinläringen. Därför satsar vi mer resurser och permanentar pilotverksamheten kring förskolebiblioteken för att skapa fler lockande läsmiljöer och inspirera barn att läsa samtidigt som vi involverar föräldrarna i barnens läsning.

Våra bibliotek är älskade rum i vår stad. Många har en relation till sitt närmaste bibliotek, eller så kanske man har den där romantiska bilden av sin barndoms eller ungdoms bibliotek. För mig var biblioteket en tillflyktsort som mobbad i min ungdom. Tänk att få krypa upp i Aaltofåtöljen med Kamratposten och läsa Kropp- och knoppspalten eller att med bibliotekariens hjälp dechiffrera bibliotekets klassifikationssystem så att man visste var ens favoritböcker stod! Mina favoritböcker fanns under bokstaven K.

Ibland upplever jag att man i den politiska biblioteksdebatten tar sin utgångspunkt i sin egen barndoms bibliotek. Man minns sitt bibliotek som ett tempel fullt av böcker. Men i dag är biblioteken så mycket mer än bara böcker. Böckerna, läsningen och

litteraturen utgör givetvis stommen, men det är så mycket mer – alltifrån de 8 000 programaktiviteterna, e-medier, läsläsning och ett stort samarbete med civilsamhället. Med den här planen lägger vi grunden för dagens och framtidens bibliotek.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till en ny biblioteksplan för Stockholm, mer relevant än någonsin!

Anförande nr 175

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Biblioteken har ett lagstadgat ansvar och är en betydelsefull motor i ett demokratiskt samhälle. Det om något har också blivit uppenbart, för att inte säga övertydligt, under pandemin. Jag tror att vi är väldigt överens om detta. Det är väl också vad rubriken *Mer relevant än någonsin* syftar till. Vi har verkligen upptäckt det.

Med detta sagt har bibliotekens roll som social verksamhet också blivit mycket tydligare. Där behöver samhället börja komplettera upp biblioteket. Biblioteket är öppet och tar emot alla människor. Men samhället behöver komplettera med till exempel medborgarkontor i ännu större utsträckning. Det är bra att vi har påbörjat detta arbete. Jag har ett svagt minne av att det före 2006 fanns ganska många medborgarkontor. Sedan försvann de, men nu är de på väg tillbaka. Det är bra.

Vi vill också understryka att det för detta också behövs ganska starka resurser. I juni gjorde Svensk biblioteksforening en utredning av bibliotekens ekonomi i Sveriges samtliga kommuner. Det är en väldigt intressant och ambitiös utredning. Läs den! Men där blir det också tydligt att vi har färre bibliotek och färre bibliotekarier i förhållande till vår befolkning i Stockholm än genomsnittet i Sverige. Naturligtvis bor alla människor närmare sina bibliotek i Stockholm, men det behövs ändå många bibliotekarier och många bibliotek. De fyller verkligen en väldigt viktig funktion, som Jonas också underströk i sitt anförande.

Man behöver biblioteksnoderna, som lyfts fram väldigt bra i planen. Men det behövs också små bemannade och öppna bibliotek i närområdena över hela staden. Det är viktigt för en demokratisk process, det är viktigt ur ett integrationsperspektiv och det är viktigt över huvud taget. Det är fullständigt omöjligt att övervärdera hur viktiga biblioteken verkligen är i ett demokratiskt samhälle och i ett Stockholm som är så fullt av olika sorters människor från olika landsändar och från olika världsdelar.

Anförande nr 176

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande och Torun! Jag kanske begärde replik lite tidigt, för jag tänkte att det skulle komma en vanlig tirad om nedskärningsargument. Men jag vill bara understryka att när det gäller resurstillgången har vi under den här mandatperioden i det grönblå styret tillsammans prioriterat att öka resurserna med 58 miljoner kronor på våra bibliotek. Vi tillför alltså resurser, och det är 10 miljoner kronor mer till biblioteken än ni tillförde när ni styrde i majoritet.

Jag tycker att det här är en prioritering från vår sida. Vi har verkligen prioriterat, och vi har också vågat göra omorganiseringar och omstruktureringar så att våra resurser verkligen ger innovativa bibliotek. Man har möjlighet att med de här förstärkningarna innovera bibliotek, och dessa har ni tyvärr strukit när det handlar om budgetsidan. Vi vill ha ännu bättre moderna bibliotek framåt.

Anförande nr 177

Borgarrådet **B o u c h e r** (V): Jag kom på att jag glömde yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, så jag passar på att göra det nu i min replik.

Jag tror att det hade varit lättare för er, och något mindre uppförsbacke, om ni inte hade skurit så väldigt mycket i början av den här mandatperioden.

Anförande nr 178

M i c k e S e i d (MP): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! På väg upp till talarstolen fick jag en blick av fru ordföranden som säger mig att jag bara ska yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och därmed tacka för i kväll.

Anförande nr 179

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag kommer däremot att fylla upp min talartid, för jag tycker att det här är ett av de viktigaste ärenden vi beslutar om – bland väldigt många andra mycket viktiga ärenden.

Biblioteken har kanske lite oväntat varit en av de hetast debatterade frågorna den här mandatperioden. Men givet hur den började är det kanske inte så oväntat. Precis som Torun Boucher sa ligger Stockholm i genomsnitt på hälften så många bibliotekarier per invånare som snittet i landet. Antalet minskade kraftigt efter 2018. Det var stora demonstrationer eftersom 34 tjänster på biblioteken satsades upp i och med majoritetens första budget.

Vi är överens om att biblioteken måste vara mer relevanta än någonsin med sitt samhällsviktiga och omfattande uppdrag, inte minst i en tid när vi återigen ser att klassklyftorna i läsandet har ökat. Men jag vänder mig starkt emot beskrivningen av att biblioteket mitt i byn har spelat ut sin roll. Kanske är det precis tvärtom – att vi i dagens Sverige och i dagens Stockholm verkligen behöver ha biblioteket mitt i byn som mötesplats och som en plats tillgänglig för barn som ännu inte reser ensamma i kollektivtrafiken. Biblioteken ska tillhandahålla datorer och annan informationssökning för dem som fortfarande i vår stad inte har detta i sitt hem. Inte minst ska de erbjuda en plats för studiero för alla de barn som inte kan finna det i sina hem.

Givet att biblioteket har varit en av de stora budgetfrågorna under mandatperioden är det fortfarande så att vi ser en oro i att man så tydligt i biblioteksplanen flyttar fokus från biblioteket mitt i byn till noderna. Med det sagt vill vi självklart se biblioteket

mitt i byn stärkas med noder, och det kommer att kräva stora resurser till våra bibliotek framöver.

I vår reservation, som jag vill yrka bifall till, finns också en stor del om vikten av att ha litteratur, och inte minst barnlitteratur, i bibliotekens kontinuerliga utbud så att inte allt material blir flytande.

Jag yrkar alltså bifall till vår och Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 180

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Det är lite tröttsamt, Emilia, att höra den här kritiken. Det känns lite som gammal skåpmat från 2019. Det är som att ni bara upprepar skivan om och om igen. Jag tycker att ni ska uppdatera talepunkterna, för en lögn blir inte mer sann bara för att man upprepar den.

Men det är klart – ni är inte så intresserade av att innovera biblioteken. Ni vill inte göra strukturförändringar. Ni vill inte att vi ska gå in i framtiden med det moderna sättet att se, där man till exempel har en friflytande biblioteksmediestruktur som gör att alla böcker blir tillgängliga i hela staden. Jag förstår att ni inte vill göra det. Vi har gjort de här organisationsförändringarna, som faktiskt dåvarande borgarrådet Olle Burell sa behövde göras – vissa av dem. Detta behöver man göra för att kunna ha innovationskraft och kunna satsa resurser. Annars hade alla de resurser vi har satsat bara gått till att hålla näsan ovanför ytan.

Anförande nr 181

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är självklart helt överens med Olle Burell om att vi behöver mer digital litteratur och hela tiden behöver utveckla våra verksamheter. Men jag är också helt säker på att jag och Olle Burell är överens om att läskollo inte är förpassat till historien eller att färre bibliotekarier skulle innebära ett moderniserat bibliotek eller, för den delen, att ens bibliotek mitt i byn håller stängt på fredagar varje vecka. Det är inte att modernisera och – vad det nu var du kallade det för – innovera biblioteken. Det är bara ett sätt att minska resurserna och ett sätt att minska tillgängligheten.

Jag vill verkligen med emfas yrka bifall till vår reservation och känner mig helt trygg i att jag och mina partikamrater delar den övertygelsen.

Anförande nr 182

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande och åhörare! Jag tycker att det är härligt att höra kulturborgarrådet prata så engagerat om biblioteken. Jag uppskattade ditt anförande, Jonas. Men du måste ändå tugga i dig att ni får kritik för att ni gjorde nedskärningar. Nu suckar ni, men det var ändå någonting som hände. Det har ju inte försvunnit för att det gick några år. Det är en del av det som ni blir ihågkomna för.

Det var ändå demonstrationer under den tid som ni styrde för att ni gjorde nedskärningar i öppettider och i antalet bibliotekarier så att eleverna inte kunde göra skolbesök på samma sätt som tidigare. Det har ni ändå gjort. Sedan är det ju jättebra om ni återställer en del av det.

En fråga jag har – jag som inte är hundra procent insatt i planen och nu har gått upp och talat i alla ärenden – är om biblioteken nu är öppna lika mycket som tidigare och om det är lika många bibliotekarier eller fler som tidigare. Och är skolbesöken nu igång igen? Jag förstår om det kanske inte har varit så under pandemin.

Men du får det att låta som om de här sakerna som ni gjorde under början av mandatperioden och som ni har fått kritik för inte har hänt därför att det nu finns en biblioteksplan som du är glad över. Det blir ändå lite märkligt när man får kritik för saker som man de facto har gjort och sedan blir upprörd och tycker att det är orättvist varje gång.

Anförande nr 183

Borgarrådet N a d d e b o (C): Fullmäktige, ordförande! Jag ska även den här gången citera en av alla de stockholmare som har bidragit till biblioteksplanen: ”Digitalisering och internet har förändrat hur jag ser på biblioteket och vilken betydelse det har för mig i dag. Numera ser jag biblioteket även som en röst och en funktion, och framför allt kan det hjälpa människor att tänka och ställa de rätta frågorna. Det här är en av bibliotekens allra viktigaste funktioner.”

Jag tycker att det här citatet verkligen sätter fingret på syftet med vår nya biblioteksplan. Vi lever i en föränderlig värld, och synen och förväntningarna på vad biblioteket ska vara är inte statiska. För att fortsätta att vara relevanta måste biblioteken ha modet att våga ta strategiska kliv. Biblioteken ska inte vara magasin där man trycker in så många böcker som möjligt. Tvärtom vill vi ha så lite böcker i bibliotekens hyllor som möjligt, för det betyder att de är utlånade och att de blir lästa.

Det handlar om att ställa fram, att bygga temahelheter, att skapa möten mellan böcker och användare och att helt enkelt öka läsandet. I stället för många lokala biblioteksbestånd ska vi ha en gemensam boksamling, vilket ger stockholmarna en bättre och mer jämlik tillgång till samlingarna. Det kommer också att minska transporterna. Biblioteken ska vara stadens öppna platser för demokratisk samhällsvägledning och grundläggande digital infrastruktur. Man ska kunna ta del av och tolka information, det ska finnas läxhjälp och juridisk rådgivning och it-handledning. Ambitionen är också att etablera nodbibliotek i varje stadsdelsområde, 13 stycken. Nodbiblioteken blir större bibliotek med ett särskilt brett utbud av litteratur och program men också rum för samtal och skapande.

Jag försöker lugna oppositionen, men jag tror inte att det går: Detta ska alltså inte ske på bekostnad av kvartersbiblioteken. De ska rustas med ökad tillgänglighet och öppettider, exempelvis genom meröppet och förtroendeöppet.

Sist men inte minst: Biblioteken ska inte bara passivt erbjuda böcker utan bjuda in besökarna till att vara medskapare. Det kan handla om att skapa egna program, skriva egna berättelser och vara med och utforma rummet. Barn är såklart alltid vår högsta prioriterade målgrupp. Det gäller även besökare i alla åldrar. Ett fantastiskt exempel är nya Kungsholmens bibliotek och Internationella biblioteket, som bland annat har fått en poddstudio, ett filmrum, en stor och inspirerande barnavdelning och en omfattande programverksamhet. Jag hoppas att ni alla har möjlighet att ta er en sväng förbi det biblioteket, för det har blivit fantastiskt och fullsatt!